

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XVI. NÚMERO 373

11 D'OCTUBRE DE 1997

PREU: 200 PTS

Oració contra els adversaris castellans

Salm 35

Que quedin defraudats i avergonyits
els qui ens volen la mort;
que se'n tornin plens de confusió,
els qui es proposen fer-nos mal.
Que siguin com al palla a mercè del vent,
i els tregui a fora l'àngel de Jahveh;
que trobin fosc i rellescós el camí
quan fugin perseguits per l'àngel.
No tenien motius per posar-me parany,
i obrir-me clots on perdés la vida.
Que es trobin tot d'una en el desastre
que s'agafin als paranyes que ens posaven
i caiguin als clots que han obert.
I jo m'alegraré del que Jahveh m'ha fet,
ple de goig de veure com em salva.
Proclamaré amb totes les forces
Jahveh, qui és com tu?
Tu defenses els febles contra els poderosos
els pobres contra els qui els volen robar.

Na Jerònia Adrover i n'Immaculada Orousa són dues de les educadores de l'Escola Municipal de son Verí de s'Arenal. Fan immersió lingüística catalana. Els divendres surten al Parc Municipal a descobrir món.

Són els alumnes de l'escola d'infants s'Aucellet que està just devora l'Església de s'Arenal a l'hora de dinar. Una escola multi-ètnica que fa immersió lingüística catalana

Són els empleats de Formigons s'Aranjassa que fa mig any han obert una planta al Polígon de son Noguera de s'Arenal. També tenen una planta a son Cervera i una altra a Manacor.

Una pedagoga utilitza el conte 'El bloc del bogamarí' per escriure una guia didàctica per al professorat

Molts d'eivissencs han gaudit amb la lectura del conte 'El bloc del bogamarí', de Joan Cardona (Joan des Pou), tot un èxit editorial a les Pitiüses; però de manera especial, l'esmentada lectura va ser tan significativa per a Antònia Torres Bonet, professora de Pedagogia Terapèutica a l'institut de Sant Jordi, que no dubtà en "aprofitar les grans possibilitats i suggeriments que, dins la seua aparent simplicitat, el conte oferia, per a fer-ne una guia didàctica per al professorat". Aquesta guia, publicada a l'igual que el conte per Res Publica Edicions-Eivissa, i que serà presentada pel catedràtic i doctor en Filologia catalana Bernat Joan i Marí el dijous 25 a la sala de cultura de 'Sa Nostra', està feta, segons l'autora, "amb la senzilla intenció de proporcionar el professorat de tercer i quart curs d'ESO d'una sèrie de propostes didàctiques de què puguin fer ús amb el seu alumnat i que puguin així mateix servir-los de punt de partida per crear-ne de noves". La riquesa del lèxic emprat per Joan des Pou ha set una altra de les claus: "A les Pitiüses tenim un llenguatge molt ric, i una bona part s'està perdent, fins i tot entre gent de parla eivissenca; penso que anam cap a un llenguatge 'estàndard' en el que hi ha una preocupant manca de riquesa de lèxic, que és precisament la base del nostre llenguatge, una de les riqueses del nostre dialecte". Ω

'Societat d'Artistes Purgatori',
exposició del arte

El senyor Martí, és el sanador de ses Cadenes. Cura els nirvis de l'estomac, la ciàtica, el lumbago, l'insomni, i altres coses. El trobareu al telèfon 490089.

Unió Mallorquina LLucmajor-s'Arenal

En Manuel Luna acaba de ser reelegit president del Comitè Local d'UM del Terme de LLucmajor. Aprofitam les fires per fer-li unes preguntes. Les enquestes diuen que el PP daval·la molt. Hi ha hagut massa escàndols i corrupció. les dins el PP i el poble els passarà factura. A la fi, els mallorquins podran ser governats per partits mallorquins. Que no trobes que son molt gones aquests que ens governen? Efectivament, i d'aquesta manera no anam enlloc. Els qui governen Mallorca i les altres illes han d'esser nacionalistes i defensar la nostra llengua i els nostres interessos. El vostre partit puja. Estam captant molts afiliats dins el terme. Afiliats i gent que s'acosta perquè ja no confia en partits d'àmbit estatal. En partits que tenen més interès per Madrid que per Mallorca.

Mateu Joan i Florit.

SUMARI

- 2 Foc i Fum
- 3 L'esperit republicà
- 4 L'antifranquisme a Mallorca (1950-70). IV part
- 6 Olivera nacionalista al Blanquerna
És molt senzill: Digueu-li independència
- 7 El nostre futur, l'Europa lliure i fraterna dels pobles, comença on s'atura Maastricht
- 8 Cronologia de la història de Catalunya plena (XI)
- 9 Atzar (IV)
Hospitalitat lingüística
Les mans al foc (IX)
- 10 El pacte sorpresa del 99
Llorenç Maria Duran i Coli, un pioner de l'escola activa a Mallorca
- 11 Llibres que cal llegir
Polígon de Son Noguera
Antena 3: Ultra-sur, Frente Nacional i d'altres mascotes
El cant del poble
- 12 El principat de Catalunya: motor (sense oli) dels Països Catalans
- 13 No, a la Hispanitat
- 14 Petits Anuncis
- 15 Els Països Catalans, de l'espai cultural a l'espai polític
- 16 L'ús de la llengua
- 17 Fills de puta, bords i metabords
- 18 Eros i Literatura: de la Grècia clàssica fins a la Reforma
- 20 Amistat i lleialtat
- 21 Llengües Vives
- 22 Assalt a Vila-Real
- 23 No vulguis tenir un nom foraster: Normalitza el teu nom
L'Estat espanyol no vol reconèixer els seus genocidis
- 24 Intel·ligència, seny, saviesa
El nou ordre de l'ONU i de l'OTAN
- 25 Manuel Gonzàles i Alba, 1894-1934. Exemple de catalanitat
- 26 Tragamton: la majestat meravellada
Els mallorquins som Raimon
Diners negres, màfies i Estats corruptes
- 27 Per una RTVV pública, de qualitat i en València
Andalusia Labarta
- 28 Es Galt
Ses Fires de LLucmajor
De quan jo era al·lot

**Especial dedicat
A LES FIRES
DE LLUCMAJOR**

Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05
i el vos enviarem cada quinze dies.

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

*Els intolerants que xiularen en Raimon no tenen les mans netes: són els votants del PP de ment neofranquista que sols rebutgen el terrorisme perquè "no és espanyol" (però que els sembla bé els GAL i que torturi la policia espanyola. Hipòcrites i demagogs. Són els fills de les "mans blanques que manen matar" del franquisme, segons cantava en Raimon.

* Qui foren els artistes convidats al macro concert on escridassaren a Raimon? En Julio Iglesias, PP, na Rocio Jurado, folklòrica, na Paloma san Basilio, amant del rei? Raphael PP, les del Rio, folklòrics, Joaquin Cortés, folklòric modern, Naxo Cano "moderno", Jarcha. A n'en Raimon ni el varen anunciar. Qui va col·laborar en l'aconteixament? La comunitat de Madrid, l'Ajuntament de Madrid, el BBV, Tabacalera, Cajamadrid i MARCA.

* El Polígon Industrial de son Noguera -entre s'Arenal i Lluçmajor- pertany al districte postal 07600, que és el de s'Arenal. Si un dia s'Arenal crea el seu ajuntament, ja sabem per on passa la ratlla municipal.

* El Teatre Principal de Ciutat, té una bona programació durant aquest hivern. A partir del 9 fins el 19 d'octubre fan DINS UN GRUIX DE VELLUT d'Alexandre Ballesster. Del 29 d'octubre al 9 de novembre fan GRAN IMPRECACIÓ DAVANT LA MURALLA DE LA CIUTAT de Tankred Dorst. Continuarem informant.

*El Govern britànic ha previst un pla d'evacuació de l'illa de Montserrat, una de les seves darreres colònies, davant el risc d'una nova irrupció del volcà La Dolorosa. De produir-se aquesta erupció tota l'illa estaria amenaçada. En Cristòfor Colom fou, l'any 1493, el primer europeu que trepitjà la terra volcànica de Montserrat. La semblança del paisatge amb el del abadia catalana li suggerí el nom de l'illa. Si no hagués estat català, i català de Mallorca, hauria anomenat Montserrat a l'illa? I, hauria anomenat Sant Salvador (de Felanitx) a la primera illa que va trobar l'any 1492. I hagués estat Cristòfor Colom, enlloc de "colon" que és el nom del budell culà?

Des de Granada ens envien aquesta retall de diari que publicam perquè vegeu que a l'estranger també hi ha patriotes catalans que lluiten per la independència de la nostra pàtria. La pintada fou feta l'Onze de Setembre i sortí publicada una setmana més tard. (IDEAL DE GRANADA: 18-9-97)

* Canal 9 de la televisió autonòmica valenciana, s'ha incorporat a GALEUSCA TV, que es converteix en un autèntic canal de canals a l'agrupar les sis televisions autonòmiques de l'Estat espanyol.

* Ho va dir el director de l'Escola Pública Catalana de s'Arenal que està devora el Consultori: "Fa 15 anys que m'envien oficis des de l'Ajuntament de Ciutat dient que gastam molta d'aigua a l'escola vella, i fa 15 anys que els envii una carta cada any dient que les canonades estan podrides i que per allà s'envà l'aigua. I no em fan cas." Als ajuntaments petits, això no passa. Si tenguéssim un ajuntament a s'Arenal, aquestes coses no passarien. I si fos una escola privada, tampoc no passaria. També va denunciar que els pares de cada dia estan més agressius contra la llengua catalana, que és la llengua oficial de l'escola. A les reunions, sempre se n'aixeca un o altre que diu "En Castellano!!", i refusen les circulars escrites en la nostra llengua. "Nacionalistes" de merda, que són! Per què no se fan "independentistes" d'una puta vegada i ens deixen en pau?

* Uns altres que empenyen (amb permís del Govern balear), són els integristes castellans d'Eivissa que marginen socialment als seus fills amparant-se en una enclotxa legal del recent Decret d'ensenyament del català a la nostra Comunitat. Efectivament, un tal Juan Francisco Garrido Bermejo és el cap pare d'un col·lectiu espanyolista "Asociación par la Defensa del Ibicenco y del Castellano" que ha editat una instància que repartida mas-

per fer un pet davant d'ells. El denunciat se trobava a la porta d'una sala de recreatius de la localitat amb uns amics, i uns agents li demanaren que s'identifiqués. El jove se va girar i, de manera voluntària i amb fi burlesc, a judici dels denunciants, va fer un pet davant d'ells.

* Diuen que la Guàrdia Civil són "Medio militares i medio monges". I, pots pensar! N'A. F. P., un guàrdia civil de 51 anys absortit a la Comandància de Granada (Andalusia) va acabar amb la vida de la seva dona de 42 anys i amb un dels seus fills de 20, després d'una forta disputa familiar. El funcionari, que ferí greument a una altra filla seva de 21 anys, se suïcidà després de disparar contra la seva família. El seu altre fill de 6 anys salvà la vida perquè era a jugar a ca uns amics. De monjos, res de res.

* Llegim en el "Periodico del Mediterraneo del 8 de juny d'enguany que un agent de la Guàrdia Civil, F. S. A. de 31 anys ferí d'un tret a la mà al seu company contra el qui disparà després de protagonitzar una brega a l'interior de la caserna de Contrueces (Xixón), on havia fet foc diverses vegades. El Guàrdia que estava molt nerviós, s'apoderà d'un vehicle oficial amb que se desplaçà a Xixón on va protagonitzar una altra brega amb altres dos agents de la Guàrdia Civil a un dels quals va ferir a una mà. Més tard va robar un altre cotxe i obligà al conductor a dur-lo al poble de Rianyo a Langreo, però a l'arribar a la gasolinera del poble es lliurà. Uns dies mes tard, el jutjat togat militar de Lleó va ordenar el seu ingrés a l'Hospital Siquiàtic de Jove.

* Un altra guàrdia que se passa de llest fou l'home de na Rociito qui vestit de verd es va fer "saltejador

de camins amb permís de la Santa Germandat". Posaren una multa de deu mil duros a un turista francès, l'acompanyaren a un caixer automàtic i cobraren la multa, però no donaren cap rebut. El francès els denuncià, i l'home de na Rociito, que respon al nom d'Antonio Davidha quedat suspès de feina i sou per mig any, passat el qual podrà tornar a lluir el tricòrn i l'igual que el seu company de fatigues.

* Un altre guàrdia que se va passar fou en José G. R., destinat a la caserna de les Tavernes Blanques (València), que va matar un home a Bonrepòs el 17 d'abril de 1992, el jutge ho ha trobat mal fet i l'ha condemnat a dotze anys de presó. El tribunal ha absolt al seu company malgrat reconèixer que tot dos muntaren una "història increïble". Els magistrats consideren provat que José G. disparà tres vegades contra la víctima, José María Heredia Alcaraz, el delictes del qual havia estat el de molestar una parella que passava per allà.

* Segons el darrer cens (1996) a s'Arenal hi ha 15.870 persones censades mentre a Lluçmajor només n'hi ha 9.489, a Sòller 10.515, a Pollença 12.495 i a Felanitx 14.292, segons un estudi fet per Guillem Salvà a la Revista s'Unió de s'Arenal. I encara som un llogaret sense ajuntament, mentre que Arinyà amb 801 persones fa una quinzena d'anys que se separaren de Petra. I és que a s'Arenal, de dos en dos no feim tira.

* Els homes que donen sang estan dues vegades menys exposats a sofrir un atac de cor que la resta en els tres anys següents a l'esmentada donació, segons un estudi publicat a la revista "Hert".

* Tots els grups parlamentaris catalans rebutjaren la proposta del PP que el castellà sia considerat llengua pròpia de Catalunya, com ho és el català. El PP es quedà tot sol en la defensa que el castellà tenguí el rang de llengua pròpia de Catalunya durant la ponència que elabora la nova Llei del català que acordà, amb el recolzament de CiU, PSC, IC-EV, ERC i el PI, que aquest qualificatiu s'utilitzi només pel català.

En Xisco Gálvez i Capellà és el gerent de l'Escola de Turisme, Transport i Aeronàutica de la Companyia Air Europa, que fa mig any s'ha obert al Polígon de son Noguera. És una escola per a pilots, auxiliars, personal de terra i de manteniment. Tenen el projecte d'instal·lar un simulador de vol Boeing 737. Formen al seu personal i tenen un conveni amb el Govern Balear per tal de formar personal de terceres companyies i persones externes de manera gratuïta.

Tenen en construcció ben avançada, un edifici on hi traslladaran les instal·lacions d'Air Europa que ara estan al Polígon de son Castelló. S'Arenal avança. Ω

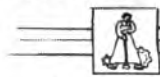
Els nazis i satanistes tenen obsessió per desenterrar morts: són macabres. Els forasterum-blaverum de València són nazi-satànics espanyols. A la fotografia, un agent de la Guàrdia Civil recolleix ditades de la làpida de Joan Fuster.

EUROSUN
IAJES S.A.

Carrer Lisboa, 22 - Tlf. 49 00 13 - 49 01 08 - Fax 26 87 64
07600 s'Arenal de Mallorca

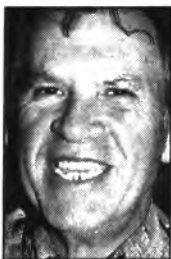
Amb els nostres
millors desitjos per les
Fires de Lluçmajor

Metalúrgica S'ARENAL
GERMANS CANALS PERELLÓ

Carrer Mallorca, 10 - Tlf. i Fax: 44 09 00 - 07600 s'Arenal de Mallorca

- Reixats
- Ferroforjat
- Feines per a obres
- Portes basculars
- Portes automàtiques, etc.

L'esperit republicà S'acosta un altre juny. Ara convé que esmolem les eines (II)

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

Ja ha passat l'hora dels plans i les queixes. Bé està que un hom català continuï escrivint "cartes al Director", tot fent denúncia pública de les malvestats dels espanyols contra els drets humans dels catalans. Les denúncies són bones i necessàries, però no són una falç. No fan tremolar a l'enemic; més i tot, quan l'enemic és de conformació feixista castellana, com són els Aznars, els Zaplanas i els Cascos. "Castella menysprea tot allò que ignora" diu Na Rosalia de Castro, la poetessa gallega; i, també, "Castella miserable orgullosa dels seus parracs". Ells, els Aznars i Zaplanes, bons falangins, tenen ulls i oïda, però fan com que no veure ni sentir. Ho presenten com un mèrit - un mèrit feixista - la seva exhibició de menyspreu a les queixes dels catalans. Com sabeu, la darrera gesta d'En Zaplana ha consistit en "ocupar" l'espai on tradicionalment es feia a València la concessió dels Premis Octubre, sens dubte la de més renom de tot Catalunya.

Ara és l'hora de pegar un bon cop de falç als Aznars i als Zapla-

nes. Posat que aquests energúmens solament s'atenen al poder material, donem-los matèria, fotem-los un bon cop de falç ja, d'una vegada! La falç és al nostre abast. La podem alçar a aquesta falç, els nobles de la nació catalana.

Vegem els precedents més immediats i més notables. A l'any 1973, la Nació responia a la crida d'un grup de patriotes i el cop de falç fou l'aparició del diari l'Avui. Era una publicació pobre i esquifida, però el primer diari en català des de la desfeta del 39 (He arribat a la conclusió que l'esquifidesa de l'Avui no era espontània, sinó fruit d'un pacte secret entre els pujolians i el Règim). El Congrés de Cultura Catalana - 1976 - sembla que l'hem de considerar més aviat com una campanya publicitària mal dissenyada. L'esclafit de la nova cançó, als setanta, sí que fou un bon cop de falç quan el blat era ja madur. En Raimon, En Lluís Llach, En Serrat, En Pi de la Serra, En Sisa eren unes bones pedres per esmolar l'eina. Un altre bon cop que ens convé tenir present fou la iniciativa de la Gran Enciclopèdia Catalana. Això sí que

fou un magnífic cop de falç. Més d'un miler d'intel·lectuals de totes les terres catalanes col·laboraren en la tasca de fornir als nacionals catalans d'una eina moderna i eficaç (Una vegada més ens avançarem als espanyols. Ara els catalans disposen d'una enciclopèdia catalana de pròpia creació; els espanyols, en canvi, s'han de conformar amb reedicions de l'Espasa, un dinosaure, o bé en versions espanyoles d'enciclopèdies estrangeres). El *Diccionari etimològic i l'Onomàsticon Catalanae* - obres de les quals tampoc disposen els espanyols - fou un excel·lent cop d'aquest gran patriota que fou En Joan Coromines, l'home que ha recorregut més terres i pobles de tot Catalunya, com cap altra persona al món.

Ara, la Nació és a les vespres d'un altre juny que farà tremolar a l'enemic. És a l'espera del convit que faran els patriotes valencians (què espereu, Eliseu Climent?) o els barcelonins o els mallorquins... La Nació és a l'espera d'ésser convocada per aixecar,

com si fos la mà d'En Jahveh, un gran diari valencià. Si a Mallorca, amb 700.000 habitants, ha pogut eixir un *Diari de Balears*, què no ha de sortir a un País Valencià de 4 milions de persones, la meitat de les quals té el català com a llengua pròpia?

El buit valencià s'ha d'omplir. La Nació en té necessitat. La tasca és urgent i necessària. Hem de demostrar - demostrarem - que som onze milions, els catalans. Hem de creure que la Idea ja és present i es farà realitat. La noblesa de la nació catalana pot aportar els mil milions que fan falta per a l'empresa. Cinquanta mil nobles poden aportar un promig de 20.000 pessetes cadascun en la compra d'accions de la nova societat editorial. Els nobles hi són. D'empresaris per dur endavant el projecte, la Nació n'és ben dotada. De periodistes, escriptors i científics, València n'és un formiguer. Tot és a punt. És l'hora de venjar-nos d'En Zaplana i de N'Aznar. Els hem de segar l'herba ben arran. La venjança és dolça. ¿Vos imagineu la situació desesperada dels Zaplanes, els

Carrascosas, les Consuelos Reynas i els Blanquillos en una València amb un gran diari en català? Aquest cop de falç no el podrien resistir. Amb quin ànim podrien continuar la seva campanya anticatalana que fan amb l'horrible bandera de la defensa del idioma *valensiàno*. No es veurien en cor de mantenir la seva mentida. En efecte, de quina manera podrien continuar afirmant que el *valensiàno* és una altra llengua diferenciada del català si alhora es publicava a València un únic diari - el primer de la Història - en llengua catalana? Tots els dispositius secrets que han muntat en contra de la Nació els Aznars i els Zaplanes cauran per terra amb aquest cop. Bon cop de falç! Ω

El Servei de Normalització Lingüística del Consell de Mallorca es troba a la vostra disposició per traduir de franc la carta de menús del vostre restaurant, per tal que hi pugueu incloure una versió en la nostra llengua i ofereix un suport econòmic per a l'edició de la nova carta.

Per a més informació:
Centre Cultural La Misericòrdia
Via Roma, 1 07012 Palma
Tel.: 71 42 57 - Fax: 71 70 66

Consell de Mallorca
Cultura i Patrimoni Històric
Servei de normalització lingüística

GIGANTE

Personal del torn del matí al GIGANTE S'ARENAL.

Celebram el nostre 11è. aniversari amb grans ofertes

GIGANTE S'ARENAL

Carrer Trassimé 1 - 07600 Ciutat de Mallorca - Tlf. 26 29 73

GIGANTE SANTA PONÇA

Avinguda Jaume I, 126 - 07180 Santa Ponça - Tlf. 69 29 50

GIGANTE SA COMA

Avinguda Les Palmeres, 126 - 07180 Sa Coma - Tlf. 81 08 35

GIGANTE PALMA NOVA

Carrer de París, 8 - 07181 Palma Nova - Tlf. 68 31 11

GIGANTE PORT D'ANDRATX

Carrer de Gabriel Roca s/n - 07157 Port d'Andratx - Tlf. 67 37 07

GIGANTE CALA D'OR

Avinguda Benvinguts, s/n Cala d'Or - Tlf. 65 80 24

GIGANTE FELANITX

Carrer Belpuig, s/n - 07200 Felanitx - Tlf. 58 31 31

GIGANTE CAN PICAFORT

Carretera d'Alcúdia-Artà, s/n - 07458 Can Picafort - Tlf. 85 12 42

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). IV part

1968: La renovació de la revista *Lluc* (I)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI, ESCRIPTOR

16 d'abril de 1968: reunió del nou consell de redacció de la revista *Lluc*

Quan el setze d'abril de 1968 es reuní el nou consell de redacció de la revista *Lluc* (consell que duraria ben poc, com veurem en el proper article) mancaven dies per al gran esclat revolucionari del maig del 68 a París. Aquest esdeveniment, juntament amb la invasió de Txecoslovàquia per les tropes del Pacte de Varsòvia a l'agost del mateix any i la matança d'estudiants per part de la burgesia mexicana a la Plaça de les Tres Cultures de Mèxic, marcaria els anys vinents. Cal dir emperò que, a Mallorca, al Paísos Catalans, els antifranquistes encara teníem ben present el ressò de les grans vagues d'Astúries dels anys seixanta-dos i seixanta-tres. A Barcelona, per exemple, la manifestació de l'Onze de Setembre de 1964 (ens arribaven ecos per Ràdio Espanya Independent, Ràdio Moscou, París, Londres o Praga, o pels amics que hi tenien algun contacte), resultà una lliçó important per a la policia. La concurrència a la manifestació anti-feixista (malgrat el perill que comportava: detencions, possibles tortures, pèrdua de la feina, etc, etc) fou nombrosíssima. La premsa estrangera dedicà igualment un gran espai al renaixement (ja constatat els anys anteriors) de la consciència antifranquista dels pobles de l'Estat i principalment del catalans.

El 15 d'octubre del mateix any (parlarem de 1965) es complien vint-i-cinc anys de la mort de Lluís Companys. Tots coneixíem la història de la seva mort tràgica i alhora heroica. Reclamat pel govern feixista de la burgesia espanyola, el president de la Generalitat fou detingut a Bretanya per la policia de Pétain, lliurat a la Gestapo i conduït a Barcelona. Un tribunal militar el condemnà a morir afusellat. En la farsa de judici fou acusat de "rebel·lió militar" pels mateixos militars que se sublevaren contra la República i les institucions d'autogovern del nostre poble. En l'aniversari d'aquella iniquitat, alguns grups de catòlics (progressistes influïts per les resolucions del Concili Vaticà II) adreçaren una crida a quatre-cents pares conciliars reunits a Roma. El text, escrit en francès, recordava les cir-

cumstàncies de la mort de Companys.

Frederic Suau, la col·lecció de poesia *La Sínia*, Guillem Frontera, Antonio Gramsci, *Els carnisers*...

A Ciutat una colla d'amics (els germans Pere i Biel Noguera, Frederic Suau, Guillem Frontera i la seva companya, na Bàrbara, n'Adela Caselles, en Sebastià Puigserver, el poeta i cantautor inquer Antoni Alomar ens solíem veure i petar la xerrada cultural i antifranquista en el pis de Frederic Suau, en el carrer de Joan Crespí de Ciutat. Guillem Frontera (abans de guanyar el Ciutat de Palma 1968 amb *Els carnisers*) havia esdevingut un dels capdavanters de la poesia mallorquina dels anys seixanta. Ell i en Jaume Pomar dirigien la col·lecció de poesia "La Sínia" (1965-68). A "La Sínia" en Guillem publicaria *A ritme de mitja mort* (1965) i *El temps feixuc* (1966), i en Jaume *Tota la ira dels justos* (1967), poemari que recull altres treballs d'en Pomar (*Finestres a la llum*, *A vint anys i un dia*, *Poemes a Michelle* i *L'esperança enfonsada*). Aquest poemari (*Tota la ira dels justos*) guanyaria el premi Ciutat de Palma de poesia l'any 1966.

Per altra banda, "La Sínia" també editaria dos llibres emblemàtics d'aquella època. Ens referim a *Poemes a Nai* de Miquel Àngel Riera i *Calaloscans* de Bartomeu Fiol.

Cal dir (essent objectius i sense ànim de posar-nos medalletes) que els més polititzats de la colla potser fossim en Frederic Suau i jo mateix. En Guillem, en veure'ns petar la xerrada sobre Gramsci, Marx o Lukács, es tancava dins d'una de les habitacions del pis d'en Frederic -aleshores en Guillem venia pel pis perquè encara no tenia màquina d'escriure o la tenia espanyada- i anava enllestint la novel·la que uns mesos més endavant el faria famós arreu dels Paísos Catalans. Ens referim, és evident, a *Els carnisers*.

Ampliar el concepte de la lluita contra els opressors

Amb en Frederic comentàvem els darrers llibres (fos novel·la, assaig, marxisme o poesia) que ens

Guillem Frontera i Miquel López Crespí en una fotografia de l'any 1997. Guillem Frontera guanyà el premi Ciutat de Manacor 1969 amb la novel·la *Cada dia que calles*. Miquel López Crespí el guanyaria l'any 1973 amb *La guerra just acaba de començar*.

haviem sobtat. Record que per la primavera-estiu del seixanta-vuit comentàvem sovint els escrits de Gramsci. Començàvem a estar una mica preocupats per l'estret economicisme (pensar només en les reivindicacions salarials) de les naixents organitzacions revolucionàries mallorquines (embrions, és clar, grupets de tres o quatre amics que el que més feiem era sortir a pintar consignes en pro de la llibertat o la República a les nits).

Tot era molt fantasmal aleshores. Però es començava a consolidar aquella nefasta idea (que tant combateren Lenin o els situacionistes) que només la lluita per un sou més elevat és l'"autèntica" lluita revolucionària. Gramsci prioritzava (i això ens feia pensar, ens aguditzava la intel·ligència) aspectes de la lluita de classes política, cultural i ideològica, que les naixents burocràcies reformistes no tenien en compte. És cert que en la Itàlia del compromís històric amb el Vaticà (aliança dels "comunistes" amb la democràcia cristiana vaticanista), els dirigents del PCI havien fet una lectura reformista de Gramsci (accentuació dels aspectes electorals de la lluita obrera, com si només importàs ocupar poltrones a les institucions de l'Estat capitalista). No era aquesta la lectura que en feiem els revolucionaris. Almanco no era aquest el tema de les nostres discussions. Que jo recordi, era

ben lluny de les nostres intencions aigualir les troballes de Marx o Lenin, de Fanon o Malcolm X, del Che o de György Lukács, amb una lectura reformista del gran dirigent comunista italià, segrestat i vilipendiant pel feixisme mussolinià.

El partit polític: l'intel·lectual col·lectiu del poble treballador. Vèncer l'hegemonia dels intel·lectuals al servei de les classes dominants

Ens interessava especialment el paper que Gramsci atribuïa al partit polític del poble treballador. Per a Gramsci, el partit ja no era, solament, l'avantguarda popular en la lluita per l'alliberament nacional i social, sinó que havia d'esdevenir "l'intel·lectual orgànic" del poble. Alhora, el gran revolucionari italià analitzava (en l'obra *El Príncep modern*) el paper dels intel·lectuals clàssics en la formació (o deformació) de la consciència popular. Per a Gramsci, en el segle XX, l'encarregat de deslliurar el poble de la seva secular opressió a mans de les classes dominants ja no pot ser un home, un Cap, un Cèsar (un President, diríem ara), sinó que ha d'ésser un grup, un col·lectiu i, més concretament, un "intel·lectual col·lectiu": el partit polític.

Es tracta que el partit lluiti (igual que ho fa en primera línia en contra de l'explotació de l'home per l'home, o de l'opressió nacional) per anar

creant un nou tipus d'home i de dona allunyats del sotmetiment moral i cultural a les reaccionàries idees de la burgesia i els seus intel·lectuals (els sacerdots, entre ells).

Per a Gramsci, els intel·lectuals no són simplement els especialistes en l'elaboració de conceptes: són tots els qui participen en l'organització concreta del consentiment, no sols en sentit ideològic, sinó també en sentit institucional i fins i tot administratiu. Copsàvem així -estudiant les obres del gran teòric italià empresonat per la burgesia feixista- el paper que els intel·lectuals (professors, escriptors, periodistes, dirigents de tot tipus, sacerdots, mestres, administratius...) exercien en l'organització del consentiment dels governats i, per tant, en la consolidació i reproducció del poder de les classes dominants (tant en temps de dictadura feixista de la burgesia com en temps de dictadura democràtica de les classes opressores).

Anar cap a la ruptura política, ideològica i cultural amb la burgesia imperialista

No aturàvem de parlar fins a altes hores de la nit. Era evident per a nosaltres, els joves revolucionaris mallorquins de començaments dels anys seixanta, que la destrucció del poder terrorista del gran capital no seria possible sense que el partit treballàs en la direcció d'aconseguir la ruptura ideològica, política i cultural de les classes oprimides amb les concepcions del món reaccionàries que propagaven (des de la premsa, la televisió, l'escola, o la universitat) els intel·lectuals orgànics dels opressors. S'havia d'anar treballant cap a la ruptura de l'hegemonia política i ideològica de la classe dominant. Per això, escrivia Gramsci, cal un nou tipus d'intel·lectual, col·lectiu com el que serveix d'instrument a la classe dominant, i com ell inserit en la realitat viva del país, però, al revés d'ell, no per a consolidar-la, sinó per a transformar-la. *El proletariat, les classes populars, només podran encapçalar el nou bloc històric si és capaç de superar la visió estretament corporativa, sindicalista, economicista, i d'arribar a una visió global, nacional i universalista del procés històric*. Aquest és el sentit exacte de la fórmula leninista: "...els obrers no poden tenir consciència socialista. Aquesta només pot ésser introduïda des de fora". I, per a Gramsci, l'"introduïdor" d'aquesta consciència, d'aquesta perspectiva global, nacional i universalista, és el partit polític

EP!!!

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970) IV part

de **M. López Crespí**

Cada quinze dies a **L'ESTEL de Mallorca** (d'agost del 1997 fins a l'agost del 1998)

Per demanar números endarrerits, telefona al **26 50 05**

Finals dels anys seixanta. Miquel López Crespi i Frederic Suau en temps de la lluita per la renovació de la revista "Lluc".

de les classes oprimides pel capitalisme, el seu "intel·lectual col·lectiu" orgànic.

La batalla pel control de la revista Lluc

Dins d'aquesta perspectiva -aprofundir dins del pensament gramscianista- la "batalla" pel control (polític, ideològic) de la revista Lluc era el tema de conversa de totes les nostres reunions. Una quimera, tot plegat (que l'esquerra antifeixista pogués arribar a controlar un òrgan de l'Església), ara que ho miram amb la perspectiva de trenta anys. Però en aquells moments, allò era per a nosaltres el màxim de la lluita política, cultural i ideològica que es podia donar a Mallorca i a les Illes en aquella conjuntura concreta.

Aqueixes il·lusions (de controlar la revista) són insinuades per Josep Massot i Muntaner en el seu llibre Els mallorquins i la llengua autòctona (apartat "Una nova etapa de Lluc", pàgs. 172-175), quan diu: "A partir de gener de 1968, Mallorca té -pràcticament per primera vegada des del 1936- una revista mensual en la nostra llengua. Lluc, que en els seus cinquanta anys d'existència ja havia passat per diferents etapes de bilingüisme i per fluctuacions motivades per circumstàncies diverses, ha iniciat una època nova sota la direcció -teòrica si més no, fins al 1970- del P. Cristòfor Veny, Missioner dels Sagrats Cors, i -per exigències de la llei de premsa- del periodista Gabriel Fuster i Mayans (més conegut pel seu pseudònim literari Gafim) (...) Després d'una sèrie de vicissituds que no ve a tomb de detallar,

la redacció està pràcticament en mans del poeta Miquel Gayà, antic 'blauet' de Lluc".

Imagineu-vos la "batalla" de l'any 1968! Allò que per a algun sector de la nostra cultura constituïa una "renovació", per a nosaltres -fills de Fanon i els agermanats, hereus dels republicans assassinats per Falange, el nacional-catolicisme i els militars a l'any 36 era pur i simple continuisme. Qui era -en aquells moments- per a nosaltres el P. Cristòfor Veny? Evidentment, un representant de l'Església Catòlica. I en Gabriel Fuster? Un col·laboracionista. Què en diríem del senyor Miquel Gayà que no es pugui imaginar? Bé. Els nostres "oponents" a la reacció política i cultural eren precisament l'avantguarda autèntica de la lluita contra tot el que representaven els senyors abans esmentats. Parl d'intel·lectuals del tipus d'Antoni Serra, Jaume Adrover, Josep M. Llompart, Frederic Suau, Ramon Oró i molts d'altres, dels quals parlarem en el proper capítol.

Ara -imaginem que som a dia 15 d'abril de 1968- la batalla entre la reacció i el progressisme només és a punt de començar. Totes les possibilitats resten obertes a l'esperança. Els homes i les dones que intel·lectualment, des de finals dels anys cinquanta i durant tots els anys seixanta, han portat a coll l'esforç de la lluita per la nostra llibertat... ¿podran vèncer la reacció clerical-reaccionària? La reunió constitutiva del nou consell de redacció de Lluc ha estat convocada per dia 16 d'abril de 1968 a les 10, 30 de la nit. Ω

Antoni Serra, Guillem Frontera i Aina Montaner a finals dels anys seixanta.

N'Antoni Lara, natural d'Andalusia, fa 20 anys que va fundar l'Empresa de Construcció TRABCON BALEAR a s'Arenal. Te 14 picapedrers que fan xalets i reformes. N'Antoni fou president de la Associació de Veïns de s'Arenal entre el '79 i el '82.

N'Angel Martinez, natural de Melilla i d'ascendència alacantina, fa 11 anys que regenta l'Agència de Viatges Eurosun, al costat de l'estació d'Autobusos de s'Arenal. A la foto amb les seves empleades.

Na Nari Carne Riera fa 14 anys que va posar la botiga de **Carnaval i Articles de Festa** a s'Arenal. Es distribuïda oficial d'aquestes palles llargues que empen els estrangers per beure sangria a dins un poal i que també serveixen per decorar o altres usos.

Fa 26 anys que na Tiana Sales regenta la **Botiga d'Artesania** al costat del Torrent dels Jueus de s'Arenal. Se queixa que la gent no entra a comprar-hi, i de seguir així haurà de tancar.

La Família Caldés, de Llucmajor, veïns de L'ESTEL DE MALLORCA a ses Cadenes, fa 17 anys que regenta la **Rentaduria CALTOR** s'Arenal, amb sucursal al carrer del Metge Darder de Ciutat. En Pere Caldés, és el president del **Gremi Patronal de Rentaduries de Mallorca i de Menorca** des de fa 7 anys. Aquesta empresa fou fundada pels seus pares, n'Antoni Caldés i na Margalida Torres.

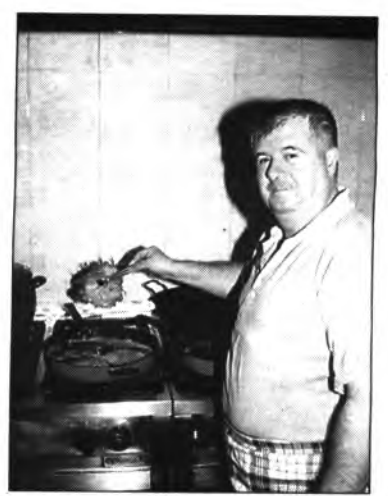
En Joan Soler ha fet societat amb en Joan Garcia per obrir, ara fa mig any, el **Gimnàs Andròmeda** a s'Arenal de Mallorca.

En Mateu Elies regenta des de fa un any el **Music Bar Daddy Cool** a s'Arenal de Mallorca. Despatxa el pa amb oli, les baguettes i els cocktails en un ambient ben mallorquí. El seu soci és en Carles Corrales.

Fa tres mesos que en Günter Bayer d'Alemanya ha obert l'**Spaguetti Haus** al carrer Berlín de s'Arenal. Un lloc on se menja per una mitjana de 900 ptes.

En Miquel de la Rosa regenta des de fa 17 anys la **Cafeteria Miquel** a s'Arenal. Despatxa la cuina alemanya. Reconana els **Reibekuchen, Hänschen mit Appelsossa und Kartoffeln** i altres plats alemanys. Se menja be per un milenar de pessetes.

En Joan del Cid d'Andalusia fa 9 anys que regenta la botiga de lloguer de cotxes, **JUCI CAR** a s'Arenal. Durant 10 anys, va tenir part amb el negoci de lloguer de cotxes Gran Auto, just devora es Fogueró de can Pastilla.

Na Francisca Roig, graduada social, fa mig any que ha obert l'**Assessoria Fiscal i Laboral Roig** just devora l'Estació dels Autobusos de s'Arenal.

En Joan Rúbio d'Algèr, fa 3 mesos que regenta el **Bar Amics** a la zona del Mercat de s'Arenal.

Olivera nacionalista al Blanquerna

PER JOSEP SERRA. PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-MALLORCA

Precedents

Quan a ERC tenguérem coneixement de la taula rodona sobre el tema "Cap a una olivera nacionalista?" i de la participació de Maria Antònia Munar i Pere Sampol, ens posàrem en contacte amb els organitzadors amb moltes setmanes d'antel·lació i els proposàrem d'incloure també Bernat Joan a l'esmentada taula rodona pels següents motius: a) ERC és la primera força política nacionalista a dues de les quatre illes, b) Bernat Joan té experiència en "oliveres", ja que ha participat en la creació de la candidatura unitària dels progressistes i nacionalistes pitiusos que portà Pilar Costa al senat espanyol i c) En un marc com el Blanquerna no s'hauria de limitar l'espai polític nacionalista en base a criteris geogràfics (Mallorca) o ideològics (exclusió del nacionalisme independentista d'ERC). La proposta fou rebutjada. La vella i antiquada història de sempre... Així i tot, Pere Sampol inicià la seva intervenció fent

referència a la manca d'Esquerra Republicana a la taula rodona, aspecte que ja coneixia des de feia mesos i que de ben segur hauria pogut modificar. O no?

DEBAT

Com ha escrit Joan Riera, "és més viva que un cove d'alatxa" -fent referència a la presidenta del CIM. Plantejar la independència dels independents -fòrum Blanquerna, en aquest cas- no funciona ja en un marc reduït on tots ens coneixem prou bé. Motius al marge, Maria Antònia Munar no es presentà al debat, amb la qual cosa el líder del PSM posava algunes de les seves cartes damunt la taula i UM en treia una informació bastant valuosa sense banyar-se excessivament el cul i reconeixent que en aquell context no hi tenien la seva claca.

Pere Sampol pegà fort (pactes UM-PP, a pobles, pacte UM-Unió Valenciana a les europees, figurativisme i voluntat d'acumular càrrecs per part d'UM, etc) i simultàniament féu -per no variar-

de ploranera: considera que el PSM ha fet els majors sacrificis en el Pacte de Progrés (Son Reus, 12 de setembre,...). D'olivera res de res, ja que el PSM no ha obtingut mai bon resultat amb els pactes electorals i, en canvi, sempre ha obtingut els millors resultats anant per lliure. Si de cas, els acords haurien d'esser postelectorals: l'erosió del PP es produiria des de les diferents propostes adreçades a diferents sectors de l'electorat que fa cada partit, deixant entreveure que a UM li corresponia apropiat-se del sector liberal elitista (hotelers, constructors, etc).

Des d'UM, es contestà a l'acusació de liberalisme amb la referència al pacte PSM-CiU: pel que fa als pactes i a la voluntat d'acumular càrrecs recordaren a Pere Sampol el cas de Llubí com a contraacusació i, en relació a la possible olivera nacionalista posaren el cas de Canàries com a model: la unió de diferents partits suposà molts més vots que els que aconseguien tots els partits junts presentant-se per separat.

ANÀLISI

a) UM i el model de Coalició Canària. Dins la notable homogeneïtat en el comportament electoral de les diferents comunitats autònomes espanyoles destaquen els casos basc i canari: a Canàries

s'ha de tenir en compte l'enfrontament de les èlites insulars, dominants en les seves respectives illes centrals; aquest particularisme insularista fa impossible una percepció política global de Canàries si no es fa a partir de cada illa. CC es declara regionalista i accepta la monarquia espanyola, UM també. CC es fonamenta en l'insularisme i el personalisme, UM també.

b) La frontera dreta-esquerra. La percepció social de la realitat política segueix descansant en el binomi dreta-esquerra, una reducció que actualment ja no coincideix plenament amb la parella conservadors-progressistes però que segueix essent operativa per definir actituds, tendències i procediments: hi ha una forma de fer política diferent des de l'esquerra, tot i que els programes de tots els partits diguin més o manco el mateix en temes com l'ecologia, l'educació, la sanitat o les polítiques socials (marginació, atur, etc.).

c) Els pactes postelectorals per erosionar tots els sectors del PP. Per a Sampol, un gran pacte preelectoral anti-PP reforçaria la posició d'aquest partit, un argument que ja s'utilitzà profusament amb la candidatura de Pilar Costa a Eivissa i que el PP utilitzà abusivament...i inútilment! Si el Pacte

de Progrés no és un pacte anti-PP què és? D'altra banda, Sampol fa un simple càlcul numèric: la suma PSM-UM-ERC no dona un quocient prou elevat per canviar significativament la situació; en els seus càlculs no contempla l'efecte arrossegament ni l'increment de vot per la participació dels desmobilitzats (crítics o desmotivats).

CONCLUSIÓ

Molta roba i poc sabó. El PSM fa el desganat, segueix demostrant que té una militància a prova de bombes i extremadament disciplinada i opta per una política que deixa el referent nacional en segon terme (Pere Sampol acallant un parell de cops els joves amb l'argument que ell era el Secretari General i que, per tant, sabia millor que ells qui votava el PSM). Davant l'absència de Maria Antònia Munar ningú posà totes les cartes damunt la taula i el debat quedà en poca cosa més que en un seguit d'acusacions a UM fonamentades en el ressentiment per certes decisions del Pacte de Progrés. Poca cosa tenia a dir UM en el Blanquerna.

Focs d'artifici, certament, però acompanyats d'una gran manca de voluntat i d'imaginació, elements imprescindibles per assumir pactes electorals desavantajosos per a cada un dels partits però molt desitjats socialment. Ω

PLAÇA 18
serigrafia

C/ SON JULIÀ, SOLAR A-65
POLIGON INDUSTRIAL SON NOGUERA
07620 - LLUCMAJOR - MALLORCA
TELÈFON 66 04 22
FAX 66 19 22

És molt senzill: Digueu-li independència

MIGUEL ÀNGEL RODRÍGUEZ I FERNÁNDEZ

L'any 1985 apareixia la primera edició del llibre d'en Josep Guia titulat "Es molt senzill: digueu-li Catalunya". Aquest llibre, editat per sisena vegada aquest mateix any, és un d'aquells escrits que fan autèntic goig de llegir i rellegir un i altra cop ja que, en un món com aquest que vivim, ple d'eufemismes i dobles llen-

guatges és d'agrair un llibre com aquest, directe i clar, buit de dobles sentits. En ell, en Josep Guia ens proposa substituir els termes "Països Catalans" pel mot "Catalunya", a l'hora de designar el nom de la nostra nació. D'aquesta manera deixarem clares moltes coses, i no donarem lloc a tergiversacions de tota mena a l'hora de delimitar el nostre marc geogràfic.

Dons bé, aquesta anàlisi teòrica, que serveix per a empenyar-nos encara més cap a la nostra llibertat nacional, jo la complementaria amb una nova aclaració teòrica, en quant a l'ús dels mots que ens han d'ésser més escaients per a continuar avançant.

Els catalans conscients d'ésser-ho, i que desitgem el nostre país lliure, com hauriem d'enomenar-nos? "nacionalistes", "separatistes", "sobiranistes" o "independentistes"? La pregunta pot semblar una poca-soltada, però jo crec que ja va ésser hora de deixar clar qui som, per així, poder avançar una mica més en els nostres objectius amb uns fonaments més sòlids.

D'entrada, per a una persona amb un mínim de cultura, no hauria d'existir cap dubte que un nacionalista, un separatista, un sobiranista i un independentista són (som) la mateixa cosa. Potser en parlar de "separatista" podríem fer una aclarició. Un separatista no necessàriament ha de defensar la independència del seu país, ja que pot defensar la "separació" del seu país de la potència que l'ocupa, per afegir-lo a una altra potència. Tanmateix, al parlar de separatisme a Catalunya, sempre ho fem pensant en la independència.

Cal dir que, per motius (o per pura incultura), no tothom tendeix a identificar el nacionalisme, el separatisme, el sobiranisme i l'independentisme amb el mateix projecte polític: el secessionista. Així, se'm ve al cap una frase del president Pujol, que deia: "ni regionalisme ni independentisme: nacionalisme! O sia, que l'independentisme no és nacionalisme, segons en Pujol. Dons bé, en comptes de barallar-nos amb gent com ell intentant explicar-los que el nacionalis-

me i l'independentisme són la mateixa cosa, el que hem de fer és amollar llast, i desfer-nos d'aquells mots que ens poden entrebancar el nostre camí cap a la llibertat nacional. Tots aquells que estem per la recuperació nacional del nostre país i pel seu encaix en llibertat al món, hem de dir-nos "independentistes", i el nostre objectiu final, "independència"; i deixar de banda els mots "nacionalisme", "separatisme" i "sobiranisme", que l'única cosa que poden fer és desviar-nos del nostre camí. A més a més, els mots "nacionalisme" i "separatisme" contenen, malauradament, un fort grau de significació peiorativa, que no ajuda ni de bon tros, a penetrar en molts cercles fins ara aliens al moviment d'alliberació nacional; uns mots que són utilitzats pels nostres enemics com a armes llancívols identificació de nacionalisme amb intransigència, unió del nacionalisme i del socialisme amb "nacionalsocialisme", etc.).

Deixem que sien altres els qui utilitzin els mots "nacionalisme" o "sobirania" (aquest últim, terme boirós, que està calant entre molts patriotes i que, al meu entendre, és un aturall en el procés d'alliberament, pel subjectivisme que comporta).

No li donem més voltes i diguem-li, senzillament, INDEPENDÈNCIA. Ω

CERRALLERIA SES CADENES, S.L.

Cerralleria artística
Barreres automàtiques, etc.

Carretera Militar, 114 - Tlf. 49 10 66
07600 Ses Cadenes de s'Arenal

El nostre futur, l'Europa lliure i fraterna dels pobles, comença on s'atura Maastricht

PERE FELIP I BUADES

El tractat de Maastricht no construeix. Destruïx. En nom d'aquest tractat, els governs, sia el que sia el seu color polític, a tots els països europeus, posen en entredit les conquestes obreres i democràtiques. En aplicació de Maastricht, privatitzen els serveis públics, acomiaden a dotzenes de mils de treballadors, tanquen fàbriques, arruïnen als camperols, desertitzen els camps.

Avui, els pobles d'Europa estan confrontats amb una nova amenaça. El 15 i setze de juliol passat, els caps d'Estat i de govern de 18 països europeus es reuniren a Amsterdam i confirmaren la data d'instauració de l'euro: Gener de 1999. A tots els països d'Europa, això significa aplicar de manera brutal els criteris de convergència: nous i durs retalls de tots els pressupostos públics, accelerar el procés de privatització.

Encara més: han redactat un nou tractat, que recull íntegrament el tractat de Maastricht rebutjat pels pobles d'Europa. Afegeixen un capítol "social". Se parla d'aquest document, però l'esmenten poc.

Els treballadors, els pobles d'Europa tenen dret a saber que aquest capítol "social" preconitza arribar a "normes mínimes" que han de tenir en compte "la competitivitat de l'economia de la Comunitat".

Les "normes mínimes" són armes en mans de tots els governs a fi de posar en tela de judici en cada país les conquestes obreres codificades en les legislacions laborals, els convenis col·lectius estatals i els estatuts del personal.

En nom de les "normes mínimes" d'aquest tipus elaborà la "Directiva Europea" de juny de 1994 sobre la protecció del treball

infantil. La Unió Europea legalitzava d'aquesta manera, a escala continental, l'existència del treball infantil. Tres anys més tard, aquesta directiva no ha dut enlloc a millorar la legislació existent, i, en canvi, ha permès que en alguns països es posin en entredit la legislació sobre l'escolaritat obligatòria i la legislació laboral.

A més, aquest capítol "social" assigna a les organitzacions sindicals la tasca de ser l'instrument d'aquesta des-reglamentació-destrucció.

Està en qüestió l'existència mateixa d'Europa i de els nacions europees. En la Cimera de Demver del G7, Bill Clinton declarà: "Una Unió Europea més integrada i més oberta a la competència exterior correspon als interessos dels Estats Units". En Clinton, dona al Tractat d'Amsterdam el seu autèntic contingut en relació a les exigències dels Estats Units.

Si tenim en compte que a tota Europa creix la rebel·lió contra el tractat de Maastricht i les seves conseqüències -des de les manifestacions de novembre de 1995 a França a les més grans mobilitzacions de la classe obrera alemanya des del final de la guerra, passant per les mobilitzacions dels camperols grecs, les moltes vagues a Espanya, Itàlia, la Gran Bretanya...- A tot Europa els pobles manifesten el seu rebuig a Maastricht.

Si tenim en compte que el moviment de resistència a Maastricht ha començat, el passat dia 1 de febrer es reuniren a Londres delegacions de 18 països d'Europa per a dir no a la moneda única, i el 31 de maig 25.000 joves i treballadors se manifestaren pels carrers de París en res-

posta a la convocatòria del Comitè Nacional per la Derogació del Tractat. A Alemanya hi ha hagut mitings a 15 ciutats per iniciativa dels socialdemòcrates contra Maastricht. A la Gran Bretanya els sindicalistes s'organitzen també contra la moneda única. A tots els països, en formes diverses, militants i responsables electes, treballadors de totes les tendències, cerquen agrupar-se per a organitzar una lluita eficaç contra Maastricht.

Nosaltres, obrers, jubilats, petits i mitjans comerciants d'Europa, afirmam: sí, els pobles volen una Europa lliure i fraterna, una Unió de Repúbliques lliures i independents d'Europa. Hem de dir en una sola veu: no acceptam Amsterdam ni Maastricht, que organitzen la flexibilitat laboral, la rebaixa del cost del treball, el qüestionament dels sistemes de protecció social.

Hem d'afirmar plegats: cal fer fracassar les directrius elaborades a Washinton i a Denver aplicades a través de Maastricht per desreglamentar tota legislació arrabassada en dècades de lluita obrera i per la democràcia.

Hem de lluitar, des de tots els racons del continent, perquè les conseqüències del tractat de Maastricht afecten tota Europa, molt més enllà de les fronteres de la Unió Europea. Efectivament, els governs d'Hongria, de Polònia i de Lituània, privatitzen i acomiaden en nom de la petició d'entrada a la Unió Europea.

Una cosa es certa, complir els criteris es el que guia tota l'acció política i pressupuestària d'aquest govern franquista de n'Aznar, i això en un moment de crisi política i econòmica alemanya, com a producte

de l'ofensiva comercial i econòmica del gegant americà, en una situació -inèdita- en que la moneda única, l'euro, està devaluada davant el dòlar per l'especulació, abans inclús d'existir i d'entrar en vigor. El grau d'irracionalitat dels defensors dels sacrosants dogmes de Maastricht només té una explicació. Copejar els treballadors, les seves conquestes socials, laborals i polítiques per a permetre la lliure especulació financera de les multinacionals.

En el govern Aznar, aprofitant el clima polític de "consens", la paraula més repetida és "privatització". Per a vendre el patrimoni públic a costa per una part de desenes de mils d'acomiadaments i per altra, d'utilitzar el diner previst, al voltant d'1,6 bilions de pessetes per a complir amb Maastricht, no és res més que empobrir el país. per realitzar-ho, el govern Aznar necessita "consens". En Piqué, ministre d'Indústria, digué el 15 de setembre, que l'objectiu del Govern és privatitzar tot el sector públic. Com fer-ho sense provocar una explosió social que multipliqui per cent les mobilitzacions que ja han començat a produir-se en casos com el del tancament d'Astander en Cantàbria? Altra volta el Govern demana consens sobre el principi de les privatitzacions, i consens per, utilitzant la "lluita antiterrorista", modificar les lleis, el dret a la manifestació, i inclús a l'organització, per a poder utilitzar la repressió contra la indignació social.

El 16 de juliol, els dirigents de CCOO i UGT convocaren una Conferència a Madrid en defensa de lo públic. Els enuncisats generals que feren no poden amagar els fets con-

crets: ¿Que té a veure amb la defensa de lo públic el pre-acord del XVII conveni del Banc Exterior? Aquest pre-acord, signat el 8 de setembre, planteja: "El pre-acord del conveni col·lectiu és una peça clau pel futur empresarial del Banc ja que a través del mateix se dona resposta als problemes d'adequació de la plantilla al nivell del negoci i s'adapta i reconduïx l'estructura dels costos als del nostre entorn econòmic".

No hi pot haver vacil·lacions davant l'ofensiva antidemocràtica contra les llibertats conquerides que pretén posar en marxa el Govern Aznar. Totes les organitzacions obreres, populars i juvenils, tots els partits de la democràcia, s'han d'unir per a frenar aquesta ofensiva reaccionària del Govern. Del Govern dels franquistes del PP, dels qui aplicaren els "estats d'excepció" amb en Franco, dels qui instituïren els Tribunals d'Ordre Públic i perseguiren a "subversius i desestabilitzadors" a militants obrers, estudiants i demòcrates.

Fa 60 anys, el 1937, gràcies a la revolució del 36, Catalunya gaudia, per primera vegada en segles, de personalitat política. La insurrecció dels obrers de Barcelona obria un camí de victòria per a la República, L'UGT i la CNT cediren davant els dirigents del PSOE, del PC i de la Generalitat: acceptaren les exigències de l'imperialisme. Liquidaren la revolució obrera i amb ella la personalitat política de Catalunya. Va venir en Franco. Avui l'imperialisme exigeix desmantellar fins i tot les conquestes més elementals. Les organitzacions dels treballadors no han de repetir aquell tràgic error. Maastricht no ha de passar. Ω

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA PLENA (XI)

"La llengua i la Història són els botins més apreciats a l'hora de sotmetre un poble" (Àngel Guimerà, 1847-1924)**L'època d'expansió mediterrània (Edat Mitjana). 1276-1285**

PER RICARD COLOM

1276: Pere el Gran guerreja contra els sarraïns valencians de l'interior, els quals s'havien revoltat, encapçalats per l'alcaid Ibrâhim, des de Finestrat.

Ensems tramet ambaixades a Granada, Fes i Tlemcen, els regnes sarraïns pròxims, per evitar que auxiliassin als revoltats i facilitar-los l'exili.

L'ambaixador a Tlemcen, Bernat Porter, hi negocia interessos econòmics.

Blanca de França, vídua de l'hereu de Castella, en fuig amb sos dos fills cap a França però, en travessar per l'Aragó, Pere el Gran els reté i els guarda al castell de Xàtiva com a penyora de futures i intricades negociacions amb Castella i França pel Mediterrani central.

1276-1283: Apogeu dels funcionaris jueus: tresoreria de la Corona, batle general de Catalunya, etc.

11. 1276: Pere el Gran és coronat rei a Saragossa.

23. 3-1277: El rei assetja Eslida que havia tornat a caure sota els moros revoltats.

1277: Tractat amb el soldà de Tlemcen (per l'actual Algèria) sobre els soldats catalans (200 dinars d'or) i l'estatut de la colònia catalana.

Revolta dels magnats ponentins per defensar Armengol X, hereu d'Alvar I d'Urgell, contra Pere el Gran. El rei en Jaume II de Mallorca s'afig als revoltats. [El primer gonella de Mallorca, diuen].

El romà Giovanni Orsini esdevé el papa Nicolau III. Temorenc de l'expansió angevina per Itàlia, decideix ajudar indirectament Pere el Gran: li concediria la "dècima" de les rendes eclesiàstiques de la Corona per a una croada contra Ifríqija (Tunis).

7. 1277: El soldà de Fes desembarca a Tarifa i ataca Castella. En fracassar-hi, arrabassa Màlaga als seus aliats granadins.

8. 1277: Pere el Gran confia una flota a un nou almirall, el baró Pere de Queralt, amb l'encàrrec de bloquejar les costes valencianes. El baró ataca el port d'Algesires, en mans dels musulmans.

10. 1277: Queda sufocada la revolta dels sarraïns valencians.

1277-1279: Molts sarraïns valencians emigren cap a Tlemcen.

Jaume Pere, bord de Pere el Gran, és nomenat cap de la colònia catalana a Tlemcen.

Assalts a les moreries d'Alzira, Llíria, Morvedre, Orpesa.

1278: Conveni d'agramunt: Ermenegol X és restituit com a comte d'Urgell a canvi del seu vassallatge al rei. Fi de la revolta dels nobles catalans de l'interior, temporalment.

Aliança de Castella amb els regnes moros contra un tercer. Pere el Gran juga a la no bel. ligerància a fi d'afavorir el comerç català front als genovesos, a Granada sobretot.

L'italià **Conrado Lanza** és nomenat almirall de "totes les flotes de la Corona" i enviat d'ambaixador a la Ifríqija.

El califa de la Ifríqija signa un tractat comercial amb Mallorca.

"Conveni de Perpinyà" pel qual el Rosselló i la Cerdanya pertanyen a l'àrea de moneda barcelonina.

8. 9. 1278: Bernat de Foix i Pere d'Urgell signen els Pariatges d'Andorra.

1278-79: Guerra de Castella, Granada i Tlemcen contra Fes (Marroc). Fes perd Màlaga i Ronda però conserva el doble pont militar de Tarifa i Algesires.

20. 1-1279: "Tractat de Perpinyà". Jaume de Mallorca és obligat a jurar vassallatge a Pere el Gran. Queda així restablerta la unitat jurisdiccional de la Corona confederal.

1279: Privilegis mercantils a Sanet (Marina Baixa) i Albocàsser (Baix Maestrat).

8. 1279: El califa pro-angeví al Matic [En Matigues?] de la Ifríqija

Pere II el Gran

és destronat per son oncle, amb ajut naval català.

9. 1279: L'admirall Conrad Llança, ataca i derrota deu veixells de Fes a Septa. El resultat és un nou acostament entre Granada i Catalunya.

10-1279: L'admirall Llança, amb quatre galeres, incendia veixells de Tremcen en càstic per no pagar el tribut acordat a Pere el Gran.

1279-1280: Tres representants reials catalans, Bernat de Rubió, Balasc Maça de Vergua i Roger de Lloria, marxen cap a Tunis.

1. 1280: Nova revolta de la noblesa, ara més general, en un darrer intent dels poders feudals catalans de deturar la centralització reial.

1. 5. 1280: Els estols dels vassalls de Pere el Gran de la Catalunya peninsular s'apleguen a Lleida.

25. 5. 1280: Els nobles revoltats són assetjats a Balaguer.

6. 1280: Pere el Gran prepara el destronament del nou soldà d'Ifríqija.

11. 7. 1280: Mancats d'ajut ultrapienenc, els nobles han de capitular. Són castigats amb fortes penyores i algun any de presó. **D'ara endavant la noblesa catalana serà dòcil.**

22. 8. 1280: Mor Nicolau III, el papa anti-angeví.

1280: Vaga general revolucionària d'artesans de les ciutats flamenques.

Durant un segle l'Ajuntament d'Es-

trella (Nafarroa, Euskal herria) redacta en català els seus acords.

1. 1280: **Pau amb el Magrib. Els franciscans mallorquins i els mercaders catalans hi acudeixen.**

1280. 1283: **Jaume Pere, almirall de la flota catalana.**

1. 1281: entrevista de Pere el Gran amb Felip de França, Carles de Salerm (angeví) i Jaume de Mallorca, [el Gonella], s'atansa l'angeví i hi fa un pacte contra Pere el Gran.

1. 1281: Forts preparatius militars de Pere el Gran per a destronar Abu-Isaq, soldà d'Ifríqija, per a substituir-lo pel seu aliat el governador de Constantina.

1281: El nou papa és un cardenal francès, Martí IV, nomenat per intrigues angevines. De seguida embarga la "dècima" a Pere el Gran.

Elisabet, infanta d'Aragó, futura "Santa Isabel de Portugal", és marida amb el rei Dionís de Portugal.

27 i 28. 3. 1281: Entrevista de Pere el Gran amb el rei i l'hereu de Castella. Negociacions: Pere reconeix l'hereu Sanç a canvi d'Albarrasí i d'altres viles frontereres.

12. 1281: Pere el Gran sol. licita al papa francès subsidis "contra Ifríqija" El papa tem que l'expedició vagi contra el seu protegit angeví de Sicília i li'ls nega.

30. 3. 1282: Importants gibel. lins sicilians, recolzats per Bizanci, provoquen un motí antiangeví a Sicília.

31. 3. 1282: Gran matança d'angevins a Palerm: les Vespres sicilianes.

4. 1282: Alfons el Savi de Castella concedeix exempció d'impostos als mercaders catalans a Sevilla.

El governador de Constantina es revolta contra Tunis; tal com havia acordat amb Pere el Gran. Comença una època de gran inestabilitat a Ifríqija.

6. 6. 1282: La flota de Pere el Gran, endarrerida pel caramull de preparatius, salpa a la fi, però fa tard per a auxiliar el de Constantina.

28. 6. 1282: La flota ancora davant el port d'Alcoll, devora Constantina, el governador de la qual, però, ja ha estat mort.

7 i 8 1282: Pere el Gran resta a l'expectativa a Alcoll.

Setge de Messina per un exèrcit angeví: els sicilians han de triar entre angevins i catalans.

ca. 20. 8. 1282: Delegacions sicilianes a Pere el Gran, tal com esperava. Naturalment, Pere el Gran accepta d'ajudar els sicilians contra l'enemic angeví comú.

318. 1282: **Pere el Gran desembarca a Trapani (Sicília).**

4-9. 1282: Entrada triomfal del Rei en Pere a Palerm.

27. 9. 122: Retirada dels angevins vers Calàbria (Itàlia).

La rica Sicília queda incorporada a la Confederació catalana.

11-14. 10. 1282: Victòria naval catalana de Nicòtera (davant Calàbria) sobre les galeres de Carles d'Anjou.

9. 11. 1282: Després de diverses amenaces, impotent davant la força dels catalans, el papa francès excomunica Pere el Gran. Les relacions del Rei en Pere amb l'Església catalana són bones i l'excomunió és ineficà.

1282: Cymru (Gal. les) és ocupat per Anglaterra, però conserva una ampla autonomia.

A Barcelona ja apareix documentat el Consolat de Mar.

1. 1283: Cop d'Estat i guerra civil a Ifríqija.

Un petit exèrcit almogàver ocupa Cotona (a la punta de la "bota" italiana).

2. 1283: Pere el Gran desembarca a Itàlia i s'empara de Reggio i d'altres localitats.

21. 3. 1283: El papa francès desposseeix Pere el Gran dels seus regnes.

4. 1283: La reina Constança i els infants arriben a Sicília per a governar l'illa.

Roger de Lloria és nomenat almirall de la Mediterrània central per a combatre els angevins. Ω

Que no t'enredin

PP és feixisme

RESTAURANTE - PIZZERIA ITALIANA
SPAGHETTI HAUS

Pizzas per endur-se'n

Carrer Berlin, 6 - Baleari 1
S'Arenal de Mallorca

Tlf. 26 41 95

ASSESSORIA IMMOBILIÀRIA

COMPRA, VENDA I LLOGUER

Carrer Balears, 12 - 07600 s'Arenal

443342

Atzar (IV)

PER JULIÀ PERE RADO I GARAU

La relació parcial dels topònims és per demostrar que no són catalans i sols balears o peninsulars, amb el qual no se a on es troba, perquè el darrer pic que vaig anar a la Península Ibèrica i per anar a Saragossa vaig haver de aterrar a l'aeroport del Prat de Llobregat i sense sortir fora de la Península hi vaig arribar, li record que el Prat de Llobregat es troba a la comarca de Barcelona, hi per arribar a aclarir els topònims no hi ha com un bon mapa o una enciclopèdia i que li ho posaré amb un gràfic per estalviar-me lloc.

LLATINS Alaró, Bellver, Calvià, Castellitx, Costitx, Dragonera, Formentor, Lluc, Llucalcari, Llucmajor, Montuiri, Felanitx, Deià, Massanella, Moscarí, Portopí, Esporles, Muro, Paguera, Petra, Pollença, Porrassa, Porto Colom, Puigpunyent, Sineu, Colonia, Palomera, Porto Petro, Poulet, Rubinitx, Canalitx, Camaritx, Escorca	ÀRABS Almalutx, Bugar, Canarossa, Inca, Mesquida, Montuiri, Montuiri, Randa, Escorca, Marratxí, Cuber, Massanella, Menut, Coscona, Homar, L'Ofre, Alcanada, Llucassaldent	DESCONEGUTS, INCERTS O NO CATALOGATS Alguaayda, Ariany, Camaritx, Canalitx, Mooyan, Dàlcaxal, Maymón, Galatzó, Homar
MOSSÀRABS Fornalutx, Moscarí, Mortitx, Pedruixella, Escorca, Campanet	PRE-ROMANS Inca, Soller, Calobra, Artà	D'ABANS DEL REPARTIMENT Ariany, Alaró
GERMÀNICS Colonia, Homar	GRECS Pantaleu, Palomera	CELTES Andratx

Igual que amb els llinatges sobte no veure'ns cap de Baléa i que tots pareixen ésser de bastant alluny i de les nostres roquetes, i que hi ha moltes excepcions que voldria remarcar-li i que comprovant l'esquema anterior ho podrà entendre:

Bellver: del llatí bellu vidēre, bell veure, topònim de Cerdanya, Urgell, Panadès i Palma, llinatge de Barcelona i València.

Búger: ja en el repartiment de Jaume I s'anomena *bu-zar dun rahal al-zahil*, pare de veí.

Canarossa: divisió del pla de Mallorca que coincideix amb l'àrab.

Montuiri: topònim que constituï l'actual municipi de Montuiri.

Castellitx: topònim que constituï l'actual municipi d'Algaida.

Calobra: encara que les darreres tendències de col·locar-lo com a pre-romà, qualche especialista ho defineix com descendent del caló o gitano.

Sóller: encara que situat darrerament com pre-romà, el dubte continua ja que la seva etimologia és incerta.

Felanitx: nom d'origen obscur, podria ésser la deformació d'un antic *Felanitx* procedent del llatí *foenāle* + *icius*, amb tractament mossàrab d'aquest sufix.

Deià: derivat del nom personal llatí *Didius*.Ω

Hospitalitat lingüística

PER PERE BONNIN

Hem volgut traduir del castellà aquesta article aparegut a l'Última Hora del 22 de setembre d'enguany: Article deliciós que retrata, ben retratats als "rompes" que governen la nostra Comunitat Autònoma.

Hans Dummkopf (Joan Cap-buit) tornà de les seves vacances a Mallorca entusiasmat per la política del Govern balear per acollir als immigrants: res d'imposar-los la llengua pròpia del lloc, sinó aprendre i emprar la llengua dels forasters, que contribueixen a la creació de riquesa.

En Dummkopf, batle d'un poble ideal a la vall de l'Oder, amb una forta immigració turca, decidí aplicar aquesta filosofia revolucionària al seu municipi. Les escoles, enlloc d'ensenyar en alemany, ho farien en turc i no s'exigiria als funcionaris turcs d'aprendre l'alemany. Els nous immigrants, procedents d'Itàlia, França, Espanya o Botswana aprendrien primer el turc i llavors, si en tenien ganes, l'alemany, doncs "allò que s'imposa no s'estima", en paraules d'en Dummkopf.

L'alemany es mantendria. Però seguint els consells d'un rebrot de la noble família Wattermann (cotoner), no s'empraria l'alemany culte, sinó la vertent dialectal del lloc.

Alguns experts -a alemanya hi ha un expert per a cada cosa-objectaren que, degut a l'alt índex de natalitat dels turcs i a l'escassa fertilitat dels alemanys, aviat aquests es convertirien en un guetto dominat per la majoria turca.

Davant aquest dictamen, el vesindari alemany denuncià al batle i al seu conseller, no als jutges, sinó a les autoritats sanitàries. Aquestes diagnosticaren que Dummkopf no tan sols patia una forta pertorbació mental, sinó qualche cosa més greu encara: era beneït del tot.

Curiosament, els metges basaren el seu diagnòstic en un antic axioma de la psiquiatria catalana: "No hi ha cap boig que apedregui les seves taulades". Dummkopf i el seu assessor lingüístic foren tancats de per vida a un asil per a alienats irrecuperables. Ω

LES MANS AL FOC (IX)

Raó i valoració

PER PERE GRI

No vaig perdre gens de temps en obrir la porta a n'en Climent Garau. Després de fer-lo passar a dins la casa, el vaig advertir que els feixistes el cercaven per matar-lo. Abans de deixar que em contestàs, vaig tornar enrera per tancar en clau. Ara podríem parlar amb un poc de tranquil·litat, però aquells moments no eren precisament serens. Tot en l'ambient estava enarrit. El vaig veure molt preocupat. Va dir: - Ja ho se que em cerquen i em volen matar, de fet, jo ho veia venir que passaria això. Se que n'han morts molts dels nostres, però crec que el millor que puc fer és seguir amagant-me. He viscut a son Frígola, a son Bosseta i a son Mut, però m'han dit que posaran molt de conte en trobar-me i que no hi puc estar més.

Els meus amics m'han informat que tu tens un tros de terra, es Poassos, on hi ha una garriga molt espessa. Si ho volguessis hi aniríem els meu germà i jo, és l'únic que podem fer, perquè també m'han dit que és molt difícil sortir de Mallorca, gairebé impossible.

Jo li vaig contestar: - Hem demanes que posi les mans al foc. Fins ara, ningú m'ha molestat, i si ara et dic que sí, veuran que estic de part vostra. Crec que tens raó, i que t'hauries de lliurar sense por que et fessin res, però no et fiis de ningú, no hi ha garanties que es faci un judici just d'això que ha passat aquests darrers mesos. Són uns assassins, els ha envestit sa matèria i ho han aplegat tot. Creuen que guanyaran la guerra, i ara mateix ho dominen tot a Mallorca. Són l'exèrcit i els

falangistes, els religiosos no, encara que amb això no vol dir que no n'hi hagi de capellans al seu bàndol.

Després de pegar-me una mirada severa pel que li estava dient, respongué amb claredat:

Si és que encara em serveix de qualche cosa ser-ho, et voldria dir que et deman això com a batle. Tu has estat fidel a la República, i fins que no es demostrí el contrari, jo en som en aquest poble la primera autoritat. Volem salvar la vida, només et deman que ens deixis defensar-nos. Haviem d'obeir les ordres del Front Popular, però de l'únic que no estic satisfet és d'haver atacat l'ensenyament religiós. Cadascú és com és, no som creients, i bé, tu ho saps millor que jo, Jaume. Ens dones permís per anar en es Poassos?

No vaig pensar-ho més i vaig dir:

Anau-hi, la finca serà vostra a partir d'ara.

Em va pegar una forta aferrada pes coll, instant en que vaig percebre que anava armat, possiblement amb una pistola. No ho vaig trobar estrany, ja que s'havia arriscat molt per arribar de nit al poble i era comprensible que volgués estar protegit.

Encara ensopit pel que hem podria passar si ajudava a en Climent Garau i al seu germà Joan, no vaig poder més que desitjar-los molta de sort. Les circumstàncies eren molt difícils, la raó i la valoració estaven enfrontades en un desgavell que, en aquells moments no sabíem com acabaria, i tothom volia sobreviure.

No aconseguiren salvar la pell aquests dos bons amics. El germà d'en Climent, en Joan, també era regidor de l'Ajuntament i militant d'Esquerra Republicana. Feia feina de fuster, tenia 35 anys i era fadrí. Els feixistes porrerencs que havien netejat el poble del que ells consideraven "rojos" tenien l'obsessió de cap-

turar-los a tots dos. Quan els localitzaren a n'es Poassos, els dugueren a Porreres, enmig d'una alegria no gens continguda. A n'en Climent Garau el torturaren. Amb el nas li feren fregar una falç i un martell que havien aparegut pintats a la façana de cal dentista el temps de les eleccions, i finalment va ser assassinat.

En quant al que em passà a mi, us ho podeu imaginar. Tot el poble en va parlar de la visita a ca meua d'en Climent Garau, i de com l'havia ajudat, però els feixistes no trobaren arguments per fer-me un procés sumaríssim. Només me'n feren una de grossa i, l'any '37 vaig rebre una ordre de l'Ajuntament per la qual els meus drets sobre l'hort i la garriga de Poassos quedaven confiscats, vaig suposar que en benefici de ningú. I això em va deixar ben escaldat, perquè també suposava que me n'hauria d'anar de Porreres. El meu trasllat a Ciutat no és va fer esperar massa. M'havia cremat les mans. Ω

El pacte sorpresa del 99

BERNAT JOAN I MARÍ.
PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITIÜSES

Observant els temes que van sortir en relació a la Reforma de l'Estatut d'Autonomia, no puc deixar de sospesar entre quins partits polítics hi ha més acords, per on surten les divergències i què busca, en definitiva, cadascú. L'observació és feta, naturalment, en la perspectiva d'un possible pacte d'esquerres, que jo entenc com a positiu i necessari, per a les eleccions autonòmiques i municipals de l'any 1999.

De moment, en la qüestió de la reforma de l'Estatut, van sortint els principals eixos que entre tots varem consensuar per donar suport a la candidatura victoriosa de Pilar Costa al Senat. I, curiosament, així com es van desgranant, podem observar

com hi ha un acord general entre les forces d'esquerra i nacionalistes, per un cantó, i dues altres forces, per l'altre.

Què diuen els diversos partits sobre la reivindicació d'un concert econòmic per a les illes Balears i Pitiüses? Reivindiquen el concert econòmic els nacionalistes del PSM, Unió Mallorquina, Verds, Esquerra Unida i Esquerra Republicana. Hi estan en contra, amb matisos diferenciadors, PP i PSOE. La diferència està en el fet que, com a mínim, el PP proposa un règim fiscal especial per a les Illes, mentre que el PSOE, que té la postura més espanyolista de totes, no arriba a proposar ni això.

Què ocorre amb la qüestió de la llengua? Per un cantó, tenim la pro-

posta-correcta i encertada- de Pere Sampol, en nom del PSM, que reclama la plena equiparació entre el català i el castellà (és a dir, l'oficialitat, ara inexistent, per molt que l'Estatut d'autonomia la proclamés, de la llengua catalana. Com pot ser oficial una llengua que no és d'obligat coneixement?). Els partits nacionalistes i d'esquerres estan d'acord amb aquesta proposta. Hi ha partits per als quals aquests és l'objectiu final i n'hi ha que el presenten com a objectiu transitori cap a la normalització plena de la llengua catalana. Qui s'hi oposa? PP i PSOE, de bracet. Els uns perquè consideren que no es pot "imposar" a tothom el coneixement del català (mentre que accepten com la cosa

més normal del món la imposició de l'espanyol), i els altres perquè consideren que és impossible de modificar la sacrosanta constitució espanyola (consideració que, paradoxalment, és anticonstitucional, perquè la pròpia constitució reconeix que pot ser canviada).

Peraixò, i tenint en compte que, com diu Sant Fukuyama, la història ja s'ha acabat del tot i l'hem enterada, que la veritat absoluta ha derrotat l'imperi del mal (del qual ja només en queden algunes restes a les terres islàmiques, com sempre) i que l'àrea del dòlar és universal i més sagrada que mai, es podria proposar un pacte sorpresa per al 1999.

Aquest pacte sorpresa ha estat demanat per alguns líders dels dos partits que hi haurien d'intervenir (des de Rodríguez Ybarra fins a uns determinats sectors populars). El pacte del 99 no seria, en aquest cas, el pacte de l'esquerra, sinó el pacte PP-PSOE. Ω

N'Angel i n'Eulàlia regenten des de fa 18 anys la Perruqueria Angel a s'Arenal.

En Vicente Morales de Madrid fa un any que regenta l'Hotel Mónaco a s'Arenal. Quasi tots els seus clients són alemanys.

En Fernando Tàpia Camacho regenta des de fa mig any el Restaurant Rhetoris a la zona de l'Ambulatori de s'Arenal. Recomanava la paleta de xot al forn i els musclos a la nata. El menú dels dies feiners val 850 ptes i els dels diumenges en val 1000. En Fernando és cosí d'en Camacho, l'entrenador de l'Espanyol.

En Manuel Gomaritz de Múrcia fa 13 anys que regenta la Cafeteria Venus a s'Arenal. Despatxa les bones tapes.

Llorenç Maria Duran i Coli, un pioner de l'escola activa a Mallorca

PER MARINA FERRÀ A-HAMELYNCK

Llorenç Maria Duran i Coli ha nascut a la ciutat d'Inca un dos de maig de l'any 1903 i és un dels mestres pioners en l'adaptació dels corrents de l'es-

cola nova a Mallorca. Fill d'un fuster autodidacta i amant de la lectura, aprengué les primeres lletres a "les monges blaves" (congregació de germanes de la Misericòr-

dia) i la Salle. Durant la seva joventut farà feina a l'impremta familiar.

Comença els seus estudis de magisteri com alumne lliure a la Normal durant el primer curs li ve la vocació de dedicar-se en això plenament. El primer contacte amb els mètodes d'avantguarda es produí al darrer any de carrera quan estudia a Decroly (1871-1932), i quan fa un treball sobre la teoria decroliana, que té que veure amb un aprenentatge més centrat al medi ambient del nen, més comprensiu que memorístic i en el que l'a lot s'educa participant i investigant les matèries que componen el currículum, el paper del docent és el de guia dins l'activitat del xicot. El senyor Duran participà a les activitats socials i culturals del seu poble com la "Gran Diada de la Llengua" del 1917, i el discurs d'un propagandista del mètode Montessori a Mallorca.

A tots els centres on va impartir classe, com a Beat Ramón Lull a Inca (1925), Talltendre (1927-29) o a Sencelles (1929-40) va aplicar una ensenyança activa a la que es feien sovint excursions al camp on s'explicava i investigava les plantes i animals, els menuts aprenien a criar cucs de seda, a fer un hortet... a part de les lliçons lectives, però tot globalitzat de forma que els a lots relacionaven tots els seus coneixements recentment adquirits, és a dir els pràctics amb els teòrics. A Sencelles entre altres activitats culturals va promoure la construcció de l'escola nacional (inaugurada el 14-4-1934), colònies escolars...

El 1936 és empresonat durant onze mesos, ja que qualche enemic de la seva tasca pedagògica el va denunciar calumniant-lo. El

1940 és depurat, els feixistes l'aparten de la seva vocació. Per sobreviure torna a obrir la impremta familiar, i home lluitador i de bones idees edita i escriu material didàctic per als centres d'ensenyament. El 1958 el reponen al cos de mestres, però els franquistes intenten desterrar-lo fora de la península. Ell agafa la plaça i demana l'excedència poc després. El 1956 comença la seva feina a GESA on s'encarrega de la formació dels empleats. Durant els anys que ha estat a l'empresa promou la creació d'escoles per als fills dels obrers, centres d'aprenentatge industrial... Està jubilat des de 1972. Aquests darrers anys ha fet conferències a l'Escola Universitària de Magisteri on ha presentat un llibre d'introducció al Roschach, el 1982 i ha rebut diversos homenajes dels seus companys de GESA.

Entre altres obres cal destacar: "Enseñando Geografía" (1931), "Ejercicios de historia de España" (1953), quaderns de càlcul: "Dos + Uno"... Ω

El coneixement actiu del medi ambient, formava part del mètode pedagògic de Duran.

LLIBRES QUE CAL LLEGIR

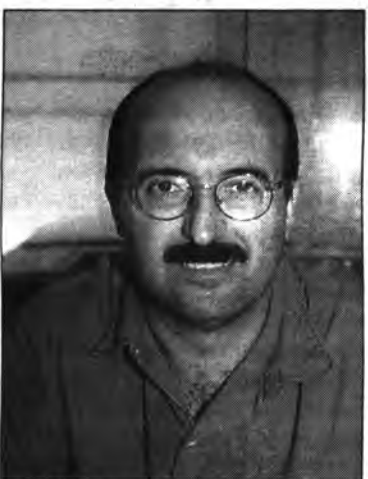
La guerra just acaba de començar, Premi Ciutat de Manacor de narrativa

En Josep Cardona d'Eivissa regenta des de fa 3 anys un dels souvenirs de les Galeries Mar de s'Arenal.

Els germans Miquel i Robert Pesiç de París (de la mateixa barriada que n'Edith Piaf), han obert fa un mes la botiga de lloguer de bicicletes WEST STAR a s'Arenal.

En Pere Lopez fa 15 anys que va obrir el Taller de Cotxes Berlin a s'Arenal de Mallorca. En Pere i la seva dona tenien la parrelleta. Ara han tengut dues besonetes. Enhorabona família!

Vicenç Bustamante i el seu fill Antoni regenten l'Aucelleria de la Plaça dels Nins de s'Arenal amb sucursal a ses Cadenes. Ara acaben d'obrir una perruqueria canina al carrer Berlin.

Com tot escriptor crucificat pels clans culturals del capitalisme, Crespí ha emprat els mitjans propis dels sistema per arribar a la confrontació: els premis literaris

Per a Miquel López Crespí, la literatura mai no ha estat un fi en si mateix, sinó un medi. Nascut a sa Pobla fa vint-i-set hiverns, s'ha servit de la ploma per a enfrontar-se amb les "institucions" culturals, no per a aconseguir un augment de la seva audiència de forma paternalista. Com tot escriptor crucificat pels clans culturals del capitalisme, Crespí ha emprat els mitjans propis dels sistema per arribar a la confrontació: els premis literaris. Apreu fet (Premi Llorenç Ribet), Final d'una història (Premi Joan Ballester 1972), Ara, a qui toca? (Premi de Teatre Carles Arniches 1972). Però, una vegada publicats, els llibres de narracions de Crespí no serveixen per a delectació mentre s'assaboreix una tassa de te o de cafè o mentre es fan filigranes amb el fum d'una cigarreta made in USA. La literatura de López Crespí deixa sempre un mal sabor de boca en els paladars burgesos i certa dosi de ressentiment en els cors massa acostumats a l'encens.

Blai Bonet, Josep Melià, Manuel Vázquez Montalbán, Lluís Díaz-Plaja i Antoni Serra encoratgen Miquel López Crespí

Serveixin aquestes línies introductòries per a endinsar-nos en la crítica d'aquest nou llibre publicat en la col.lecció "Gavilans": La guerra just acaba de començar (Premi de narrativa "Ciutat de Manacor" 1973). [En el jurat que concedí aquest important guardó dels anys setanta: Blai Bonet, Josep Melià, Manuel Vázquez Montalbán, Lluís Díaz-Plaja i Antoni Serra]. Aquest [La guerra just acaba de començar] no és un llibre per a la pol.lèmica, tampoc un llibre que convidi a la

reflexió. Aquest és un llibre-fusell que provoca directament el lector sense donar-li temps per a reaccionar. "Ciutat és un gran camp de concentració -llegim en el capítol "La ciutat torna..."- vigilat pels nord-americans. Des del Puig Major a la badia de Palma, vigilen els al.lotells de la sisena flota. Un excombatent del Vietnam vomita la seva bilis a un racó del carrer d'Apuntadors. Mentres tant ens mirem desesperançats mentre esperam que truqui a casa la policia política del dictador. Aquí no se salva ni Dios, escrivia Blas de Otero, i tenia tota la raó del món".

No es pot acabar de llegir aquestes narracions i mirar, després, amb els mateixos ulls, com si res no s'hagués esdevingut en aquesta illa nostra

De veritat no es pot acabar de llegir aquestes narracions i mirar, després, amb els mateixos ulls, com si res no s'hagués esdevingut en aquesta illa nostra, sofisticada, on "set milions d'ametlers, dempeus, feliços, saluden la meravellosa primavera que s'apropa..., estimada terra nostra, alliberada finalment dels seus pesants monuments de bronze, Vies Rome, arcs de triomf... avingudes del silenci, rius de boques closes, exèrcits d'hotels armats de metralladores, avions plens de turistes esdevinguts

cruels bombarders B-52 portadors del napalm que ha destruït les cinc illes, tota la terra, aquesta la nostra, petita pàtria enmig de la mar".

Les diverses formes experimentals, els nombrosos i imaginatius recursos estilístics emprats per Miquel López Crespí...

Les diverses formes experimentals, els nombrosos i imaginatius recursos estilístics emprats per Miquel López Crespí -fragments de documents històrics, retalls de diaris, guies turístiques, entrevistes a gent famosa, collages, repeticions en forma d'estrofes...- avancen tumultuosament per les cents pàgines en les quals els protagonistes, els personatges històrics utilitzats per l'autor, són còmplices i en què cada personatge illenc representa el seu paper en aquest tèrbol teatre del món.

Algú podria criticar un excessiva utilització de la tècnica del collage en La guerra just acaba de començar. Són "crítiques" que no importen gaire a López Crespí, obsessionat a descobrir al lector la realitat d'una illa que estima fora mida. És per això que l'autor renuncia a efectes i formes calidoscòpiques i s'estima més mostrar la realitat purament i planerament. Per aconseguir els seus objectius l'escriptor serveix d'un estil àgil i directe, d'una psicologia popular capaç de fer entendre els gestos més insignificants, d'una experiència i uns coneixements que fan que res del llibre que ens ocupa sigui inventat. Miquel López Crespí no ha començant cap guerra, simplement descriu aquella que mai no ha finit. Segurament els tres capítols finals, els titulats "Passa que...", "Matí de feina" i "Fugir", siguin, sens dubte, els més aconseguits i els que més il.lustren el que dèiem. (Arte y participación. Diari Última Hora, 29 de març de 1974). Ω

Antena 3: Ultra-sur, Frente Nacional i d'altres mascotes

El dia 21 vaig veure 4 detalls que fotografien la natura d'Antena 3:

*Detallada entrevista a Roberto Carlos, el qual energumen-avesat a criminals entrades contra jugadors dels Barça- es dedicà a insultar i tractar de racista un sector del públic barcelonista. Sí: Hitler també acusà els comunistes de cremar el Raichstag. Quasi

segur que aquest element cotitza als nazis d'Ultra Sur.

*Quatre morts trobats en una sèquia de Pinedo. Deduccions d'A-3: "un ajuste de cuentas" (eren, sembla, magrebins) "por droga" i "los asesinos debian ser valencianos porque conocian la zona". Igual eren forasters tractats d'esclaus, però!.

*Malos tratos per no hablar

euskara". Clar que callen les tortures i insults dels espanyols contra els indígenes que exploten i avasallen.

*En una de les seves sèries sarsueleres hi havia cartells d'"Ynestrillas inocente", com a "Typical madrilenish".

Un altre portaveu del sindicat del crim i la caverna. Ω

JAUME TALLAFERRO.

Polígon de Son Noguera

CLIMENT GARAU
DE LLUCMAJOR

Obra que tindrà solera pel seu bon emplaçament, treball de gran compliment el que es fa dins son Noguera.

Una escola de primera, per formar aviadors, és un treball molt gelós, de delicada carrera. Air Europa és sa madona, d'aquesta escola creada, ella serà ampliada, per resultar cosa grossa. Es personal que se troba, allà dins son Castelló, a son Noguera dur-lo, és una obra molt bona.

Una nau de gran tonor també s'hi ha aixecada, per fer sa mescla encertada i servir bon formigó. Dins Mallorca tot rodó s'element se servirà Formigons de s'Aranjassa, amb tal nom se batià.

Senyor des Recreatiu, des Cine de Llucmajor, ha tengut s'atenció, d'obrir un negoci viu. A son Noguera li riu, per fer-hi ses camisetes, son unes peces condretes duites hivern i estiu. Ω

El cant del poble

Glòria, catalans, cantem!
Cantem amb l'ànima!
un crit i una sola veu:
Visca la Pàtria!

La nostra terra redimida!
El gran moment és arribat!
Fora els ultratges!
Iluny la mentida!
Ningú ens prendrà
la nostra llibertat.

Joia que ha inflammat el cel,
falç i ginesta!
Voli sobre el front l'estel
de la senyera!

Tenim les venes per
estimar-la,
i en la tempesta del combat,
tenim els braços per
defensar-la!
ningú ens prendrà la nostra
llibertat! Ω

Josep Maria de Sagarra
i de Castellarnau

El principat de Catalunya: motor (sense oli) dels Països Catalans

PER PERE MAYANS BALCELLS (AUTOR DE LLIBRE REDESCOBRIM ELS PAÏSOS CATALANS)

És indubtable que la dècada dels 90 ha significat una certa revifalla de la idea de Països Catalans, especialment a zones com les Illes Balears i Pitiüses, la Catalunya Nord, la Franja de Ponent o, fins i tot, a la ciutat catalano-sarda de l'Alguer. Aquesta afirmació no ens ha de fer oblidar, però, que en aquesta dècada també estem vivim una greu apatia de la societat civil del Principat de Catalunya. La gent del Principat no ha estat capaç de tenir una resposta argumentada i contundent als atacs que ha sofert la nostra llengua. Com ha reaccionat el Principat de Catalunya en temes tan importants com els de la unitat de la llengua, la suposada repressió que pateixen els castellanoparlants al nostre país, la defensa aferrissada del bilingüisme, els intents de fer retrocedir el català en alguns dels aspectes de la nova llei de normalització lingüística? La resposta ens ha de fer reflexionar i més en un moment en què es produeix un ressorgiment dels moviments anticatalans arreu dels Països Catalans.

Malgrat tot, és evident que la regió dels Països Catalans on hi ha una consciència lingüística més clara i, de retruc, una consciència nacional més desenvolupada és justament el Principat de Catalunya. També és cert que el futur de la nostra comunitat lingüística passa, inevitablement, perquè el català tingui una situació de preponderància en aquesta regió, ja que, ens agradi o no ens agradi, és el centre del nostre espai lingüístic i cultural, i actua, per tant, com a model per a la resta de territoris. Només cal pensar què poden opinar aquells al·luegrosos, aquells nord-catalans, aquells valencians que, diàriament, lluiten per demostrar que el català és una llengua útil, en la qual es pot viure amb més o menys normalitat, quan arriben a Barcelona, la capital cultural, i veuen que s'hi pot residir perfectament sense saber ni un borrall de la nostra llengua, ja que el castellà és la llengua dominant.

La realitat, però, és que, un cop superada una etapa més resistencial, com la que encara viuen a la

Franja de Ponent, al País Valencià, a la Catalunya Nord i, fins i tot, a les Illes Balears i Pitiüses, la societat de la Catalunya estricta no ha sabut definir quin futur real vol per a la llengua catalana. El llibre de M.M. Aguilera i J.M. Romani *Actituds dels consumidors catalans davant de l'ús comercial del català* ens aporta una dades prou significatives: el 56% dels enquestats pensa que la Generalitat dona massa importància a la llengua catalana, en relació amb altres problemes que cal solucionar, però un 72,5% afirma que la normalització lingüística del català ha de ser un dels objectius importants de Catalunya; el 31,8% opina que, en relació amb la llengua, s'ha produït una marginació dels castellanoparlants, però, contràriament, el 77,2% creu que Catalunya és un exemple positiu de convivència de les dues llengües; mentre el 76,4% pensa que encara queda molt per fer en relació amb una major utilització de la llengua catalana, només el 39,9 defensa que, a Catalunya, l'únic idioma oficial ha de ser el català.

Les dades obtingudes per aquests dos tècnics de la Direcció General de Política Lingüística confirmen que hi ha un confusisme important, ja que moltes contestes es contradiuen: la societat catalana no té clar quin futur real vol per a la llengua catalana. Potser el problema és que ningú ha definit clarament què vol dir normalització lingüística, un terme que no s'utilitza en cap més llengua i que va substituir el mot recatalanització, que durant la transició -i encara ara- no era políticament correcte. Així, si bé la majoria de la població pensa que cal avançar encara més pel que fa a l'ús del català, n'hi ha una part prou important que creu que s'ha anat massa enllà i que, fins i tot, s'està marginant els castellanoparlants. I contràriament a allò que es diu, aquest darrer grup no coincideix només amb la dreta espanyolista, sinó que hi ha sectors d'esquerra, alguns integrats al PSC-PSOE i, fins i tot, a IC, que també pensen així (Josep M. Sala, Jesús Royo, Rosa M. Sardà, Xavier Sardà,

Eugenio Trias...).

Les explicacions en poden ser diverses, però, d'entrada, cal recordar que la Generalitat de Catalunya no ha sabut, no ha pogut o no ha volgut explicar quina era la situació real del català. Ha magnificat la Llei de Normalització Lingüística del 1983, però després no ha estat capaç, per exemple, de fer-la complir íntegrament en el camp de l'ensenyament. No ha aprofitat els mitjans de comunicació públics per potenciar un discurs favorable a la llengua catalana, ni tan sols per crear models de comportament lingüístic afavoridors del català (cal recordar que l'Andreu Buenafuente continuava parlant en castellà amb persones castellanoparlants que expressament li deien que entien el català o el paper dels actors castellanoparlants a la sèrie *Sitges*, als quals tothom parla en castellà?). Fins i tot, ha atacat durament les persones que s'han atrevit a qüestionar el futur del català (Modest Prat, August Rafanell, Albert Rossich l'any 1990 van rebre contundents atacs dels, diguem-ne, sociolingüistes oficialistes). Aquests anys de cofoisme, de dir que el català avançava (sense dir que només avançava el coneixement i que l'ús restava estancat o fins i tot retrocedia en alguns àmbits), que tot anava molt bé, han servit per fer possible l'absoluta desmobilització de la societat civil del Principat (Òmnium Cultural n'és l'exemple més patètic, sobretot si el comparem amb Acció Cultural del País Valencià i amb l'Obra Cultural Balear) i, de retruc, per donar arguments als defensors de la llengua castellana a Catalunya.

La situació no deixa de ser paradoxal. D'una banda, una anàlisi desapassionada de la realitat sociolingüística del català al Principat de Catalunya demostra clarament que la llengua marcada, la llengua no-majoritària, la llengua que no s'utilitza en tots els àmbits i que no coneix tota la població continua sent el català. Però, d'una altra, sorgeixen veus d'aquí i d'allà denunciant la situació dels castellanoparlants, com si és el castellà fos a punt de

desaparèixer: mala llet, desconeixement, bona fe, creença en el mite de l'arcàdia bilingüista, espanyolisme, síndrome d'Estocolm, discurs multicultural... Bona part de la població s'ha empassat l'ham segons el qual el bilingüisme és la situació més justa per a la nostra societat -oblidant, és clar, que el bilingüisme és, a llarg termini, la mort del català.

Mentrestant, no s'ha sabut bastir un discurs basat en la defensa d'un multilingüisme en el qual el català sigui indispensable per viure a Catalunya i que sigui capaç de combatre amb arguments sòlids les tesis bilingüistes. A més, no hi ha hagut cap organització, ni parlamentària ni no parlamentària, que hagi dut campanyes de mobilització popular com les que han pogut fer Acció Cultural del País Valencià o l'Obra Cultural (de les Illes). D'una banda, per l'esmicolament que han anat patint els moviments en defensa de la llengua (escissions, interessos partidistes, personalismes, també cofoisme...) i, d'altra, pel desinterès dels qui, en teoria, defensen el català i Catalunya. D'aquests darrers, uns mai no reconeixen el fracàs de més de tretze anys de política lingüística (que, si bé ha aconseguit algunes fites importants, ha fracassat en allò que és més important: augmentar l'ús de la llengua). Uns altres han estat més preocupats per altres temes que no pas per Catalunya. I, finalment, encara n'hi trobaríem uns altres que, tot i declarar-se "catalanistes", mai no han tingut clar quin model lingüístic volen per a Catalunya, ja que els lligams polítics que tenen amb Espanya són tan forts que mai no tindran una autèntica veu pròpia.

Per tant, no ens pot estranyar que al Principat de Catalunya sigui molt difícil de mobilitzar la gent per defensar el català: la immensa majoria pensa que ja no cal defensar-lo. Evidentment, part de l'explicació es pot trobar en el fet que al Principat la situació de la llengua és sensiblement millor que a la resta del territori, però, a hores d'ara, ningú no pot negar que es viu un moment en què el procés està

aturat, que hi ha una sensació generalitzada que la normalització lingüística ha tocat sostre (i, si no, pregunteu als assessors lingüístics dels centres d'ensenyament secundari, als tècnics de normalització del Consorci, als encarregats de la normalització a empreses com Telefónica o RENFE...).

Com és lògic, aquesta mateixa apatia també es pot observar en la idea de Països Catalans. En aquest sentit, no ens podem estar de referir-nos al fet que el tema de la unitat de la llengua catalana justament al Principat tampoc no està gens clar. Pregunteu als habitants del Principat quina és la llengua que es parla al País Valencià i la resposta faria més que contents als "blavers" valencians. Fixem-nos que a CiU mai no li ha interessat històricament aquest tema i un exemple molt clar d'aquesta afirmació el tenim en el fet que, quan es discutia l'Estatut d'Autonomia de València al Congrés i al Senat, cap diputat ni cap senador d'aquesta coalició va defensar que s'hi deixés ben clar que el valencià era "la modalitat valenciana de la llengua catalana", cosa la qual sí van fer altres senadors (Víctor Torres, Pere Portabella, Josep Benet i Tirs Pons). I, sense anar tan lluny en la història, podem observar com, a hores d'ara, malgrat arrauxades afirmacions del president Pujol, CiU no té cap problema a donar suport polític a Madrid al partit que, al País Valencià, nega la unitat de la llengua i fa tot el possible per esborrar les relacions entre els valencians i la resta de catalans, que a la Franja de Ponent es nega a acceptar l'oficialitat de la llengua catalana o que a les Illes Balears i Pitiüses fa un doble joc que, en moltes ocasions, afavoreix els qui van en contra de la unitat de la llengua.

S'impone, per tant, un canvi en la mentalitat de la gent del Principat, la qual, a hores d'ara, ha de començar a aprendre dels que s'estan mobilitzant a les Illes Balears i al País Valencià. D'alguna manera, l'anomenada perifèria està ensenyant al centre el camí a seguir en la defensa de la llengua comuna. Ω

TALLER T B BERLIN

AUTOSERVEI DE L'AUTOMÒBIL

Pere López i Garcies

Carrer Berlín, 33 - Tlf. 49 25 06 - s'Arenal de Mallorca

GANIVETERIA

Ordinas

CARTA DE MESTRE ARTESÀ

FERRERIA

FABRICACIÓ PRÒPIA

Carrer d'Es Vall, 128

Telèfon 66 05 80

07620 / LLUCMAJOR - MALLORCA

No, a la Hispanitat

El passat 26 d'octubre de 1996, la seu nacional de les JERC adreçava una carta a l'Excel·lentíssim Senyor Miquel Solans i Soteres, Delegat del Govern espanyol a Catalunya: El text fou el següent:

Benvolgut Senyor, amb aquesta carta li volem comunicar que per raons de diversa consideració que tot seguit passam a concretar, les Joventuts d'Esquerra Republicana li fem entrega de 24 banderes espanyoles de diferents dimensions i procedència. Algunes d'aquestes banderes foren retirades durant la festivitat espanyola del 12 d'octubre, **Dia de la Hispanidad**, com a mostra del rebuig dels joves catalans a la imposició de festes alienes a Catalunya. Banderes que ens varen fer arribar a les JERC per tal que fossin retornades a l'autoritat competent.

Tornem les banderes per raons ecològiques. Perquè

entenem que no hi ha cap necessitat de llençar res i que qualsevol material, per simbòlic que sigui, es pot recollir per ser reciclat i reutilitzat fora de Catalunya.

Tornam les banderes per raons cíviues. perquè entenem que és de bona educació lliurar coses al seu propietari, encara que sia tard, i no hi ha cap raó per no tornar a Espanya allò que és d'Espanya.

Tornam les banderes per raons nacionals. perquè aquestes banderes no són catalanes. Entenem que el lloc més escaient per aquestes banderes és fora de Catalunya. Consideram un anacronisme la seva presència en territori català, i creiem sincerament que la seva permanència pot despistar els turistes i confondre els ciutadans.

Per totes aquestes raons, demanam que consideri aquest fet com el que pretén ser, un gest de bon veïnatge. Ω

L'ESTEL de Mallorca
SUBSCRIVIU-VOS-HI, ANUNCIAU-VOS-HI

Electrica F. Ayudarte, S.L.

Fernando Ayudarte Pérez
GERENT

Tlf. 26 17 38
Fax 26 89 51

Rafel Ramis Tugores, 5
07600 s'ARENAL DE MALLORCA

CERRALLERIA RODRIGUEZ-LLORCA

Felm portes, balcons, arambadors, portes automàtiques, retxats, treballs ornamentals i artístics, soldadures de zenc i coure, obrim panys, restauram ferro antic, etc.

Carrer Menendez Pelayo, 5
Tlf. 929 63 32 48 - 909 00 11 72
97150 ANDRATX

Dimarts
tancat

Ctra. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuïri

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

Automòbils PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles
C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de Na Tesa

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

NO A LA IMPOSICIÓ DEL CASTELLÀ

NO AL GENOCIDI LINGÜÍSTIC CONTRA LA LLENGUA INDÍGENA

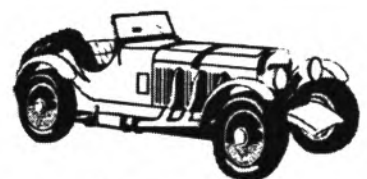
ESTIMA EL TEU PAÍS, ESTIMA LA TEVA LLENGUA.

TENIM DRET A SER ATESOS EN LA NOSTRA LLENGUA.

BAR - RESTAURANT
ESPECIALITAT EN

Andreu

Arròs brut • Paella • Cordon blue • Bistec al pebre • Sípia
Conill a l'allet • Escalopa • Llenguado Meunier • Carns i Peixos
c/ Grua, 6 • La Ribera • Ca'n Pastilla • Tel. 26 10 73
Sortida 10 autopista (dimarts tancat)

AUTOMÒBILS S'ARENAL

Compra - Venda - Camvi

Carretera Militar, 217
Tlf. 26 56 18 - Fax. 26 35 29
07600 s'Arenal de Mallorca

TENNIS SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Hàndbol
Petanca
Cir. footing

Squash
Volei
Mini-golf
Tennis taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

CAN TITO RESTAURANT

PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

**SERVIAUTO
ARENAL S.A.**

SERVEI OFICIAL

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

Toldos ARAGON

ENVELATS BALCÓ - TERRAÇA - CAPOTES-
ENVELATS PLANS - COBERTORS PISCINA -
LONES - TREBALLS A MIDA

Aragó, 112 - baixos
Telèfon 27 01 00 07008 - Palma de Mallorca

Carrer de
Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

07007 Palma de
Mallorca

Tallers RIGO

**ELECTRÓNICA
INDUSTRIAL**

REPARACIÓ DE COMPRESSORS FRED,
BOBINATS DE MOTORS ELÈCTRICS,
BOMBES SUBMERGIDES,
GRUPS DE PRESSIÓ,
FEINES DE TORN I RIBOTEJAR

Camí dels Reis, s/n Passatge Particular
Tlf. 76 01 50 (3 línees) - Fax 76 02 28 - 07009 SON CASTELLÓ
Tlf. 31 04 63 - Fax 31 31 07 - Polígon can Buñell - EIVISSA (Illes Balears)

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Llog per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Traspàs fusteria al carrer d'Antoni Rosselló a la barriada de la Soledat de Ciutat. Tlf. 271065

Lloc solar de tres quarterades al carrer de les parcel·les de s'Arenal, apropiat per a restaurant o gran superfície. Tel. 660484.

Per no poder atendre, se traspassa restaurant en ple rendiment a Badia Gran. Tlf. 741191.

SERVEIS
PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

La Casa Catalana de Mallorca ensenya ball de bot i sardanes. Tel. 753559.

Si vols fer feina amb els àngels, apunta't al "Taller dels Àngels". Informació al telèfon 281642 (Xesca).

El Trio musical Metropolitan s'ofereix per actuar en ball de saló per a la tercera edat, Insero o hotels. Preus econòmics. Tel. 652674.

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Bugaderia Lliterma. Autoservei, rentat en sec i en ba-nyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pil·larí.

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualche vidre trencat, crida al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o simil·lar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Es confecciona o arregla qual·sevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Fontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Tenc 23 anys, estic acabant la carrera de ciències polítiques i sociologia. Voldria contactar amb empresaris per a començar a fer feina després de l'estiu. Preferentment treballs administratius, tot i estar obert a qualsevol altre possibilitat. Miquel A. Rodríguez. Poeta Juan Boscan, 4-4c-18013 Granada.

Venc figures de guix per a decorar. Cinquanta models diferents. Preus sense competència. Des de 150 ptes. unitat. Servei a domicili. Comanda mínima 5.000 ptes. Truqueu els horabaixes i vespres. 294444.

Cerc feina per guardar nins a la comarca de Cala d'Or. Tlf. 842156.

PERSONALS

Al·lota de 17 anys s'ofereix per a feina seriosa o per a donar classes d'EGB. Tel. 677727.

Vull deixar d'ésser esclau dels castellans. Cap partit polític

m'ajuda a aconseguir la llibertat. Me vols ajudar tu? Telefonta'm al 964 531 175. Josep Casalta.

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Al·lots i al·lotes! ens agradaria cartejar-nos amb gent de tots els Països Catalans, des de Perpinyà a l'Alguer, les Balears i València, de 17 a 21 anys. Escriviu-nos les vostres contribucions per la independència i de segur que formarem una gran penya catalanista i independentista. Isaben Canela i Cinta Arasa. Apartat 129-43830 Torrendenbarra.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somnieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al·lots i al·lotes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Pensionista de 78 anys, 1'80 d'altària, català. Vull conèixer senyora pensionista entre el 50 i 70 anys, per no estar tot sol. Tenc bona pensió i pis amb 5 habitacions i dos banys. Cerca'm al 462536. Ferran.

Hola! Som una al·lota felanità. Som molt independentista, i estic boja pels Sau, pels Ocults i pels Pets. Segur que si m'escriviu feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29- 07670 Portocolom.

Senyor seriós i responsable de 53 anys. S'ofereix per cuidar senyor major i atendre'l en totes les seves necessitats. Per entrevista podeu escriure a n'En Carles. C/ Reis Catò-

lics, 31-07008 Ciutat de Mallorca.

Vull intercanviar revistes, còmics, fanzines i adhesius amb tots aquells joves que estiguin orgullosos de tenir sang catalana o basca a les seves venes. Pau Arranz- C/ 2 Volta 31- 07209 Son Mes-quida-Mallorca.

Viudo mallorquí de 52 anys, abans casat amb una estrangera, se relacionaria amb mallorquina de 35 a 45 anys. També podria ser estrangera, però mai forastera. JABP. Apartat 161-07600 s'Arenal.

Cerc al·lota fins els 33 anys amb les ungles llargues, romàntica, una femella maca. Escriviu-me a: Óscar, C/ Ausias March, 36-6-1 07003 Ciutat.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estudis universitaris, agradós i simpàtic, desitjaria conèixer al·lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima't i escriviu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

Estudiant de ciències polítiques de 26 anys. Som independentista andalusí i m'agradaria mantenir correspondència amb independentistes catalans. Antonio. Apartat 74 Sant Fernando (Cádiz).

Hola! Soc un noi de 12 anys. En dic Josep i soc del Barça. m'agrada el futbol i el bàsquet. Voldria cartejar-me amb alguna persona. Sóc català. Escriviu-me. Josep Chillida. C/ la Bassa, 23-43530 Alcanar (Tarragona).

Hola, Em dic Raquel i tenc 14 anys. Tenc ganes d'escriure'm amb gent de 14 a 16 anys. Si vols escriure'm... Raquel González-C/ Ansel Calvé, 13, 1º 3º-08950 Esplugues de Llobregat (Barcelona).

COMUNICATS

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fullatons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'ensenyament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traïdors, contra l'exploació obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93)

3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjamí Planes, CSEM, passatge Miquel Carres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc., sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barcelona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Rusinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present del dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario-Argentina.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV @vlc.servicom.es

Si voleu col·laborar amb "Ajuda per als nens del carrer", grup català d'ajut a nins abandonats sobretot a Sud-Amèrica, podeu informar-vos al telèfon 93/6666354 o ingressar donatius a la Caixa 2100-3071**721010.

Vos recomanem boicotejar les ONG's espanyoles AGNUR España, Médicos del Mundo i Unicef amb els bancs espanyols Central Hispano i Banco de Santander que els donen suport.

Grup que té com a finalitat aconseguir la màxima difusió de independentisme arreu de la nació catalana vos enviarà mostres de material editat. Esperam les vostres idees i la vostra col·laboració. Escriviu a l'Apartat 13.203-08080 Barcelona.

Subscripcions gratis a còmics

Motos
Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" - Apartat 53- Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalus. Podeu adreçar-vos a: LLENGUA (Ensenians a Dittansia de la Yenwa Andalusia) P. Pedro Romana, 1-4-2-14007 Còrdova.

Si ques recibir el Puxa Asturias en to casa, y de baladre, sólo tienes qu'enviar la direcion a: Endecha Astur-Puxa. Cai Llan-greu, 10, 2º-Xixon 33206-Asturias.

La meva col·lecció té 20.000 adhesius polítics. Faig exposicions. Crec persones que hem facin arribar enganxines de l'Esquerra Revolucionària. Paniello-Apartat 139 - 22400 Monsó-Osca.

Necessit vaqueria de devers 4 quarterades per llogar al pla de sant Jordi de Ciutat. Telefonau-me al 821405 horabaixes.

"El Full" és una publicació interna de l'Associació Roca i Ferreres. Si voleu rebre'l gratuïtament comuniqueu-nos el vostre nom i adreça: Apartat de correus 9247, 08080 Barcelona.

Lluita, la revista de l'independentisme valencià és a Internet: <http://www.estelnet.com/lluïta>.

Els damnats a mort als Estats Units tenen dues planes a Internet. www.en.com/penn-pals/drow.html * www2.dcci.com/llitllwr/inmates. Index.html.

Si voleu afiliar-vos a sindicats nacionals catalans: C. S. C * 93 4541188.

BORSA DEL
MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, vengui i en parlem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Desaparegut Opel Astra Blanc, PM-7017-BV. Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Opel Astra blanc PM-7017-BV. Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Peugeot 106 blanc PM-6255-CM. Gratificaré amb 25.000 ptes. per cada cotxe. Tlf. 630286.

Desaparegut Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Es gratificarà amb 25.000 ptes. Tlf. 630286.

VENDES

Venc piano marca TLEYEL, un quart de coa, en bones condicions. Mig milió de pessetes. Tlf. 939 373 151.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL de Mallorca. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

Els Països Catalans, de l'espai cultural a l'espai polític

En Josep Antoni Toro de Llucmajor regenta des de fa 3 mesos juntament amb son pare i el seu germà, el **Taller JJ** a ses Cadenes. Aquest taller és l'antic Taller Motos Espigares.

En Manuel Valverde i en Tomeu Bibiloni són els **Ferrers de ses Cadenes de s'Arenal** des de fa 30 anys. Fan portes i barreres automàtiques, cerralleria artística i més coses. Els trobareu al 491066.

N'Andreu Barceló de cas Corretjons de Campos es l'amo d'**Automòbils s'Arenal** (compra-venta i canvi de cotxes). Fa 2 anys que fa carreres de cotxes. Amb un R5-TS va guanyar el Rally Ciutat de Manacor. Feu segon a la pujada a Sant Salvador de Felanitx, fou el tercer a la carrera del Castell de son Mas d'Andratx i tercer a la carrera Bunyola-Orient. I com que és jove, encara té molt de camí per correr!

Na Jerònia Roca de Cala Rajada fa un mes que ha obert l'**Immobil·liària Inmoca** a son Verí de s'Arenal.

Sense interrogant. Els Països Catalans, si han de subsistir d'alguna manera en el futur, serà precisament fent aquest salt: passant de les consideracions merament culturals a la planificació d'un projecte polític de futur que els tenguí en compte com a realitat a contruir políticament. Encara avui (i potser fins i tot bastant més avui que no durant els anys de la transició), hi ha molta reflexió -la major part d'aquesta ben barata, tot sigui dit de passada- sobre l'existència o no dels Països Catalans, sobre el fet mateix de considerar-los com a existents, etc. Probablement, el fet que, des d'uns determinats sectors (amplis i diversos, com hi ha món!) es discuteixi sistemàticament l'existència dels Països Catalans ens els presenta més clarament com una realitat ben viva. D'alguna cosa que no existeix, no cal dir-ne sistemàticament que no existeix. És més ningú no diu que no existeixi, perquè com que no existeix no se'n parla.

L'"existència" dels Països Catalans, des de diversos punts de vista, és bastant indiscutible. Que hi ha un espai humà que conjumina territori i poblament no té volta de full. Aquesta franja de terreny abundantment poblada que s'aboca a l'Oest de la Mediterrània i que inclou un arxipèlag, format per cinc illes habitades i un bon grapat d'illots, i que compta amb ciutats com Barcelona, València o Palma com a nuclis dinamitzadors del comerç, els serveis, la indústria... ningú no ho pot discutir. Fins i tot, seguint el que diu J. Vilà i Valentí a la Geografia general dels Països Catalans que ell mateix va dirigir, hi ha una delimitació que presenta unes característiques de frontera poblacional. Al nord dels Països Catalans, tenim una zona escassament poblada, a la part de baix d'Occitània, dins l'Estat francès. I a l'Oest, els Monegros aragonesos (també escassament poblats, gairebé desèrtics quant a configuració del terreny) o la zona de Conca, també poc poblada. I, a l'Est, la mar.

De l'existència històrica d'una Corona Catalano-aragonesa, formada per Catalunya, el Regne de València, el Regne de Mallorca

(temporalment) i Aragó tampoc no se'n pot plantejar cap dubte. Quina nació formava aquesta corona? Evidentment, això que avui en deim Països Catalans, més l'Aragó.

La comunitat lingüística només la discuteixen, així mateix, quatre escriptorialles del franquisme que no han sabut pair una situació democràtica. Què se'n fa dels franquistes recalcitrants, sobretot al País Valencià, quan el "caudillo" es mor i el règim intenta "canviar-ho tot perquè tot segueixi igual"? Doncs aquests, inassimilables ni que sigui a aquesta mena de democràcia formal que tenim avui dia, es reciclen, i troben en l'anticatalanisme un terreny a adobar i a treballar "profitosament" (per a la seua causa, és clar; és a dir, per a l'"Espanya una"). Com que l'"Espanya una" a l'estil d'Ortega y Gasset ja no hi ha manera de vendre-la i de passar al mateix temps per demòcrata, hom opta per intentar fraccionar aquelles realitats nacionals que li puguin suposar algun tipus d'entrebancs. D'aquí surt l'anticatalanisme al País Valencià (i, més aigualit, a les illes Balears i Pitiüses). Catalunya, el País Valencià i les illes Balears i Pitiüses, doncs, compartim la mateixa llengua, coneguda internacionalment amb el nom de "català".

Hi ha una realitat més profunda, que també avala l'existència dels Països Catalans com a comunitat nacional: aquesta realitat és la cultural. D'un cantó, podem parlar de la cultura tradicional, i veure com hi ha rondalles o romanços que es poden trobar a l'Empordà i a la Marina, al Segrià i a Menorca). O, de l'altre, podem parlar dels referents culturals populars actuals: així, trobarem una colla castellera a Manacor; una celebració de Sant Jordi amb roses i llibres, dracs i tota la pesca, a Eivissa; flaons -una mena de postre que ja apareix a la Crònica de Jaume I- a Morella i a Formentera; i el Barça pertot arreu... Al meu entendre, és ben clar que els referents culturals -tant els tradicionals com els models- avalen també amb força l'homogeneïtat en aquest sentit de les terres catalanes.

Ja tenim, doncs, que la geo-

grafia, la demografia, la història, la llengua i la cultura juguen clarament a favor dels Països Catalans.

Fins i tot m'atreveria a dir que les pròpies prohibicions dels estats espanyol i francès també i juguen a favor. Quan s'elabora l'actual constitució espanyola, per exemple, s'hi va incloure un article (molt impopular a la nostra part del món, per cert) que prohibeix explícitament la federació de comunitats autònomes. Com que a Navarra hi ha una clàusula especial, que sí que els permetria la federació amb la resta d'Euskadi, només hi ha una possibilitat de voluntat de federació entre si de comunitats autònomes, i aquesta possibilitat única la constitueixen precisament els Països Catalans. És ben possible que, a l'hora d'elaborar-se la constitució espanyola, no hi hagués, ni de bon tros, una majoria de forces polítiques del Principat, del País Valencià i de les Illes que volguessin optar obertament per construir una federació de Països Catalans. Però, encara que la voluntat política no hagués estat madurada, la classe dirigent espanyola ja va preveure que aquesta era una possibilitat de futur, i per tant la va deixar clarament reflectida -en forma de prohibició- a l'esmentat text constitucional.

Els Països Catalans, a hores d'ara, constitueixen un projecte de futur perfectament articulable. Hi ha molts elements que juguen a favor que això passi. a. Per un cantó, els Països Catalans constitueixen una regió econòmica ben clarament definida dins l'actual Unió Europea. Es poden usar eufemismes per referir-s'hi (com això de dir-ne, posem per cas, "Arc Mediterrani") i s'hi pot afegir Múrcia per mirar de desfigurar-ho una mica, però el gruix de l'Arc Mediterrani, regió econòmica clarament definida, amb afegitons o sense, són els Països Catalans.

b. D'altra banda, es comencen a establir lligams polítics fermes entre partits, a nivell de les tres comunitats suposadament autònomes. Així, per exemple, la col·laboració de Convergència i Unió amb els PSM de Mallorca i de Menor-

ca i amb la Unitat del Poble Valencià és cada vegada més intensa. O existeix un acord de reunions periòdiques estables entre Iniciativa per Catalunya i Esquerra Unida del País Valencià i de les Illes. O sovintegen els contactes a nivell institucional (sobretot entre la Generalitat de Catalunya i el Govern Balear). O Esquerra Republicana intenta promoure les seues seccions valencianes i illenques, adaptant la seua feina a les característiques específiques de cada lloc...

En el futur, poden passar dues coses: que el que ara es reconeix com a realitat lingüística i (eventualment) cultural no passi d'això, o que s'intenti també que constitueixi una realitat política. Si els Països Catalans es queden en una realitat només lingüística i cultural, no cal ni que preguem (suposant que ens dediquem a pregar), perquè no seran cap tipus de realitat. Avui dia, una llengua, en el nostre context social, polític i històric, no pot subsistir si no té al darrere uns mecanismes de poder propis. El català, sense un estat que li doni suport i que en reguli plenament l'ús com a llengua normalitzada, està sentenciat. I la cultura que vehicula probablement encara pot quedar sentenciada abans que no la llengua (hi ha qui diu que la llengua és el darrer que perd un poble quan ja ha perdut tots els altres trets d'identitat que tenia).

Perquè els Països Catalans subsisteixin com a realitat lingüística i cultural és absolutament necessari, per tant, que esdevinguin també un projecte polític.

Si se'm permet d'adaptar-lo al projecte polític que a mi m'agradaria, els Països Catalans haurien de constituir un estat independent, organitzat en forma de república federal. Un estat independent (en la mesura en què avui dia es pot ser independent, és a dir, en un context d'interdependència europea i, en certa mesura, mundial), on, com ocorre als països nòrdics, es primàs el poder de les institucions més acostades als ciutadans, i on es donàs sortida a la nostra millor tradició política, que és precisament la federalista. **Ω**

BLANQUERNA

**el lleu de tots
mereix un respecte
FORA FUMS!**

L'ESTEL de Mallorca
EL DIARI DELS MALLORQUINS
SUBSCRIVIU-VOS-HI !!
ANUNCIAU-VOS-HI !!

L'ús de la llengua

Hem volgut fer un repàs de la bibliografia de creació eròtica disponible en català actualment. Òbviament, de llibres pornogràfics escrits o traduïts en la nostra llengua hi ha bastants més. Edicions semi-clandestines o, senzillament, ja des-catalogades (des de finals del segle XIX fins ahir mateix) i de les quals només un feixuc treball d'investigació en les llibreries de vell donaria notícia, formen part d'aquesta biblioteca, però que

den fora de les nostres possibilitats presents. També en les col·leccions generals de les diverses editorials trobem obres que pertanyen al gènere, raó per la qual aconsellem els aficionats que no abandonen la recerca del llibre si no forma part d'alguna col·lecció eròtica, ans al contrari li encomanem que consulte l'ISBN o el seu llibreter amic, especialment si l'obra és tot un clàssic o pertany a èpoques anteriors al segle XVIII.

SALVADOR HERVÀS

Quatre grans col·leccions dedicades al gènere pornogràfic són la base editorial en català durant les dues últimes dècades. Editorial Pòrtic, amb «La Piga», Edicions de la Magrana, amb «La Marrana» (amb un grapat de belles traduccions), Edicions El Llamp, amb «La cuca al cau», i Edicions Germania, amb «Regata de cul» (la més recent de la colla), omplen les prestatgeries dels aficionats a l'erotisme literari.

Les traduccions d'alguns dels clàssics conviuen amb les propostes «normalitzadores», que van promoure inicialment col·lectius literaris com Ofèlia Dracs i que van seguir després altres autors amb sorts diverses, i amb els autors novells. En les quatre col·leccions específiques esmentades cal afegir encara, però, dues fonts d'especials interès. La primera són les col·leccions generals, perquè algunes obres eròtiques estan publicades dins del gran corrent de literatura amb majúscules, especialment les més clàssiques, però també altres. La segona font d'on brolla l'eros català de les lletres és de Tusquets Editores que, dins de la seua col·lecció eròtica en castellà «La sonrisa vertical» (emblemàtica del gènere), ha editat també obres en català.

La cosa ve d'antic

La literatura eròtica en català ha estat present ja des de bell començament de les nostres lletres. No podia ser d'altra manera si considerem que la poesia trobadoresca, amb tota la càrrega amorosa que la caracteritzà, és el substrat més preuat dels clàssics catalans. I durant tota la seua història no sols ha tingut seguidors ençà i dellà dels Països Catalans sinó que, a més, ha gaudit d'una certa influència des de Ramon Llull fins als sàncters valencians, des de les trobes als versos de Vicent Andrés Estellés, i més a prop encara.

Com a dades significatives, n'aportarem dues. La primera és que l'any 1429 va ser traduït al català el Decameron, uns setanta cinc anys després d'haver-lo enllestí Giovanni Boccaccio, que l'escrigué entre els anys 1349 i 1351, seguint l'únic manuscrit conegut. Un prèstec primerenc, més encara si atenem que l'obra de Boccaccio va tenir

una influència tardana en les cultures europees (fins i tot en l'italiana), com demostren els fets que la primera edició impresa és de l'any 1470 i la primera (i insultant) traducció francesa coneguda és de l'any 1414. De la traducció catalana s'ha dit que és una de les millors que es coneixen del Decameron en l'època i, sens dubte, és tot un monument literari. (La meua edició és del 31 de maig del 1964, de l'editorial barcelonina AHR. Un tresor).

L'altra dada, anècdotica però substancial també, és la publicació l'any 1920 de La Bibliografia eròtica & Priàpica catalano-valenciana d'Antoni Bulbena i Tosell, pel bibliòfil Alexandre Venegas. L'acurada edició en dos-cents cinquanta exemplars que contenia el manuscrit de Bulbena, que avui es conserva en la Biblioteca de Catalunya, és alguna cosa més que un treball de recerca erudit. Antoni Bulbena havia escrit el seu Catàleg de publicacions eròtiques (on apareixen des de El tractat de la luxúria, d'Eiximeniç, fins a la primera edició catalanitzada del valencianísim Lo virgo de Vicenta), base d'aquesta llista de vint-i-cinc títols, que es completa amb una bibliografia més extensa procedent de les publicacions que realitzà el bibliòfil català entre els anys 1895 i 1920.

Com es pot veure, els catalans li tenim afició vella a l'erotisme literari, cosa que no ens ha dut mai a cap explosió demogràfica i sí, en canvi, a fer festes grosses amb els focs de primavera. A partir d'ací continua la bibliografia de les quatre col·leccions que formen el gruix del gènere al nostre país i en el nostre idioma.

BIBLIOGRAFIA EN CATALÀ I COL·LECCIONS DEL GÈNERE

EDITORIAL PÒRTIC COL·LECCIÓ «LA PIGA»:

1. MOLTATELA, Clar de Lluna
2. KAMA-SUTRA, Vatsyayana (Versió catalana d'Àlvar Valls)
3. DIES TRANQUILS A CLICHY, Henry Miller
4. EN TIT-HOLA, Manuel Joan i Arinyó
5. XARRUPA LA PALLA, Clar de Lluna

6. NEGUIT, Lluís-Anton Baulenas
7. HISTÒRIA D'O, Pauline Réage
8. HISTÒRIA D'O (Retorn a Roissy), Pauline Réage
9. HISTÒRIA D'O. 2, Pauline Réage

EDICIONS LA MAGRANA COL·LECCIÓ «LA MARRANA»:

1. Les proeses d'un jove Don Joan, Guillaume Apollinaire
2. Manual d'urbanitat per jovenetes, Pierre Louys
3. Memòries d'una cantant alemanya, W. Schroeder-Devrient
4. Les onze mil vergues, Guillaume Apollinaire
5. La senyoreta de Mustelle i les seves amigues, P. Du Bourdel
6. Com guanyar amics, Pere Asensi
7. Beatrice, Anònim
8. John-John, Armin Howard
9. Tres filles de sa mare, Pierre Louys
10. Retaule dels costums del temps, Claude Crébillon
11. Feixugues, lentes..., André Hardellet
12. La filosofia al tocadore, Sade
13. Bocavulvari eròtic de la llengua catalana, Pep Vila
14. Diàlegs de cortesanes, Pierre Louys
15. Tres vegades dona, Anònim
16. 10 + 1 Nits, Rubén Mettini
17. La imatge, Jean de Berg
18. Cartes incestuoses, Nathalie More
19. Gamiani, Alfred de Musset
20. Sor Monika, E.T.A. Hoffmann

21. ConfessiÓ de la senyoreta Safo, Pidansat de Mairobert
22. Memòries, Jacomo Casavecchia
23. Thérèse i Isabelle, Violette Leduc
24. Educació secreta, Anònim
25. Trempant l'empaïto, Celdoni Fonoll; dibuixos de Mariana Mill
26. Les robinsones, Laure de Sevetan
27. L'escola de les amants, Duponchel-Hankey
28. Les amistats incestuoses, Nathalie More
29. Justine o les dissorts de la virtut, Sade

EDICIONS EL LLAMP COL·LECCIÓ «LA CUCA AL CAU»:

1. FLORET DE RONDALLES ERÒTIQUES, Anònim
2. TERROSSET DE SUCRE CANDI, Perot Galceran
3. ELS QUADERNS D'EN MARC, Anònim
4. STRESS, Anònim
5. ELS QUADERNS DE LA DONA D'EN MARC, Anònim
6. BOCAVULVARI ERÒTIC DE LA LLENGUA CATALANA, Pep Vila
7. DIARI DE CAMPANYA (EL FILL D'EN MARC A PRADA), Manuel Joan i Arinyó
8. INFLABLE, Col·lectiu
9. INTRODUCCIÓ A L'ACTIVITAT ERÒTICA, Mercè Fornells Bayarre i Ernest Gómez Xerta
10. ELS CONILLETES AFAMATS, Francesc Valls-Calzada

EDITORIAL GERMANIA COL·LECCIÓ «REGATA DE CUL»:

1. Lletrasex, Col·lectiu
2. SÍ A L'ÚS de la llengua, Daniel Balaguer
3. escola d'estiu, Manel Alonso
4. les hores del gaudi, Col·lectiu
5. castell absent, Manuel Joan i Arinyó
6. jo també la vaig conèixer, Alba M.
7. MALSON BLANC, Diego Rodríguez Herrero. Ω

Fa 2 anys que els germans Canals regenten la **Metalúrgica s'Arenal** a la barriada del Mercat: Barreres automàtiques, cerralleria artística i treballs en alumini. Són pare, en Pere Canals de santa Maria del Camí, va obrir aquesta ferreria fa 38 anys.

En Ferran de Galicia i n'Elisabet d'Andalusia són els encarregats, des de fa 3 anys, del bar del Club de la Tercera Edat que hi ha a la barriada de son Verí de s'Arenal. Un club amb 800 associats, el president del qual és en Massià Salvà. Cada diumenge horabaixa hi ha ball d'aferat i els altres dies, gimnàstica, cuina, brodat, etc. Cada 15 dies surten d'excursió.

En Fernando Ayudarte d'Andalusia, fa 29 anys que va obrir l'**Elèctrica Ayudarte** a s'Arenal. Moltes instal·lacions elèctriques del poble són fetes seves. Fa 40 anys que habita per aquí i al principi feia feina amb en Joan Jordi que era l'electricista de s'Arenal.

Fa 3 anys que el matrimoni Moragues-Cantalops de Lluçmajor, té una botiga d'estampació de camisetes a primera línia de s'Arenal. També tenen una botiga a Lluçmajor.

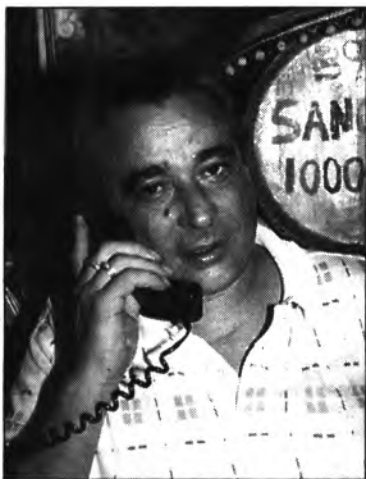
Excursió a Canàries

Del 16 al 23 de novembre

49.500 pessetes

Carrer Maria Antònia Salvà, 38 -
Telèfons 971 - 44 22 50-54 - Fax 44 11 10
07600 s'Arenal de Mallorca

En Juli Sousa de Portugal regenta des de fa 3 anys el **Biergarten Wunderbar** a s'Arenal. El seu soci és en Pep Escoto. Van cuina mallorquina i alemana i tenen obert tot l'any. Se menja per un milenar de pessetes.

En Josep Miquel Rigo de s'Arenal, fa 5 anys que va obrir el **Restaurant Don Quixot** a la barriada de les Meravelles. Despatxa la cuina alemana. A la foto amb el director del local Rafel Roman.

En Santosh Aidassani de la Índia que 15 anys que regenta, amb la seva família, 7 botigues de confecció a s'Arenal.

En Joan Cervera és l'amo de **Tallers Cervera** a Lluçmajor. Fa montatges de grups electrògens. Fa 3 anys que està a la Ronda de Ponent. Abans el taller estava al carrer del Grup Escolar.

PERE MOREY

Fills de puta, bords i metabords

Jo tenc un gran respecte pels fills de puta. No comprenc perquè aquest és l'insult més greu a tots els idiomes que conec. Ben mirat, un fill de puta no és més que el resultat d'un accident laboral: Temps enrera, un home va contractar uns serveis, fou raonablement feliç durant uns minuts o unes hores, va pagar el preu estipulat, es va vestir i se'n anà de les seves. Mai no sabé del fet d'alliberar-se dels dimonions argentats que tan deficiències el tenien, en va resultar un fill que el pare mai no ha conegut, ni per tant, Reconegut.

Home, és clar que un fill de puta ha crescut dins un ambient estrany, sense un pare que li ensenyi els noms dels ocells (o dels jugadors del seu equip), sense uns avis paterns que li expliquin les rondalles, o uns oncles i cosins amb els quals anar a jugar, a la platja o, simplement, de pet. He calculat que un fill de puta té entre set i vuit parents menys que un fill de matrimoni (normal", i això li dona una sensació de seguretat que sol traduir-se en una certa agressivitat i un respecte a les normes establertes per davall de la mitjana.

Un bord, en canvi, ja està un esglaó més avall, perquè el seu pare sap que existeix, el coneix, però no el REconeix. Si hem de creure en la genètica, un bord sempre haurà heretat alguna part de les característiques del seu pare: covardia, cinisme, irresponsabilitat, egoisme... Ja estam què cap d'aquests dos fills no n'és culpable, de la seva condició, però entre un bord i un fill de puta em trobaré més segur amb el segon. Almanco, el seu pare no era necessàriament un poca-vergonya que enganà a la la mare del nin i llavors se'n rentà les mans i no volgué saber res del seu fill.

Un bastard tampoc té gaire bona imatge, però almanco TOT-HOM sap qui és son pare, i aquest el sol protegir d'alguna forma. Els nostres reis en tenien a balquena -fins i tot el rei En Jaume signava contractes amb les senyores implicades, com ara Aurembiaix d'Urgell- i el propi Juan de Austria era fill bastard de Carles V, i mirau si en va fer de veta.

Fins ara hem vist els qualificatius dels fills il·legítims, segons l'actitud dels seus pares: o no saben que existeixen, ho saben i més o manco se'n cuiden, o ho saben i se'n foten. Bé, i ara, vegem com podríem qualificar aquells fills que SABEN perfectament qui és el seu pare, el pare els reconeix, però ells es neguen, amb aclaparadora toixarrudes, a reconèixer els seus pares. Aquesta gent és molt més menyspreable que els bords, bastards o fills de puta, que no poden fer res per evitar-ho, perquè aquells són il·legítims per decisió pròpia. Me deman quin mot podem trobar que definesqui els que porten noms i llinatges catalans, diuen que coneixen la nostra història, i escriuen cartes als diaris per defensar un idioma imaginari dit "mallorkí"... i les escriuen en castellà. Voldria saber quina etiqueta podem posar als personatges de la Plataforma de Sa Llençgo del Pobble Baleà (no sé exactament com se denominen, ni vull saber-ho) però és interessant fer constar que pel juny es varen reunir amb els blavers de València a la plaça de toros d'aquella ciutat, en una insòlita cursa de braus a la qual no hi havia banyuts a l'arena, i ningú no va aficar banderilles i estocades als protagonistes, però es que hauria estat massa cruel punxar-los al cul: després de tot, és l'òrgan que empren per pensar.

Bé, quan es reuniren tots aquests

cervellots, per entendre's els uns amb els altres, mostraren el llautó de la manera més encisadora: tots parlaren en l'idioma que realment volen per València i les Balears, ells i els polítics que es venen per trenta paperetes de vot: el castellà.

Davant unes aberracions de la natura com aquestes no queda més remei que inventar un nom que vagi

més enllà del FILL DE PUTA, que sia més abjecte que BASTARD, més feridor que BORD, i pr això hem de recórrer a l'ajuda del mestre Aristòtil, el qual, per descriure fenòmens MÉS ENLLÀ de la física encunyà la paraula Meta-física.

Així doncs, el nom que propós per aquesta tropa es aquesta: METABORDS. Ω

Catalina Puig Serra

C/. Sant Cristòfor, 55 - Tlf.: 44.00.64
07600 S'ARENAL

CERRAJERIA METÀLICA
Sebastià Rotger

REIXES.
PORTES.
ARRAMBADORS.
ETC.

Carrer del Convent, 119 - Tlf. 66 17 97 - 07620 LLUCMAJOR

TALLERS

ANTONI ROSSELLO RAMIS, S.L.

Carrer de Navarra, 4-6 - Tlf. 66 09 28
07620 LLUCMAJOR

SERVEI
AUTORIZAT

IVECO

El món del transport

Eros i Literatura: de la Grècia clàssica fins a la Reforma

69 llibres

La història de la literatura eròtica o pornogràfica no és altra que la pròpia de la literatura amb majúscules, vull dir que és una part intrínseca de les lletres universals i atén les seues mateixes regles i esdevenirs, amb els escassos matisos que es deriven de la peculiaritat d'un gènere que, per tant,

respon a uns clixés i a unes maneres singulars, perfectament orquestrats per a servir uns propòsits que, sovint, ultrapassen el sentit lúdic. D'aquestes claus del gènere i de les seues voluntats és del que tractem tot seguit.

JOAN S. SORRIBES

Per tal d'esbrinar, amb totes les precaucions que convinga per causa de les limitacions del camp de treball i també, per què no dir-ho, dels meus coneixements i manies particulars que esdevenen clares precondicions i prejudicis (fins i tot d'ordre estètic), he realitzat un breu treball de recerca. Les enciclopèdies, els manuals i documents d'hemeroteca, tot i no ser excessius, mai no hi falten, com tampoc no em falta una petita biblioteca de textos escollits, fruit de la meua atracció per la pornografia, vull dir per les lletres eròtiques. Aquest petit treball forma part d'un altre més extens que intentarà oferir una bibliografia escollida fins a l'actualitat. Aquest treball estarà disponible ben prompte per als aficionats mitjançant la xarxa Internet i, en el cas de trobar un editor enfolletat la qual cosa mai no és descartable, es publicarà també imprès en paper per a gran disgust dels defensors dels boscos.

L'àmbit escollit ací, però, és més limitat, com explicava adés. Concretament el de la literatura eròtica que es va fer al món occidental des de la Grècia clàssica fins a la Reforma. Geogràficament, des de les riberes de l'Eufrates a les blanques parets de calç cordoveses i des dels burges alemanys a les planes namíbies. La dimensió temporal abraça uns vint-i-un segles: tot plegat, un colp de rellotge.

No és un àmbit trobat a l'atzar. La literatura de creació que pren el sexe com a tema primer (com a definició no és la més roïna que conec) es va desenvolupar sense massa problemes durant tot aquest temps a Occident: uns pocs exilis allà i un grapat de justiciats ací, que ho foren, tot s'ha de dir, més per causa d'un sentit excessivament crític davant d'un poderós qualsevol (crític i certament punyeter en contar les seues intimitats i aficions en un clar antecedent de certa premsa sensacionalista actual) que per explicar històries amb efectes afrodisíacs. És a partir de la Reforma, doncs, que la pornografia literària viu un procés clarament de criminalització, quan les prohibicions se sistematitzen i l'existència dels «Inferns» (els foscos arxius inaccessibles en els soterranis de les biblioteques i del Vaticà, veritable inquisició llibresca, si ho preferiu, per la gràcia de Déu i dels reis) converteixen el gènere en una sort d'esperit en pena. La cueta de l'Església i de l'Estat no deixà mai més de fotre d'ací en endavant.

El número escollit d'obres, el 69, és un dels més màgics de la pornografia. No m'he pogut estalviar aquesta petita beffa, ja que en algun punt

havia de posar la ratlla, i aquesta xifra libidinosa m'ha semblat la més escaient, així que no insistiré molt a dir que són moltes, moltíssimes més, les obres que pertanyen al gènere en aquest mateix període i que la tria és absolutament subjectiva, tot i que considere que és prou representativa d'allò que es va escriure i valorar de la importància qualitativa de l'eroticisme literari. La bibliografia pornogràfica contempla uns quants milers d'obres (moltes d'elles inaccessibles encara en els «Inferns» i algunes d'elles també perdudes irremediament).

Òbviament, l'eroticisme és present en moltes altres obres. L'obra màxima de la literatura religiosa judeo-cristiana, la Bíblia, té parts davant de les quals només una bèstia inhumana negaria la seua càrrega erògena. En l'elecció, però, m'he limitat a les obres que pertanyen diàfanament al gènere, no considerant oportú esmentar certes aproximacions sensualistes i determinades líriques i romanços (tot i les limitacions que imposa ressenyar certs reculls d'època i antologies).

No seria just deixar que us féreu il·lusions respecte a la lectura d'alguns dels textos. Alguns fa molt de temps que no han merescut cap reedició i, a més, sovint cal recalar en llengües pròximes, però alienes, com ara el francès o l'italià, per accedir-hi. D'algunes obres s'han fet edicions de diversa consideració: traduccions exquisides fan costat a balucejos insultants. Aquesta ha estat una altra de les raons per acabar delimitant l'àmbit. Curiosament, en les col·leccions del gènere actuals abunden les edicions d'obres posteriors al segle XVIII (millor del XIX), però costa trobar un bon grapat de les que us citaré a continuació.

Erotisme o pornografia? Havíem d'arribar al dilema... Sobre el pretès antagonisme d'aquesta proposició, els estudiosos i els aficionats al gènere es mostren d'acord a dir que és una classificació innecessària i molesta a efectes pràctics, criminalitzadora i reaccionària en l'ordre ideològic, i injustament menyspreadora d'una de les parts substantives del gènere, precisament la que li dona substància.

Més enllà de l'origen etimològic d'ambdós termes (mitològic l'un i més apegat a la naturalesa i a l'ànima de les relacions humanes l'altre) i més enllà de les disquisicions sobre moral que són les úniques que justificarien l'arbitrari binomi, el nostre estimat gènere es constitueix en la mesura que no interposa cap element obstructor davant del cos i de la carnalitat, en què ofereix un miratge directe, en «primer pla» per a usar un terme cinematogràfic, i «en detall» de la carn, del desig, del plaer, dels instints

sexuals, de la libido i de les morbositats. Ni tan sols la gradació justifica una divergència. Erotisme o pornografia són sinònims, doncs, inseparats i indissolubles, i així els he usat. La meua preferència estètica per la deessa grega no m'impedeix mostrar la meua solidaritat amb la pornè.

En la literatura pornogràfica, doncs, la qüestió és el gust. És a dir, la qualitat i la intencionalitat de l'obra. Les escollides, sens dubte, han estat de les que han fixat les claus, les maneres i les temàtiques del gènere.

A propòsit d'intencionalitats. Convé dir que ja des de bell principi en la literatura eròtica són presents les voluntats que la distingeixen com a gènere. Des de les intencions moralitzants, el didacticisme, la divulgació o educació sexual i la reflexió psicològica, a la crítica social, la discussió filosòfica o la gens menyspreable motivació lúdica. L'experimentació de corrents artístics diversos, moviments i escoles ha estat sempre present com a voluntat en la literatura eròtica i l'única novetat que s'ha afegit en les últimes dècades al procés de decantació del gènere ha estat el d'aprofitar, de tant en tant, com a base per a noves expressions o suports (cinema, accions teatrals, happenings, vídeo, etc.).

Igual cosa podem dir dels gèneres provats en la literatura pornogràfica. Poesia, conte, relat, novel·la, discurs, epístola, pseudo-document..., tots han servit profusament l'objectiu de recrear el sexe i com el vivim, per a explicar com es lliga el més antic joc de la humanitat a la resta dels seus interessos vitals, espirituals o intel·lectuals. En la llista, així, trobareu una mica de tot, per bé que la poesia i els contes són els gèneres més cultivats (cal tenir en compte que en bona part els textos d'aquella època es transmetien al públic general per via oral o representació).

Una última consideració a propòsit de les constants de la pornografia literària. Si hi ha dos trets característics, distintius i reiteradament emprats en els tractaments són la denúncia social (des dels quadres de costums fins a les novel·les) i l'humor, sovint portat a l'extrem de la sàtira. La rialla, pel que es veu, és un fenomen de vella tradició en parlar de sexe, tant com el retret. Curiosament cap d'aquests gestos serien recomanats per un sexòleg a l'hora d'afrontar el joc amorós. Us faig notar la coincidència que l'humor cruel i punyent tinga la mateixa arrel que l'expressió compulsiva de la sexualitat, el practicant i l'eròtoman dimoniet mitològic, i us confesse el meu divertiment respecte a la comunió de la sàtira, la satíriasi i el sàtir o sàtira.

En la tria està el gust, i el meu

espere que us òbriga l'apetit primer i després que us faça bon profit. Bon 69.

1.- PRIAPEIES, ANÒNIM, s. a.c. I. Noranta-vuit poemes en dues sèries que van ser escrits apòcrifament per Marsus, Cinna, Horaci, Virgili i altres poetes en els murs del temple priàpic del Jardí del Mecenes (l'emperador August), a Roma. Posteriorment van ser recopilades.

2.- POESIES, CÀTUL, s. a.c. I. En honor de Lèbia.

3.- LUSUS IN PRIAPUM, COL·LECTIU, s. a.c. I. Primera obra col·lectiva del gènere (la traducció del títol vol dir «Broma sobre Priap») que tingué repercussió internacional. Priap era el Déu fàl·lic de la Natura, fill de Venus i de Bacus.

4.- LA CORONA, MELEAGRE, s. a.c. I. Epigrames eròtics dedicats a la jove i bella Fània.

5.- PAIDIKA, MELEAGRE, s. a.c. I. El més important cultivador de la poesia eròtica o sotàdica (dita així en honor a Sòtades, l'obscè versaire que va ser ajusticiat per Patrocle tan cat en una caixa de plom i llançat al fons de la mar prop de l'illa de Con). Aquest poemari honora el seu jove amic, l'efeb Myiskos, i dotze amiguets més.

6.- AMORS, OVIDI, s. a.c. I. Episodis íntims d'ardent voluptuositat que expliquen les relacions amb Corina, una dona casada.

7.- ARS AMATORIA, OVIDI, s. a.c. I. El primer tractat d'erologia occidental, escrit ja en la maduresa de l'autor. Obra cabdal de l'antiguitat, probablement va ser la causa de l'exili d'Ovidi que arriba ja fins a la seua mort.

8.- MILESIARCAS, ARISTIDES DE MILET, s. a.c. II. Recopilació d'acudits milesis que expliquen els lúbrics costums dels habitants de la ciutat jònica de Milet.

9.- L'ASSEMBLEA DE LES DONES, ARISTÒFANES, s. a.c. V. Praxàgora decideix prendre el poder d'Atenes recolzada per les dones. Quan ho fa promulga tota una sèrie de lleis que posen boca avall l'ordre sexual anterior i crea una situació de confusió delirant. És la primera ginecocràcia comunista de la literatura. Una de les primeres lleis promulgades per Praxàgora consisteix a prohibir que les dones facen l'amor amb homes bonics i alts sense haver-ho fet abans amb els més lletjos i menuts.

10.- LISÍSTRATA, ARISTÒFANES, s. a.c. V. Què passaria si les dones realitzaren una vaga de sexe? Sobre aquest interrogant l'autor desenvolupa una peça que va ser representada durant les festes Lenies de l'any 411 abans de Crist. Lisístrata, la protagonista, és una dona generosa i simpàtica que lidera la rebel·lió femenina amb molt de sentit comú.

Primera obra del gènere en l'antiguitat europea.

11.- MOUSA PAIDIKE, ESTRAT DE SARDES, s. I. Epigrames homosexuals i pederàstics. Mousa Paidike vol dir «Musa pederàstica».

12.- SÀTIRES, JUVENAL, s. I. Algunes d'elles són de clares referències sexuals i quadres de costums.

13.- POEMES, MARÇAL, s. I. Com Juvenal, Marçal també volia «educar», mentre denunciava alguns comportaments en la societat i entre els prohoms contemporanis sense pèls en l'estrofa.

14.- SATIRICÓ, PETRONI, s. I. Amanida de contes llicenciosos protagonitzats per Encolpe i Ascylte, dos joves professors de tendències gais, bastant poca-soltes i amb pocs recursos econòmics.

15.- ASINUS AUREUS, APULEU, s. II. La més important novel·la eròtica de l'Imperi Romà. Erotisme fantàstic i màgia sexual, sobre un tema provinent de la tradició milèsia: l'home convertit en ase i, és clar, les bondats (grandària) d'aquest nou estat de gràcia però també els problemes que se'n deriven. La traducció del títol vol dir «L'ase d'or».

16.- DIÀLEGS DE LES CORTESANES, LLUCIÀ, s. II. Quinze quadres costumistes que constitueixen el primer llibre pornogràfic, en el sentit més estricte i vell de l'accepció, de l'antiguitat. Pornografia deriva de la paraula porné, que subratllava la relació que hi havia amb la prostitució.

17.- POEMES, AUSONI, s. IV. Constitueixen una pregonera mostra del fet que el cristianisme originari no defugia el sexe, sinó tot el contrari, en qualsevol dels tractaments i descripcions que convinguera.

18.- EPIGRAMES, PAU EL SILENCIER, s. IV. Un dels primers a recrear la sexualitat amb la gent gran, concretament amb una sexagenària, Filina. Havia de passar a Bizanci, és clar.

19.- FARSES, ANÒNIMS, s. VIII a X. Es representaven després de la «moralitat», al final doncs de la vetllada teatral i volien servir per al relaxament i la diversió del públic. Entre les més obscenes hi ha La farsa de les dones que es fan omplir la part baixa i La farsa d'una dona a qui el seu veí comença a donar-li una lavativa. Els francesos eren així d'afectats ja aleshores.

20.- COL·LECCIÓ GENERAL I COMPLETA DE LES TROBES, RECOMPILACIÓ PER ANATOLE DE MONTAIGLON, s. VIII a X. L'eroticisme ocupa una bona part de les trobes, que segons alguns autors seria la «poesia de la gent humil» però que no està gens clar que ho fóra.

21.- DE AMORE, ANDREAS CAPELLANUS, s. XII. Intentà supe-

rar Ovidi escrivint sobre l'Amor Cortès. Aquesta obra, tot un tractat sobre l'Amor Cortès, va ser adoptada per Joan d'Aragó i la seua esposa Violant com a guia de la Cort d'Amor de Barcelona.

22.- FLAMENCA, ANDREAS CAPELLANUS, s. XII. La filla del comte de Nemours, Flamenca, és tancada en una torre pel seu marit Archambaut, extremadament gelós. Guillem de Nevers la vol lliurar de la seua presó, pres d'amor. Més del bell sentiment, segons les normes cortes.

23.- DECAMERÓ, GIOVANNI BOCCACCIO, s. XIV. Obra mestra de la literatura universal. Les històries de set dones joves i tres joves barons: cent narracions en deu dies literaris impagables. Una de les obres més influents del gènere, dins i fora del gènere.

24.- THE CANTERBURY TALES, GEOFFREY CHAUCER, s. XIV. Aquest inspector de duanes va escriure una de les últimes incursions en la prosa eròtica de l'Edat Mitjana. El títol traduït és Els contes de Canterbury i també és una de les obres cabdals de l'eroticisme.

25.- TRECENTO NOVELLE, FRANCO SACHETTI, s. XIV. Una de les seqüeles més notables i primeres del Decameró. Tres-cents relats escabrosos.

26.- LE JARDIN DE PLAISANCE, ANÒNIM, s. XV. En forma de rondons, balades, gloses i trobes es va publicar l'any 1483 a París aquesta antologia.

27.- LES CENT NOUVELLES NOUVELLES, ANTOINE DE LA SALLE, s. XV. Un monument literari del gènere. Un centenar d'històries eròtiques, algunes d'elles inspirades en Poggio o Boccaccio. La majoria pren com a tema l'apetit sexual de les dones. No totes són obra directa de La Salle, però la seua mà s'hi fa notar arreu. Aquest recull separa definitivament les trobes dels contes galants a França.

28.- LES QUINZE JOYES DE MARIAGE, ANTOINE DE LA SALLE, s. XV. Va fer carrera en la Cort ja des de ben jove i quan tenia els cinquanta anys es casà amb una jove de quinze. Aquesta obra és una col·lecció de quinze bromes sobre el matrimoni, escrita apòcrifament, però el nom autèntic de l'autor amagat sota un enigma va ser desxifrat l'any 1830 pel bibliotecari André Pottier amb tres síl·labes corresponents a LA, SA, LLE.

29.- le parnasse satyrique du XVème siècle, col·lectiu, s. XV. Recull d'un seguit de peces poètiques, en general farses amoroses i poesia obscena, la majoria de les quals eren anònimes.

30.- FARSES I POEMES, EUSTACHE DESCHAMPS, s. XV. Històries i poemes obscens. Aquest autor va ser considerat un dels mestres dels poemes medievals que continuà el gènere.

31.- LE PACIEVOLI NOTTI, GIAN FRANCESCO STRAPAROLA, s. XV. Aquest autor de Caravaggio va cultivar el relat que prenía com a tema una broma sexual. El títol de l'obra és precisament Les nits de broma.

32.- NOVELLAE, GIROLAMO

MORLONI, s. XV. El doctor in utroque jure (en dret civil i canònic) va descriure tots els costums sexuals dels seus conciutadans napolitans. Vuitanta-un relats explícits.

33.- POEMES, JEAN MOLINET, s. XV. Va ser l'últim d'una tradició poètica eròtica. Canonge, historiador i servidor de diverses corts europees, el seu virtuosisme va ser àmpliament reconegut. D'obra ambiciosa i diversa, va ser un mestre de les lletres.

34.- RAGGIONAMENTI, PIETRO ARETÍ, s. XV. Aquest home de prodigiosos dots amatòries va acabar escrivint una de les obres més singulars del gènere i es va permetre retraure-li a Miquel Àngel que haguera recreat lascivament el tema del Judici Final quan ell havia estat capaç de fer parlar pudorosament Nanna, la protagonista de la seua obra. La traducció de l'obra és «Raonaments».

35.- SONNETTI LUSSURIOSI, PIETRO ARETÍ, s. XV. Poemes, cartes i obres de teatre constitueixen la resta de l'obra aretiniana, on l'eroticisme abunda i inunda. Pocs autors literaris hauran pogut gaudir d'una tan gran popularitat, fins al punt de ser aclamat en els carrers de Roma i de ser besat en el front pel papa Juli III al mateix temps que es vantava ja vell d'usar els serveis de més de quaranta prostitutes cada mes. L'última broma de l'Aretí va ser en la mort: una llegenda assegura que fou a causa d'una rialla en informar-lo de la mala conducta d'una de les seues germanes.

36.- ELS BANYES DE BADES, POGGIO, s. XV. Un dels més importants humanistes del Renaixement (redactor de la Butlla Papal per a Innocenci VII sobre la restauració de les ciències i les arts liberals en la Universitat de Roma) se les gastava fines. Heus-ne ací la prova en forma d'epístoles.

37.- LA RAFFAELLA, DIALOGO DELLA BELLA CREANZA DELLE DONE, ALESSANDRO PICCOLOMINI, s. XVI. Altre membre destacat de l'Acadèmia dels Encantats. L'obra és un diàleg llicencios entre l'alcavota Raffaella i la jove Margarida, a qui incita a prendre amant ja que el seu marit està de viatge. Piccolomini, distingit pel seu caràcter pietós, acabà sent arquebisbe.

38.- DEL TEMPS DE FOTRE A VENUS, AMADIS JAMYN, s. XVI. Secretari de Ronsard, l'autor es divertia escrivint sobre si era millor fer l'acte sexual de dia o de nit, com en aquesta obra, o explicava l'escalfor d'una dona sola agitada en el llit, com en Endecha de una mujer.

39.- DUBBII AMOROSI, ANÒNIM, s. XVI. Falsament atribuït a l'Aretí (que sempre firmava amb el seu nom), presenta casos de moral sexual. En els dubtes de la penitència.

40.- LA CAZZARIA, ANTONIO VIGNALE, s. XVI. El fundador de l'Acadèmia dels Encantats escrigué aquest diàleg anecdòtic en prosa entre Arsiccio i el Sodo. En l'Acadèmia participaven reputades i distingides personalitats de l'època, que es coneixien per un malnom. Vignale acabà convertint-se en el secretari del cardenal Madrucci, governador de Milà.

41.- LA TARIFFA DELLE PUTANE DI VENEGIA, APÒCRIF, s. XVI. Deixeble confés de l'Aretí i admirador de Veniero, el desconegut autor instrueix un diàleg en vers que explica les tarifes i els defectes de les prostitutes venecianes.

42.- ZOPPINO, APÒCRIF, s. XVI. Un diàleg en prosa en què el monjo Zoppino explica els costums de les prostitutes de Roma a Ludovic. Hi ha qui diu que, realment, l'obra pertany al sacerdot cordovès Francisco Delicado, autor també de Retrato de la lozana andaluza, que escriuria quan va viure a Roma.

43.- NOVES RECREACIONS I ALEGRES CONVERSES, BONAVENTURE DES PÉRIERS, s. XVI. Humanista i cambrer de la reina de Navarra, visqué a Lió enmig d'un notable ambient intel·lectual. La primera edició conté noranta relats, que en la quarta s'augmentaren amb trenta-dos més. Si fa no fa la meitat d'ells parlen de sexualitat. Des Périers està considerat com el millor narrador francès d'aquest període i un dels autors del gènere dels anomenats ensuyosos.

44.- EL BELL PEÇÓ/EL PEÇÓ MENYS PREABLE, CLÉMENT MARTO, s. XVI. Elogi renaixentista sobre aquest minúscul bocí de carn.

45.- CONTRA VENUS DARREIRA / CONTRA UNA RABOSSA QUE L'HAVIA ASSAONAT AMB PEBRE, ESTIENNE JODELLE, s. XVI. Violentes revenges poètiques contra la sodomia i contra una meuca que havia contagiada l'autor amb una malaltia venèria.

46.- RETRATO DE la lozana andaluza, FRANCISCO DELICADO, s. XVI. Explica les aventures d'una alcavota que viatja fins a Itàlia. Les calors de Còrdova, ja ho veuen.

47.- AMORS I PASSATEMPS, Jean antoine de baif, s. XVI. Priap interpel·la les dones.

48.- VIDA I ACCIONS TRIOMFANTS DE CATHERINE DE LES GANES BAIXES, JEAN DE LA ROCHE, s. XVI. El seu únic relat. Va fer furor.

49.- LA VELLA CORTESANA, JOACHIM DU BELLAY, s. XVI. Altre autor de La Plèiade. Una prostituta romana es lamenta del seu passat.

50.- ELS TRENTA-I-UN DE LA ZAFFETTA, LORENZO VENIERO, s. XVI. Altre problema amb altra prostituta, la Zaffetta, i altre poema de revenja eròtica. Aquest evoca el «trenta-un», una escena típica medieval en què es realitza una violació ritual sense violència (molts homes gaudien d'una sola dona, sense atendre massa el seu parer). Antecedent d'una gang ban. Hi ha una versió light i moderna que es diu «fer un tretze». Allò que es diu una beffa, és a dir una broma. Un xic de mal gust, això sí.

51.- LA PUTANA ERRANTA, LORENZO VENIERO, s. XVI. Un poema en to èpic per a revenjar-se de la prostituta Elena Ballarina, d'aquest autor venecià seguidor de l'Aretí. L'obra és una paròdia de la literatura de cavalleries en clau eròtica.

52.- VIDA DE LES DAMES IL·LUSTRES / VIDA DE LES DAMES GALANTS, PIERRE DE BOURDEILLE, s. XVI. Un accident

en caure's del cavall va fer que l'autor recopilara un seguit de costums sobre les dames de la societat benestant. La llibertat sexual era una condició essencialment aristocràtica, femenina i francesa per al cortesà senyor de Brantome i no assumpte de bagasses, per això s'enfadà amb el seu editor que va batejar la seua «Compilació de dames» amb els títols que quedarien fixats per a la història de la literatura. El llibre està estructurat en sis discursos, un altre dels recursos típics del gènere.

53.- ELEGIA PER A UNA DAMA ENAMORADA D'UNA ALTRA DAMA, PONTUS DE TYARD, s. XVI. Aquest membre de La Plèiade, i després bisbe de Chalon-sur-Saone, era un fervent heterosexual i perseguidor de lesbianes i gais.

54.- JAN, QUE NO POT, RÉMI BELLEU, s. XVI. Va escriure aquest poema amb una mala bava tremenda sobre el matrimoni de la filla única de la senyoreta de Corbie amb el senyor Etienne de Bray, un home impotent.

55.- AMOURS / CONTINUATION DES AMOURS, RONSARD, s. XVI. El gran poeta eròtic francès renaixentista. Al seu grup d'iniciats el va anomenar La Plèiade (inicialment, però, van ser Le Brigade).

56.- LA BOUQUINADE, RONSARD, s. XVI. Sàtira sobre la guerra entre Amor i el déu Pa.

57.- LIVRET DE FOLASTRIES, RONSARD, s. XVI. Per aquesta obra el van acusar de corrompre els costums.

58.- LES AMOUREUX PASSETEMPS, OU CHOIX DES PLUS GENTILES ET GAILLARDES INVENTIONS DES XVIÈME y XVIIÈME siècle, COL·LETIU, s. XVI a XVII. Recopilació de poemes que mostren sovint l'esplendor del gènere en aquelles dues centúries.

59.- EL MITJÀ d'aconseguir-ho, héroalde de verville, s. XVII. Últim llibre del Renaixement i compendi de l'esperit humanista que niuà en el gènere. Relotger, matemàtic, filòsof, clergue, parisenc i escriptor de novel·les d'amor, l'autor va fer dubtar durant molt de temps després de la seua paternitat (el llibre es va publicar apòcrifament), que s'atribuï a Rabelais. Enamorat de la llengua francesa, la més completa segons ell perquè és la que de més maneres oferia per a designar el coit, De Verville va completar una de les obres cim de la retòrica obscena. El seu llibre de seguida es convertí en la lectura favorita per als ocis dels savis del segle.

60.- LA PUÇA DE MADAME DES ROCHES, ETTIENNE PASQUIER, s. XVII. El tema va acabar fent furor i convertint-se en recurrent. Una puça es passejava pels pits de Catherine des Roches i, és clar, el poeta no es va poder estalviar dedicar-li uns versos plens d'enveja cap a l'insecte i de lloes al cos de «la més bella entre les belles». Les puces van arribar amb els anys als cuplets.

61.- LA PAULEGRAFIA PARTICULAR, GABRIEL DE MINUT, s. XVII. El baró de Castera va realitzar un apassionat «blasó» (descripcions parcials de l'anatomia; un dels subgèneres de moda, com també ho foren els «besos» –p; dedicats a

aquesta notable pràctica amatòria–p; i els «enigmes» –p; que tractaven de fets només en aparença obscens) en honor de Paule de Viguier, baronessa de Fontenille, una bella dama de Tolosa que tenia setanta anys.

62.- SÉRÉES, GUILLAUME BOUCHET, s. XVII. Cònsol dels comerciants de Poitiers, va publicar aquestes «Vetlades» sobre la vida i els costums dels burgesos en temps dels Medicis.

63.- CONTRA ELS SODOMITES/CONTRA UNA VELLA CORTESANA / LA CHAUDEPISSE, MATHURIN RÉGNIER, s. XVII. Amb escenes especialment repugnants, Régnier va ser un dels màxims cultivadors de la sàtira, a més de secretari del cardenal De Joyeuse.

64.- LA GUERRA DELS MASCLLES CONTRA LES FEMELLES / LA SELVA NUPCIAL, NICOLAS DE CHOLIÈRES, s. XVII. Si el primer títol està format per tres diàlegs sobre les dignitats de cadascun dels sexes, el segon va ser la seua obra pòstuma i és un quadre dels costums matrimonials de diverses cultures tan allunyades com ara els romans o els etiòps.

65.- les nou funcions vespertines / les vetlades, NICOLAS DE CHOLIÈRES, s. XVII. Divertiments diversos i ben llicenciosos, alguns dels quals l'autor els dedica al cardenal de Vendôme.

66.- CONTES I DISCURSOS D'EUTRAPEL, Noël du fail, s. XVII. Jutge de Rennes i conseller del Parlament de Bretanya, Du Fail publicà l'any de la seua mort les converses d'Eutrapel, de Polígam i de Lupold on ens informa dels costums bretons.

67.- escaignes dijonnaises, tabourrot des accords, s. XVII. Altre ensunyós, autor també de les «Mescladissess». Va prendre com a títol les escaignes, les cases d'atovons on vivien les famílies de vinaters a l'hivern a Borgonya.

68.- GARGANTUA, RABELAIS, s. XVIII. L'autor és va vanagloriar d'haver escrit un tractat sobre «la dignitat de les braguetes». En resum, un excels elogi de la fal·locràcia. A propòsit, el quart lliurament de la sèrie de Gargantua i Pantagruel també va ser condemnat per la Sorbona i reuní les ires del catòlics i dels protestants, encapçalats per Calvino aquests últims. El «pantagruelisme» considerat com l'art d'inventar bromes enormes i exagerades, lloant l'alcohol, la golafreria i el llibertinatge, va saber parlar de veritats filosòfiques en clau còmica.

69.- PANTAGRUEL, RABELAIS, s. XVIII. Fins i tot Voltaire va declarar que era un autor tan obscè que de la seua obra només es podia conservar una vuitena part. Aquest monjo que penjà els hàbits i metge va ser un misogin extremat, seguint la doctrina d'Aristòtil: les dones eren éssers inferiors. El títol complet de l'obra traduït és Els horribles i espantosos fets i les proeses del molt anomenat Pantagruel, rei dels dipsodes. Protegit pel cardenal Jean Du Bellay, l'any 1546 va rebre l'autorització per a publicar el tercer títol del Pantagruel, traduït com El tercer llibre dels fets i de les dites heroiques del noble Pantagruel, sens dubte el lliurament més misògin. Ω

Amistat i lleialtat

Recull de Ricard Colom

"En l'adversitat es coneix la bona amistat"

(Refrany català).

Qualsevol pot simpatitzar amb les penes d'un amic; simpatitzar amb els seus èxits requereix una natura delicadíssima".

(Oscar Wilde, 15-10-1856 Coblença a l'Anglaterra; 30-11-1900, París; escriptor irlandès sota ocupació britànica).

"Tothom, tret dels progenitors, són enemics encoberts, si fa no fa, d'amagat. Amistat, amor, companyonia són les disfresses dels meus enemics. L'amistat i l'amor són aliances polítiques firmades amb l'adversari (més aviat pactes de no agressió, que menys perduren com més fort és l'adversari)".

(Henri Barbusse, 17-5-1873. a Asnières, 30-8-1935, Moscou; escriptor francès).

"Que no em somrigui pus la fortuna, si no m'omple de gaubança la felicitat de què gaudeixes!".

("El satíric", on Petroni descriu satíricament la corrompuda Roma).

"Tinc la seguretat que si tothom sabés allò que diuen els uns dels altres, no hi havia al món ni quatre amics".

(Baise Pascal, 19-6-1623 a Clermont-Ferrand, Alvernia, Occitània-19-8-1662 a París; savi, matemàtic i místic cristià, pròxim als hugonots però catòlic).

"Allò que ens fa estimar les noves amistats, més que la fatiga que ens produeixen les velles o el plaer de canviar, és l'enuig de no ser admirats pels qui ja ens coneixen ben bé i l'esperança de ser-ho més pels qui ens coneixen menys".

"Sovint, en l'adversitat dels nostres millors amics trobam quelcom que no ens desplaça pas".

("La Rochefoucauld, 1613-1680, París).

"Què n'és de fàcil parlar de les nostres intimitats a un desconegut, i de difícil de parlar-ne a un amic!".

(Maurice Barres, escriptor, s. XIX-XX).

"Com l'ermità en qui l'enyor no s'acreja d'aquells amics que tenia en el món e essent llarg temps que en lloc poblat no fon, per fortuït cas un d'ells li apareix qui los passats plaers li renova si que el passat present li fa tornar, però sen va, i ço el fa congoixar, lo bé, quan fuig, ab grans crits mal apella"

(Ausiàs Marc, el cim gloriós de la poesia catalana, s. XV, La Safor).

"L'amistat és l'acord en coses divines i humanes amb beniginitat i amor".

(Agustí, bisbe d'Hipona, s. IV, mort durant l'assalt de Bona pels vàndals, al nord d'Àfrica, a "Cogitaciones").

"... hom tindria per culpats aquells que no amàs qui se l'estima... D'ací neix aquell plany i lament quan mor algun amic...; d'ací tenim el cor afligit i tornam en amargor la dolcesa de què abans gaudíem; i d'ací la mort dels qui viuen, a causa de la vida que han perdut els qui moren. Sortos qui Us ama, i s'estima en Vós el seu amic, -i el seu enemic per amor de vós. Perquè només és lliure de no perdre'n cap, entre els seus estimats, aquell qui se'ls estima tots plegats en Aquell qui no pot mai perdre's ni mancar. I ¿qui es aquest sinó nostre Déu, i un Déu que féu el cel i la terra...?".

(Agustí d'Hipona, a "Confessiones").

"Cada novell amic que guanyam en la cursa de la vida ens perfecciona i enriqueix més encara que per allò que d'ell mateix ens dona, per allò que ens descobreix de nosaltres mateixos.

Miguel de Unamuno, escriptor republicà i basc espanyolitzat, 1864-1936.

"Trobà l'amic (=cristià) un escuder qui anava consirós i era magre, descolorit i pobrament vestit; e saludà l'amic dient que Déu lo dirigís per ço que trobàs son Amat (=Crist). E l'amic li demanà en què l'havia reconegut, e l'escuder li digué que uns secrets d'amor ne revelen uns als altres, e per ço tenen coneixença els amadors los uns dels altres".

("Llibre d'Amic e Amat", Ramon Llull, "català de Mallorques").

"Cadascú ha de tenir el major nombre d'interessos possibles, perquè cada interès novell evoca noves potències i diferencia l'ànima. Cal reconèixer a tot home i a tota dona, per perfecte que sia el seu vincle de família i per feliç que sia la seva unió, el dret a tenir amics. Hi ha milers i milers de matisos possibles i cada matis és únic en el seu gènere. Hom pot ser del tot lleial al seu cònjuge ensems que tenir amistats de tota mena. Tot depèn de la idea que hom en té, de semblants afers".

"Per a fer justícia a algú cal prendre-se'l seriosament del tot; per ço la cortesia, no és quelcom d'essencialment extern, sinó l'expressió més elemental de la moralitat".

(Comte de Keyserling, 1880-1942).

"No insultis al teu amic amb mèrits de la teva butxaca".

(Rabindranath Tagore, poeta bengalí, 1861-1941, Calcuta).

"Es difícil donar una definició de la lleialtat; però potser ens hi atansam si l'anomenem el sentiment que ens guia en presència d'una obligació no definida".

(Chesterton, 29-5-1874 a Kensington- 14-6-1936 a Londres).

"N'és de lletja la ruptura després de la unió;

i bella, la unió seguint el trencament!

Ço és com ser ric després de ser pobre; allò, com ser pobre després d'haver estat ric".

"Déu beneesca els jorns i les nits que s'esmunyiren!

Ens semblaven, en desplegar-se, un nenúfar fragant,

El blanc fullam del qual eren les diades belles i esplendoroses,

i el negre centre n'era la nit que escurça la vida.

Ens hi divertíem amb la societat i l'amistat.

Van venir sens adonar-nos-en i talment se'n fugiren.

I els ha seguit una tempsada que sembla, sens dubte,

la traïció que ve darrera el bell pacte d'amor".

(Abū Muhammad 'Alī Ibn Hazm al-Andalusí, l'any 1022 a Xàtiva, Xarq-al-Andalus, "El Collar de la Coloma"). Ω

En Jean Claude Burgne del Camerun i n'Aurora Rubí de s'Arenal, regenten des de fa 4 mesos, la **Croisenteria-Cafeteria Es Jardí** a l'Avinguda de Jaume III de Lluçmajor.

Na Cati, na Mari i n'Elena són les cambreres del **Restaurant Tropical** de Lluçmajor. Despatxen les pizzes, les hamburgueses, i els menús a 750 ptes. També serveixen banquets de batejos, comunions noces.

En Nemesi i na Carme, tots dos de Lleó, fa 17 anys que obren el **Meson Castellà** a s'Arenal de Mallorca. Despatxen la cuina castellana com la **sopa de ajos, las mollejas de ternera i el cordero al horno**. A la carta se menja per unes dues mil pessetes, el menú en val 950.

■ En Bartomeu Sbert, cronista de s'Arenal saluda als llucmajorers i recorda que amb la **Darrera Fira**, Lluçmajor és convertit per un dia en la capital de Mallorca. És un dia, diu, per trobar-se amb els amics, coneixuts i benefactors i desitja a tothom una bona fira i una bona fermança.

■ Na Joana Carbonell de sa Pobra regenta des de fa 5 anys l'**Hotel Teide** a s'Arenal. 140 places totes plenes d'alemanys.

EURO photo

Revelat de fotos en una hora

* Fotos d'estudi i de carnet *

Fotografia industrial *

Gran assortiment de càmeres i rodets

Restauració de fotos antigues

Avinguda Nacional, 70 - Tlf. 49 13 04 - s'Arenal de Mallorca

ZENON

GABINET DE
FISIOTERÀPIA I
RECUPERACIÓ
FUNCIONAL

EDUARD MIRANDA
FISIOTERAPEUTA

Lesions esportives * Electroteràpia * Corrents de LASER *
Mecanoteràpia * Massages terapèutics * Massages
esportius * Fisioteràpia respiratòria * Estimulació precoç *
Gimnàstica correctora de la columna.

C/. Cannes, 40 baixos - Tlf. 49 14 84 (demanar hora). S'ARENAL DE MALLORCA

Clínica Dental
Dental Clinic
Zahnarzt Praxis

Dr. ENRIQUE MARTÍNEZ CABRERA
ODONTÓLEG COL·LEGIAT 436

C/. Murillo, 9
Muro

Tlf: 86 00 23

C/. Sant Cristófor, 10
S'Arenal

Tlf. 44 01 36

OPTICA
LLUCMAJOR

M.ª MAGDALENA MULET COLL
OPTOMETRISTA

Bones Fires

Carrer Sant Miquel, 14
Telèfon 66 17 17

07620 LLUCMAJOR
(Mallorca)

Informàtica ARENAL
Tel. 26 23 51 / Fax: 74 43 91
E-Mail: larenal@arrakis.es

Cursos de formació
Consumibles – Software
Hardware – Servei tècnic
Telefonia mòbil

Carrer de Trasimé, 50
07600 S'Arenal de Mallorca

Llengües Vives

Aragonés

Enta ra oficialidá

Dinpués de meya añada de treballo a Comisión de Política Lingüística de as Cortes aragonesas aprebo un enforme en o que se demanda á ro Gubierno d'Aragón a presentazió -deantis de o 31 d'Abiento- d'un proyeuto de lai que reconoxca ra reyalidá trilingüe d'Aragón, declare coofizials l'aragonés y o catalán en as redoladas en do se fablan y guaranzie os dreitos lingüísticos de os suyos fablans. Ta ixas redolas se demanda una retulaci6n bilingüe y a reyalizaci6n urchén d'un censo lingüístico. L'enforme tamién fa referéncia á o dreito de os fablans d'aragonés y catalán á l'amostranza de y en a luenga suya y á disposar d'espacios en os meyo de comunicaci6n en ixas luengas.

O PP ye o unico partido de a Comisi6n que ha refusato o proyeuto de lai.

L'Aragonés en a carrera 97

O diya 10 de mayo con bels autos como charradas y autuazions d'alumnos se zelebró en Zaragoza ista chornada reibindicativa por a luenga aragonesa, que remató con o conzierto de "A bocajarro" y "Peirot e compaña", que antimás presentaban o suyo disco trestallato que leba bellas cantas en aragonés.

Zinquenas chornadas de as fablas d'Aragón

Organizatas por l'Asoziaci6n Cultural Nogar4, ista añada tratoron más que más o tema de l'amostranza. O miercols 16 d'abril a Comisi6n de as Cortes -fuera de o ripresentán de o PP- esti6 partí autiba de as chornadas, que s'arredolaron de títeres, mosica y bai-les tradizionals aragoneses.

Zenzo lingüístico en Monzón

Se fazieron publicos os resultados de o zenso lingüístico feito en a capezera meyozinqueña. Sobre una poblazi6n de 12000 presonas mayors de 14 añadas contestaron 10000. Más de 3000 afirmaron conoxer l'aragonés (en o zenso de 1981 sólo que 700 contestoron o mesmo). Seguntes Chorche Paniello, conzeller de o partido CHA y organizador d'iste zenso "cal fer notar que a chen que abié de marchar de as redolas pirinencas ta treballar en Monzón encara alzan a suya luenga i as suyas trazicions".

Libros: "A escuela de dinantes"

Lumero dos de a colezi6n "O Fogaril", Mariano Coronas, Ye editato per "l'Asoziaci6n Cultural "O Gurrion" de A Buerda. "O Fogaril" ye una colezi6n de libros en aragonés en a se rezetan istorias cutianas. O testo y as fotos se donan as mans ta fer una chicorr6n qu'aduye en a espardadura de l'aragonés.

Curso d'Aragonés difuera d'Aragón

En a redola de o Baix Llobregat (Països Catalans) s'ha feito un curso de luenga aragonesa de 30 oras. Ye estato empentado por Andrés Castro y o Rolde Aragonés de Barcelona (El Barcelonés) y tutelato pedagogicamén por o Consello de Fabla Aragonesa.

Notizias breus

- * A Guia del Carnet Joven d'Aragón incluye un testo en aragonés son datos del país.
- * A Colla Universitària por l'Aragonés organizó bellas charradas arredol de a luenga y a cultura aragonesa.
- * Nuebas guías turísticas en aragonés editadas por Prames: "A tierra de biescas" y "San Chuan de a Peña y a suya redolada".
- * Ye plegato ro lumero zinqueno de a rebista "Articlo seteno" de a colla chonenil o Fran d'Aizi6n Somarda. Ω

Fa 18 anys que n'Antoni Rosselló regenta la **Fàbrica de Detergents La Palmera** a Llucmajor. L'any '72 va entrar de soci a aquesta fàbrica que l'any '60 havian obert el seu cunyat Jaume Pou i en Joan Boscanà.

Na Maria Onsumbe i na Nati Trujillo regenten des de fa 4 anys el Bar Es Glop a LLucmajor.

N'Antoni Corvillo de santa Ponça que es casat amb na Margarida Mas de Llucmajor, regenta des de fa un any l'**Assessoria Fiscal Corvillo-Mas** al carrer d'Antoni Maura de Llucmajor.

Fa mig any que n'Antònia Mas ha obert la **Botiga de 100 De Tot i Molt** al carrer Taixaquet de Llucmajor. També te una botiga de 100 a la Plaça Major.

L'oligarquia castellana incendià i massacrà diverses poblacions catalanes durant la guerra de successió (Xàtiva, Manresa, Sant Pol, etc.

Assalt a Vila-Real

Fou una tarda horrorosa, aquella del 12 de gener de 1706 que el cronista Balbas resumeix en aquestes frases: "Després d'una desesperada lluita entre els veïns de Vila-Real, que eren partidaris de l'Arxiduc Carles d'Austria, i les tropes borbòniques sota el comandament del comte de les Torres, assalten aquesta vila, passant per la ganiveta a tots els que trobaren, robaren a les cases i als temples i pegaren foc al poble. Dos cents setanta i dos heroics vila-realencs quedaren morts als carrers, entre ells set capellans i set dones. Les tropes se'n dugueren més de dos-cents presoners, que foren tancats al castell de Requena, mes tard els bescanviaren. El convent de les monges dominicanes també fou saquejat, del qual s'en dugueren quatre arroves de plata de la comunitat i dels particulars que l'havien depositada allà, per creure que estava a lloc segur. Les monges foren traslladades al convent del Carme, i l'endemà les se'n dugueren a Nules oficials de cavalleria a la gropa. Des d'allà se dirigiren a Segorbe i més tard al convent de carmelites descalces de Gaudiol, on estaren fins el 4 de setembre d'aquell any, en que tornaren a Vila-Real. Podriem afegir detalls d'aquesta jornada. Ens limitarem a dir que un venerable ancià i una al. lota aguerrida es distinguiren pel seu heroisme; que un capellà anomenat Mossen Tomàs Cabrera, des de la casa ex palau del carrer Major va matar a tirs a trenta soldats i quan li cremaren la casa aconseguí escapar; que una dona matà d'una pedrada al comte de la Rosa; que moriren més de cinc-cents soldats invasors i varis oficials en la falconada; que els frares carmelitans se salvaren, uns al campanar i altres fugint; i que dels 200 ó més presoners que s'endugueren del poble les tropes després de peguer-li foc, només n'arribaren 145 a Requena. Ω

La directiva de la U. E. s'Arenal durant el darrer partit jugat a casa contra el Campos. Cal dir que molta de gent de s'Arenal va als partits ara que se juga a Tercera Nacional.

Són els amos i el personal de Plaça 18 que fan serigrafia sobre tèxtil: camisetes, gorres, xandals... fa mig any s'han traslladat al Polígon de son Noguera. Abans estaven a la Plaça de Lluçmajor.

Aquesta és sa nostra Raó de ser

A "Sa Nostra" no tenim accionistes, per això podem dedicar els beneficis a **Obra Social i Cultural**: a preservar el medi ambient, a impulsar l'esport, a recuperar les nostres festes i tradicions, a preparar als més joves i fer costat sempre als nostres majors. A "Sa Nostra" la gent de Balears són els principals accionistes

"SA NOS TRA"

CAIXA DE BALEARS

Gent de confiança

ESTAT CATALÀ

Intel. ligència, seny, saviesa

"La ironia és... , com deia Kierkegaard, la màscara de la passió ètica que ens permet circular d'incògnit a través del món de les petites virtuts i de les mitges veritats".

(Xavier Rubert de Ventòs, filòsof català actual, a "Moral i Nova Cultura").

"Hom pot ser més sàgia que la resta de la gent, però és perillós de semblar-ho".

(E. Coeuille).

"No té mèrit de ser enginyós si hom no respecta res".

(J. P. Eckermann, 1792-1854).

"En escoltar un discurs útil, no jutgis pas qui parla, no fos cas que fossis privat tu mateix de l'auxili de l'advertiment". (1: 24).

"Enlaira les sensacions a la contemplació intel. ligible i la sensibilitat anirà més enllà de les sensacions". (2: 26).

Talasi de Llibia, s. VII, a "Centúries").

Les veritats més altes i pures no són adquirides mitjançant la reflexió i la intel. ligència, sinó pel sentiment".

(Anatole France, escriptor francès, n. 16-4-1844, m. 12-4-1924, St. Cyr).

"Són els innocents i no pas els savis aquells qui resolen les qüestions difícils. Els pobres d'esperit són benaurats. En Dostoievski, són els idiotes els qui resolen els problemes grecs. Els savis són els qui l'erren, els pobres d'esperit els qui l'encerten".

(Pio Baroja, 1872-1956, escriptor donostiarra).

"Quan saviesa entras dins el cor teu, i ciència fos agradívola a la teva ànima, la discreció et guardarà; et servirà la intel. ligència, per deslliurar-te del mal camí..." (2: 10-12

"L'escarnidor cerca saviesa sense trobar-la" (14: 6)

("Proverbis" del rei Salomó. Israel, cap el 1000 a. C.)

"Déu t'ha atorgat intel. ligència i coneixença. No apaguis la llàntia de la Gràcia Divina i no deixis desaparèixer la claredat de la saviesa sota la foscuria de la cobejança i l'error".

(Jubran Khalil Jubran, 1883 Líban-1931 Boston, escriptor i artista).

"El cel vol dir realització de les utopies humanes. En primer lloc la reconciliació de l'home en si mateix, del conscient amb l'inconscient, de l'arqueologia del saber que transportam adins amb les estructures generadores del conscient, reconciliació de les ombres amb les clarors de la nostra personalitat, en una síntesi superior indefectible. Tot seguit, esdevindrà també la reconciliació de l'home amb el cosmos i del cosmos amb si mateix".

(Leonardo Boff, teòleg l'alliberament, brasiler i contemporani, perse-

guit per la cúria vaticana).

"Hi ha tres passions que produeixen ceguesa d'enteniment:

l'avarícia, la vanagloria i l'afany de plaer". (cap. 101).

"Aquestes són, segons l'escriptura, les tres "filles de la sangonera" (Proverbis 30: 15): Llur mare, la follia, les estima amb gran amor" (cap. 102)

(Marc l'Ermítà, s. V, "200 capítols sobre la llei espiritual").

"... els qui es deixen vèncer de les coses sensibles, tot girant-se vers aquella realitat sensible que correspon a cada sentit, cauen en les timbes i els pous; i ja no són capaços de comprendre en avant res del que veuen, car tenen el desig amarrat a les coses terrenes a s'han estimat més gaudir d'aquestes coses que no de les de l'Esperit".

(Nil d'Asceta, s. IV, Egipte).

"Diu l'Espectura: "Destruiré la saviesa dels savis, i anul. laré la intel. ligència dels intel. ligents". On són els savis d'aquest món?... On són els qui saben discutir?... Déu ha convertit en absurda la saviesa d'aquest món... Els jueus demanen prodigis, i els grecs cerquen la saviesa, però nosaltres predicam un Messies crucificat, que és escàndol per als jueus i, per als grecs, un absurd. Però és poder i saviesa de Déu per a tots els qui són cridats, tant jueus com grecs. Car allò que sembla absurd en l'obra de Déu és més savi que la saviesa humana, i allò que sembla feble a l'obra de Déu és més fort que no pas els homes".

(Pau apòstol, en "Primera lletra al Corintis", Devers l'any 55 d. C. d'Efes estant, a l'Asia Menor, capítol 1, versets 19-20, 22-25.

"Tan com el pastor es diferencia pel raciocini dels animals del ramat privats de raó, en el mateix grau el cristià és superior, perintel. ligència, coneixement i discerniment als altres homes, ja que participa d'un altre esperit, d'un altre intel. lecte, d'una altra intel. ligència i saviesa, considerades les savieses d'aquest món".

(Macari d'Egipte, s. IV-V, "150 capítols sobre perfecció en l'Esperit", cap. 107)

"L'almoïna donada a un begut, el qual, tot seguit d'haver-se emborratxat amb els vostres diners, castiga sa muller, és pecat".

(Richard Wurmband, pastor evangèlic martiritzat per la Dictadura de Ceaucescu).

"Purifica l'amor que tens: l'aigua que corre al toll brut, adreça-la al jardí. La força que tenia per amar el món, tingui-la per estimar el Creador del món".

Agustí d'Hipona, a "Cogitations", 354-430 d. C.). Ω

El nou ordre de l'ONU i de l'OTAN

En Joan Carles de Borbó, hereu d'en Franco, ha elogiat, en repetides ocasions, la labor de l'ONU, aquesta organització "en pro de la pau i la justícia mundial" i "l'actiu i creixent paper de l'Estat espanyol en les seves activitats i operacions de pau". La Casa Reial fou, al seu dia, la principal impulsora de la integració a l'OTAN.

L'ONU i l'OTAN han participat i participen a distintes guerres, destrueixen països, primer, aplicant els plans d'ajustament privatització del Fons Monetari Internacional (FMI) i després lliurant-los a les màfies que venen el país a les multinacionals.

L'ocupació permanent de l'ex-Iugoslàvia, de Centramèrica, de l'Orient-mitjà etc., per part dels exèrcits imperialistes, pretén dur fins a l'extrem la política de privatització-pillatge-desmantellament: anul. lant tota sobirania nacional, permet a les multinacionals el pillatge de les riqueses naturals i la sobre-explotació de la mà d'obra.

El Regne d'Espanya juga un paper actiu i creixent en tots aquests països "colonitzats i trepitjats", arrossegat pels Estats Units. L'agressió a aquests pobles no beneficia en res als treballadors de l'Estat espanyol, per les empreses que tanques les seves fàbriques i hotels aquí, per instal. lar. les a qualsevol país on la mà d'obra està mancada de drets.

I les tropes que avui col. laboren amb les màfies i dominen la població a l'ex-Iugoslàvia, per exemple, demà poden intervenir contra els treballadors al País Basc, Països Catalans etc., per afavorir els mateixos plans de privatització, pillatge i especulació.

Cada dos per tres, l'OTAN exigeix a l'Estat espanyol, més tropes per a imposar les solucions de les grans potències als pobles dels Balcans. El Rei i l'Alt Estat Major, el PSOE, IU, CiU i el PNV, estan d'acord a destinar a aquesta empresa imperialista el diner que neguen a l'agricultura, als "Altos Hornos", a la Sanitat. La retirada de les tropes espanyoles de totes aquestes missions és una exigència elemental dels treballadors i d'aquelles persones que aspiren a la democràcia. Ω

Pere Felip

**DE TOT
I MOLT**
DES DE 100 PESSETES

Plaça d'Espanya, 32
Bisbe Taixaquet, 40. Mobil 939 31 39 76 - Lluçmajor

CERRALLERIA METALÚRGICA * ARTESANIA I FORJA
* FERRO I ALUMINI * PORTES ENRROLLATBLES
* PORTES EXTENSIBLES * PORTES DE GARATGE
* TREBALLS AL TORN * BARRERES AUTOMÀTIQUES...

JOAQUIM VERDAGUER, 24-B - TLF. 49 25 72 - S'ARENAL DE MALLORCA

No al racisme espanyol
No al racisme anticatalà
Racistes go home
ABC racista
Anson racista

Manuel Gonzàles i Alba, 1894-1934. Exemple de catalanitat

La darrera dècada del segle passat va ser molt pròdiga en donar naixement a molts dels catalans més significatius - i decisius - en la configuració i desenvolupament de la societat catalana moderna. Allò que entenem per catalanitat i que, d'una manera o altra, inspira la nostra manera de ser nacional ens ve, en part, d'aquella generació. Gent que va néixer en aquella dècada, o molt poc després. No varen trionfar en l'ideal que els empenyia i ens il·lusionava per al futur que, a empentes i tomballons, es va bastint.

Manuel González i Alba és un dels més preclars i complets components d'aquella generació. La seva vida va quedar truncada abans d'hora: és de les primeres víctimes d'una tragèdia nacional que en propiciaria moltes més. La seva mort, -al CADCI-el 6 d'octubre de 1934 (ara fa 63 anys), És allò pel que més se'l coneix, fins el punt que sembla que "només" va ser això: un dels abnegats morts en la defensa d'aquella benemèrita casa enfront de la militància espanyola de torn. Però va ser molt més -i correspon que ho sigui en la memòria col·lectiva- amb una trajectòria personal exemplar que cal conèixer millor. Com és el cas del seu bon amic en Jaume Compte, també mort al CADCI.

Normalment el seu nom era escrit Manuel G. Alba i més sovint conegut per n'Alba, però quan es tractava d'indicar el nom complet no descurava mai que quedés ben clara la catalanització del seu cognom: Manuel González i Alba, és a dir, amb l'accent obert sobre la "a" i amb la pronunciació corresponent a la "e" i a la "z". Una qüestió de forma que era el resultat d'un capteniment català complet, sense fissures. La nació, la societat a la qual es pertany, era concebuda de manera coherent. I les grans línies nacionals -la independència-, en la configuració humana -equilibri i justícia social- i en plena catalanització de la vida col·lectiva -el parlar, l'escriure, els signes d'identitat. No cal dir que hi havia molt de sentit estètic -i benvingut sigui!-, però encara més la voluntat de fer les coses bé, amb la modernitat que reclama un alt concepte de la vida humana, individual i col·lectiva.

En això -com en altres aspectes encara no prou ben esbrinats- Manuel González i Alba tenia un mestre -que continuem tenint- excepcional: Pompeu Fabra, de qui va ser deixeble i gran amic. Però era tota una generació la que es movia en aquesta línia de definició clara de catalanitat per a la construcció -la reconstrucció- d'una Catalunya moderna, inserida de ple dret, i amb el llistó del viure col·lectiu ben alt, en la comunitat internacional. De fet, la dictadura de Primo de Rivera va intensificar l'esperit combatiu d'aquells joves, i n'Alba va allistar-se al costat d'un altre gran mestre: Francesc Macià. Li costa la presó, com a separatista,

però en comptes d'afeblir-lo li va servir per a refermar la combativitat i esforçar-se encara més en la seva formació com a militant nacionalista i propagador d'idees. Ací hi ha l'altra aspecte més conegut de la seva vida: l'editor.

Però, el que volem remarcar amb especial èmfasi, és que no és tractava d'un català que en diríem vell, és a dir, procedent d'antigues famílies, sinó fill d'un matrimoni mixte, amb mare catalana i pare andalús -home culte i de personalitat sòlida- que va ser sempre castellano-parlant. Si la seva mort al CADCI dona un relleu excepcional a la seva vida, i si la seva personalitat excel·leix com a lluitador, com a editor i com a normalitzador del català, aquest aspecte seu de, en certa manera, català nou, mereix una consideració, insistim, remarcable. Encara més ara, que és tan necessària la incorporació al projecte nacional català de la gent, tan nombrosa, que no són catalans d'origen.

Manuel González i Alba, de la generació que neix poc abans del començament de segle, no és un cas isolat en aquest fenomen admirable d'incorporació al projecte nacional català. I precisament per a fer-ne veure l'envergadura - la grandesa del mateix Alba -val la pena recordar altres dos exemples, grans exemples, de la generació anterior i posterior. L'un amb la realització gloriosa: Àngel Guimerà. L'altre en la plèiade dels herois de Catalunya, vides malaguanyades: Andreu Xandri. Àngel Guimerà no solament va néixer fora de Catalunya, a les Illes Canàries, sinó que és va formar per sa mare, castellano-parlant -també ell castellanoparlant-, una dona de caràcter. Com ho era la mare de n'Andreu Xandri, castellana de la Manxa, mestra i periodista que no es va distingir mai per cap simpatia, mes aviat tot el contrari, pel catalanisme.

Tres grans noms que són exemple de catalanitat. Parlem, però, de Manuel González i Alba, en ell mateix i com a símbol de tots plegats. Aquests tres i també tants d'altres, coneguts i anònims, als quals agraïm no solament la seva integració, sinó que els devem valuossíssimes aportacions -amb valoració de geni en el cas de Guimerà -en el disseny i en la realització del projecte nacional català. Manuel González i Alba hi va participar en tots els seus aspectes. Des del més afinat culturalisme fins a la combativitat revolucionària, passant pel més assenyat i constructiu esperit cívic. Català de la millor mena, en primera línia exemplar per els qui insistim en recordar el nostre passat més immediat, però sobretot per els joves d'ara que aspiren a tenir bons models en el seu camí per a ser adults, ells mateixos protagonistes d'alta responsabilitat nacional.

Ω

Victor Castells

PROU D'IMPOSTS CAP A MADRID

M a l l o r q u í !

La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

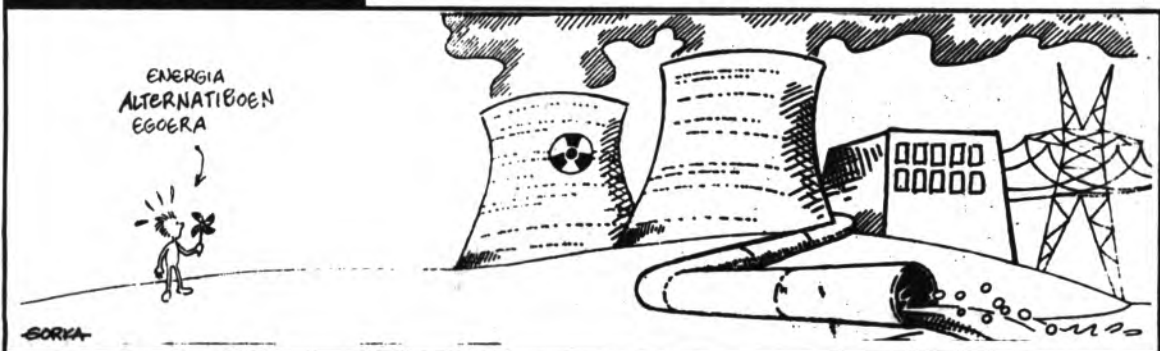
9 d'Octubre, 1238

"...quan vérem la nostra senyera dalí de la torre, descavalcarem... i plorarem dels nostres ulls i besarem la terra.."

Jaume I

TXISTE BERDEA

Tragramton: la majestat meravellada

En estudis bíblics i hebraics, hom diu "Tetragrammaton" (quatre lletres) als quatre signes del nom de Déu: JHWH, en hebreu escrit al revés. En hebreu antic no hi havia vocals, sols consonants: les vocals s'hi sobreentenien.

Quan Moisès preguntà a Déu, a l'esbarzer en flama del Sinaí, en nom de quin Déu ha de demanar a Faraó l'alliberament del poble hebreu esclavitzat, Déu li diu: JHWH: Es tracta d'una mena de sorprenent tarja de presentació, nom i explicació alhora tant al Faraó (ateu, encara que ben religiós) com al mateix poble i Humanitat en general.

Com veurem ara, aquest Nom expressa fortament Majestat i intel·ligent concreció històrica, fets que el fan difícilment "inventable" per una ment humana.

"J" ó "I" ó "Y" vol dir 1ª persona del singular. "H" és el verb "ser", "existir", en present o futur. "W" ó "V" és pronom personal i "Qui", "el qui".

Traduccions possibles i no incompatibles (admet totes les següents lectures).

Jo sóc el qui sóc.

Jo sóc el qui (sí que) existeix.

Jo sóc el qui serà (ja ho veureu!).

Jo sóc el qui existirà (per a vosaltres).

Jo existesc de mena (l'Etern).

Jo seré el qui (ja) sóc (l'inmutable).

Jo seré el qui serà (el Pacient).

Hi ha algunes traduccions possibles més en aquesta mateixa línia. El conjunt em sembla tan sorprenent com majestuós. Tan intel·ligent com pràctic i concret. Es Déu qui s'adreça a l'home. A mi no em cap el menor dubte. Tal manera d'expressar-se conté una perfecció no humana: divina.

L'hebreu medieval afegí vocals i els jueus askenazis contro-europeus pronunciaren "Jehová" o "Jehowà", nom que passà a les llengües germàniques i d'ací a les versions bíbliques protestants i derivades d'ençà en Luter.

En realitat els hebreistes pensen que cal pronunciar més aviat "Jahvèh" (amb h aspirada).

Quan algú em pregunta qui es Déu o que no creu en Déu o que Déu no pot alliberar als Països Catalans del Faraó espanyol, jo sols li diria com Déu es presenta Ell mateix: JHWH: Amb això jo crec que n'hi ha prou per a disoldre qualsevol base de l'agnosticisme, l'ateisme o el teisme filosòfic o místic. Ω

RICARD COLOM

Els mallorquins som Raimon

Dir Raimon és dir Països Catalans. Així era i així es va evidenciar més clarament que mai en el concert d'homenatge a Miguel Àngel Blanco organitzat a Madrid per TVE, amb el vist-i-plau del PP.

A Madrid, com a la resta d'Espanya, tenen prou clara una cosa que els catalans -malloquins, alacantins o lleidatans, posem per cas- no volem reconèixer com a element unificador: la llengua. "Pues hablan en catalán, entonces serán catalanes". Així de simple, així de senzill, així de fàcil: l'element més clarament identificador de la pertinença nacional d'un individu determinat a les nostres latituds és la llengua, molt especialment quan aquesta és identificada concretament i així es pot adscriure l'individu a la seva col·lectivitat nacional.

Per als espanyols, "rallar menorquí" o parlar "valencià apitxat" no és res especial, ja que la seva capacitat de diferenciació d'aquestes variants dialectals és pràcticament nul·la, semblant a la que té un mallorquí a l'hora de diferenciar un parlant d'Almeria i un de Badajoz, que, per cert, també pertanyen a comunitats autònomes diferents i a ningú se li ocorre associar l'autonomia territorial amb la diferenciació lingüística o bé nacional. Per a nosaltres són espanyols, i ho són perquè parlen en espanyol i perquè aquesta és la seva llengua pròpia.

A Raimon el varen catalogar immediatament: "catalán!" (un adjectiu al qual podríem afegir-hi punta-

litzacions com "de mierda" o "de los cojones"). A Tomeu Penya li hauria passat exactament el mateix si hagués pujat a l'escenari en aquell context. També l'hurien esbrincat. Per què? Perquè per als espanyols s'hauria tractat d'un altre català al qual tenien l'oportunitat de fer-li saber el que pensen de la nostra nació i de les nostres reivindicacions nacionals.

Teniu constància d'alguna iniciativa política catalana sorgida a qualsevol punt dels Països Catalans que contempli la persecució de la llengua espanyola o la francesa al seu propi territori? Jo no. Teniu constància d'alguna escridassada a Labordeta o Ana Belén en alguna de les seves actuacions als Països Catalans per part d'independentistes de la nostra nació? Jo no.

Aquestes són, per tant, les regles del joc. Un cantautor català no pot fer ús lliurement de la seva pròpia llengua en el territori de llengua espanyola, però a la inversa això no succeeix. Qui és el solidari? Nosaltres. Qui reclama solidaritat? Ells. Qui és l'insolidari? Ells també, òbviament.

De vegades he arribat a pensar que si nosaltres som incapaces de posar-nos d'acord per construir la nostra pròpia nació independent, ho faran ells. El camí cap a la independència ens l'indiquen els espanyols.

Tots nosaltres som Raimon. Ω

BLANCAFLOR

Diners negres, màfies i Estats corruptes

El negoci que mou més doblers a nivell mundial és el de l'armament, negoci ambigu i practicat mig tapat pels Estats, generador en part de diners negres i en part de diners "legals". aquest negoci sol ser desviat cap als ports menors a fi que passi més desapercebut i l'armament no hi consta com a tal. de vegades alguns sindicats descobreixen i destapen aquests afers tan lucratius per els Estats i els seus clans i màfies protegits.

El segon negoci mundial (per davant del del petroli!) és el d'una sola droga: la cocaïna. Naturalment, es tracta de diners negres, d'una descomunal massa de milions de dòlars il·legals.

No és pas l'únic negoci enor-

me generador de diners negres: hi ha les altres drogues il·legals, la tracta de blanques, prostitució, pornografia il·legal, etc... Tots aquests negocis solen trobar-se interrelacionats i controlats per les mateixes màfies.

Com blanquegen els diners o com els poden fer servir, aquestes màfies? Sabut és que a molts països solen governar de fet les màfies o polítics pròxims: Rússia, Colòmbia, Mèxic, Tailàndia, Itàlia, Nigèria...

Evidentment, sense ajuda estatal i bancària és impossible d'injectar aquestes milionades "negres" dins l'economia "legal". Es palès que les distintes màfies (sobretot els càrtels) de la cocaïna i les màfies fortes com l'italiana o la

rusa) inverteixen a la compra de polítics, jutges, advocats, policies, bancs, complexe militar-industrial, etc... Sempre hi ha un munt de persones amb preu de venda i les quantitats han de ser ben temptadores. Deu ser cosa ja ben rutinària.

Hom calcula que el ritme de creixement del poder econòmic i polític de les màfies creix a un ritme frenètic.

A principis dels anys '80 quedà al descobert un descomunal escàndol, censurat a gran part dels mass media espanyols, conegut com l'escàndol del Banc Ambrosià (el banc del Vaticà, que feu fallida). El seu banquer, en Calvi, se suïcidà a Londres i sortí una torrentada d'informació del terbolísim clavagueram mundial: les connexions de la Banca del Papa amb la Democràcia Cristiana italiana, la maçoneria (la famosa logia "P-2", encarregada de la propaganda oficialista, connectada a grups violents neofeixistes) i a la Camorra, amb fins internacionals de màfies, traficants d'armes, complexes militars-industrials, serveis d'espionatge per la venda d'armes (El Mossad israelià, les Dictadures del Con Sud, Sud-àfrica...) en dura competència, movent-se com a escurçons dins el fang. Un encant de genteta, vaja!

Aneu calculant de què van molts dels terribles esdeveniments espanyols, amb aquestes comparances, si voleu. Ω

JAUME TALLAFERRO

LA BENCINA ▶ ANGEL / GUILLERMO

Per una RTVV pública, de qualitat i en Valencià

La unió de Periodistes Valencians, en reunió de la seua comissió executiva, ha analitzat les circumstàncies que envolten actualment les empreses públiques Canal 9 i Ràdio 9. Aquesta associació professional considera fonamental que, atenent la Llei de Creació de Radiotelevisió Valenciana, aquests mitjans de comunicació públics han de complir els principis de veracitat, imparcialitat i objectivitat, així com la promoció del valencià. La gestió de Canal 9 i Ràdio 9 ha d'esser democràtica tan en allò relatiu a la planificació de la programació com a l'execució dels pressupostos. Com a empreses públiques, han de seleccionar el seu personal amb criteris de professionalitat.

La realitat actual de Canal 9 i Ràdio 9 està molt lluny dels preceptes que estableix la llei de creació de l'ens públic. Es per això que la Unió de Periodistes Valencians manifesta públicament que:

Darrera de l'incompliment del conveni per part dels directius de RTVV pel que fa a contractació del personal, s'ha encetat un procés de substitució d'una plantilla per una altra atenent a plantejaments polítics i no de caràcter professional. 30

periodistes del Canal 9 i 12 de Ràdio 9, inscrits a les borses de treball i aprovats sense plaça bona part d'ells, han estat despatxats el 30 de juny.

Defensem els interessos professionals de tots els periodistes, però per la mateixa raó, defensem l'aplicació de criteris objectius de professionalitat a l'hora de fer les contractacions. Dels nous contractats, una part no compleixen els requisits mínims exigits fins ara per a accedir com a redactors a Radiotelevisió Valenciana.

Denunciem l'incompliment reiterat de l'Estatut de Redacció. En el moment de la seua aprovació, la direcció de RTVV va utilitzar aquest estatut com a arma propagandística per a convertir-la ara en paper banyat.

La implantació de la censura i l'exercici de la manipulació informativa són pràcticament reiterades durant els últims dos anys, cosa que fa evident que hi ha voluntat desinformadora per part de la direcció de l'empresa i del partit polític governant, mostrant una falsa realitat del País Valencià.

Les represàlies contra alguns periodistes s'han utilitzats com a instrument per al control de la redacció. Exemples d'aquestes represàlies són els trasllats forçosos i els canvis de secció injustificats.

Es inacceptable la impunitat amb la qual s'han elaborat llistes

negres de Ràdio 9 i com alguns dels seus autors continuen en els càrrecs i d'altres han estat promocionats.

Lluny del que mana la llei de creació de l'ens públic, la promoció del valencià es limita als espais informatius, mentre bona part de la resta de la programació està fent-se exclusivament en castellà.

Davant d'aquesta situació, la Unió de Periodistes Valencians exigeix:

1. - El reconeixement i el respecte per part de la direcció de Canal 9 i de Ràdio 9 de la professionalitat dels periodistes d'aquestes empreses públiques.

2. - L'aplicació de la Llei de Creació de Radiotelevisió Valenciana en l'elaboració dels espais informatius i en la resta de la programació.

3. - El cessament immediat de la censura i el reconeixement del Comitè de Redacció.

5. - la intervenció del Consell d'Administració i de la Comissió de Control de les Corts Valencianes per a corregir i donar solucions a la greu situació actual.

Per tot açò, donem suport als professionals de RTVV en la seua demanda d'una televisió i una ràdio PÚBLIQUES, EN VALENCIÀ I DE QUALITAT. Ω

A València a 3 de juliol de 1997.
UNIO DE PERIODISTES VALENCIANS

IMPRENTA
Graphic Art

Carretera Militar, 208
Tlf. 26 89 64 (2 línies)
Fax 26 65 09
07600 S'ARENAL DE MALLORCA

CALTOR

RENTADURIA *
MANTES *

CORTINES *

CUBERTORS * CATIFES

Carrer Torrent, 9 - Tlf. 44 24 37 - s'Arenal
Metge Josep Darder, 11 - Tlf. 24 67 33 - Ciutat

Andalusia Labarta¹

Pa newarnö
onorë
i 'drecô
s'ëkkudaron
en 'er nombre de 'Diö
Kom si Diö
premiara a'r assessino,
i 'kondenara
a'r k'ette apunialo.

Ànde er Seo
me rebelo a'r tirano,
a soporta
er yerro asserao,
de'la umiyassion.

Entre lä ruinä
d'un templo sakeao,
d'una iwlessia²
k'un rei suprimio.
Le pio a'Diö
l'ayude a'mi pueblo,
ke'nö embie
un nuevo sarbaó.³

Àdde er Seo
me rebelo a'r tirano,
a'kaya⁴
komo perro domëttikao,
k'arwien5 enkadeno. Ω

1 Oració. 2 Església. 3 Salvador.
4 A callar. 5 Que algú.

Merceria ca na Joana

Carrer del Born, 7 - Lluçmajor

Aucelleria S'ARENAL

**PERRUQUERIA
CANINA**

C/. BERLIN, 24. PLAÇA DELS NINS, 26. TLF. 26 76 64
CARR. MILITAR, 117. TLF. 74 45 12

SEGUROS *More Nostrum*
S BERT
'ARENAL **AXA**

PLAÇA MAJOR, 1 - TEL. 44 23 74 - FAX. 44 20 00 - S'ARENAL
MOVIL 970 - 325 797

*Saluda a tothom amb motiu
de les Fires de Lluçmajor*

Andrés Blanco García

*Palles de metre per a
sangries i cocteleria*

Botigues a:
C/. Arquebisbe Asparec, 47
Tlf. 24 79 58 • 07007 Ciutat
Carrer Milà, 22
Tlf. 49 09 81 • 07600 s'Arenal

Oficines:
Carrer Arquebisbe Asparec, 47
Tlf. i Fax 24 79 58 • Ciutat

ES GALL

El Reial Mallorca

Al "Mallorca" mà de metge
ja té en el doctor Beltran;
ja no balla amb la més lletja,
"Mallorca" és un equip gran.

Ha xuclat de l'Argentina
la força de grans companys,
la que una gent mallorquina,
quan s'hi va fer inquilina,
hi sembrà, no fa tants anys.

Quan vénguin a ballar el xotis
els castissos de Madrid,
afaita'ls ran els bigotis
i, si et diuen que no trotis,
"puja damunt aquest dit!"

Ser un equip de segona
a una nació no li escau;
els qui inventaren la fona
tenen sang de reis fa estona,
que no lliga amb la d'esclau.

Que el "El Mallorca" sigui emblema
de la nostra identitat;
altius a aquest diadema
duguem escrit un poema:
nostra mallorquinitat. Ω

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....

Adreça.....

.....C.P.....

Població.....

C.I.F. Tel

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.500 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa

Adreça

Núm. entitat.....Núm. sucursal

Compte núm.

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca

Ses Fires de Lluçmajor

PER CLIMENT GARAU I SALVÀ

Lluçmajor, oh Lluçmajor
Ciutat a on ja vaig nèixer,
aquesta terra mateixa
me donà inspiració.
Dins es do de glosador,
per poder-me demostrar,
herència que va deixar
l'immortal Toni Lleó.
Lluçmajor ha demostrat,
a dins es curs de sa vida,
que n'és gent molt decidida,
de gran hospitalitat.
D'aquest modo ha obrat
a dins es curs de s'històri'
ha deixat gros repertori,
d'un modo patentitzat.
Festes ben fenomenals
allà també s'exhibeixen,
premis d'honor se mereixen,
per esser molt triomfals.
No hi manquen gens els detalls
per completar el programa,
han cobrada molta fama,
perquè són originals.
Ses Fires són testimoni
per lo que es vol ensenyar,
de tot exposat hi ha,
hi ha molt gros repertori.
Sol quedar dins sa memòria
de s'estern que sol venir,
de tot se podrà servir,
perquè n'és completa gloria.
Els artesans s'exhibeixen
amb mobles d'ells fabricats,
de fusta i ferro forjats,
que un premi gros se mereixen.
Un art modern ells coneixen
per haver-lo estudiat,
no res tenen descuidat
d'aquest modo procedeixen.
N'Ordines es trinxeter
ses fires mos sol honrar,
sa feina exposarà
que no fa cap enginyer.
Una exposició té,
de treballs originals,
estisores i destrals,
totes fetes de fi acer.
Can Roca Papereria,
allà de tot trobareu
lo que voltros demaneu,
li duen fresc cada dia.
Se respira bona brisa
amb aquell jove jardí,
arbres varen sembrar-hi
allò és una moneria.
De sa Plaça partireu,
carrer Bisbe Taixequet,
el trobareu molt estret
molta de gent hi voreu.
A s'estatua que es plantà
del rei en Jaume Tercer

s'eixampla molt es carrer,
però estret se tornarà,
a cada banda hi ha
moderna demostració
de cotxe, marca i color
que s'atenció fa cridar.
Dins es recinte escolar
hi ha molt gros preparat,
tot ell ben confeccionat
que el pensionista brodà.
Moltes hores ell passà
per fer sa gran moneria
que aprengué de sa padrina
que en aquell temps se usar.
En els carrers des costat
està ple de maquinari
en fereu bon inventari
de petit i de molt gran.
En veureu de tot tamany
per poder llaurar sa terra,
s'ha declarada sa guerra
entre els hàbils fabricants.
Cavalls i muls hi veureu
cans grossos i de petits,
bous de raça ben peixits,
ovelles de molt llarg pel.
De tot i molt trobareu
si és que vos voleu armar,
allà podreu carregar,
no vos ne penedireu.
Un passeig molt imponent,
per si voleu descansar
bons pedrissos allà hi ha
per seurer-hi molta gent.
En el cost el feu present,
el bon Baró de Vidal,
un home bo i cabal
que estimava a la gent.
Ronda de Circumvalació
que fa poc temps se va fer,
se va endevinar molt bé,
passava dins Lluçmajor,
tranquil està el conductor,
que parteix de Santanyí,
per Ciutat arribar-hi,
li resol tot es factor.
Lluçmajor està centrat
es punt millor de Mallorca,
costat de Ciutat se troba,
de fet el te de veïnat.
També està enrevoltat
de mar a dins es ponent
avui és un element
que dona bon resultat.
Costa i platges hi trobau
començant a s'Estanyol,
Tolleric té molt redol,
a Cala Pí vos banyau.
Contemplau del mar el blau,
enfocat a l'horitzó
Dau gràcies al Creador,
la bellesa que hi trobau. Ω

De quan jo era al·lot

Escandell

Jo record moltes vegades
els meus entreteniments;
cercar nius per ses muntanyes
ben enfora, de vegades,
era els meus divertiments.

Amb el meu germà bessó,
que els arbres ràpid pujava,
quan me treia un nieró,
sense cap discussió,
de cada tres, dos n'hi dava.

L'any trenta sis començava,
es moviment nacional,
en Franco mos imposava,
que a Espanya començava,
dictadura general.

L'any trenta vuit començava
grossa crisi al país,
l'aliment escassejava
i per ració me tocava,
pa petit i de panís.

Aquell temps era un al·lot,
fer de pastor m'agradava,
poc temps després me llogava,
al mes deu duros guanyava,
jo ho trobava un jornalot.

A son Quint, s'anomenava
on ja feia de pastor,
a vegades, fred passava,
però me recompensava
per tenir tal afició.

Arribat el mes de juny
ser pastor més m'agradava,
el vespre amb so ca junt
amb sa lluna veia lluny,
sa guarda al camp amollava.

Quan despertava l'albada,
la guarda anava a tancar,
i de dia amb calorada
m'en anava a descansar,
altra volta, nit entrada,
la guarda anava amollar. Ω

L'ESTEL de Mallorca

INFORMA'T INFORMA'T INFORMA'T